

ଜଗନ୍ନାଥ ଜ୍ୟୋତି

ଡକ୍ଟର ଜଗନ୍ନାଥଲାଲ ମେହ୍ଟା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଆଲୋଚନା

ଅଷ୍ଟୋଦଶ ସଂଖ୍ୟା : ୧୯୯୦-୯୧

ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ :
ଶ୍ରୀମତୀ କାନ୍ତ ଅମ୍ଭା

ଅଧ୍ୟାପକ :
ଶ୍ରୀକେଶବର କାନ୍ତ

জৱাহৰ-জ্যোতি

দ্বিতীয় খণ্ড

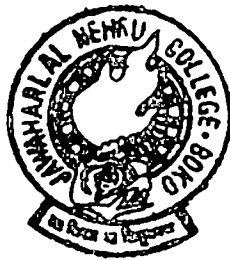
ত্ৰয়োদশ সংখ্যাৰ পৰা বিংশ সংখ্যা,
দ্বাবিংশ সংখ্যা আৰু পঞ্চবিংশ সংখ্যাৰ পৰা
অষ্টবিংশ সংখ্যালৈ

সঙ্কলক

ড° ক্ষীৰোদ কুমাৰ ঠাকুৰীয়া
সহযোগী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ
জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়, বকো

ଜଗନ୍ନାଥ ଜ୍ୟୋତି

ଡକ୍ଟର ଜଗନ୍ନାଥଲୀଳାଲ ଦେବଙ୍କ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଆଲୋଚନା

ବ୍ରହ୍ମୋଦୟ ସଂଖ୍ୟା : ୧୯୯୦-୯୧

ଉପସ୍ଥାପକ :
ଶ୍ରୀମତୀ କାନ୍ତା ଶର୍ମା

ସମ୍ପାଦକ :
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାକାଶ କାନ୍ତା

সম্পাদনা সমিতি :

অধ্যক্ষ যতীন্দ্র চন্দ্র নাথ, সভাপতি
অধ্যাপক বসন্ত কুমাৰ দত্ত, উপ-সভাপতি
অধ্যাপক লক্ষী কান্ত শৰ্মা, তহাবথায়ক
অধ্যাপক শবৎ চন্দ্র তালুকদাৰ, সদস্য
অধ্যাপক যুগেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্মা, সদস্য
অধ্যাপক যতীন মেধি, সদস্য
অধ্যাপক কমলেশ্বৰ ঠাকুৰীয়া, সদস্য
অধ্যাপক প্ৰাণেশ্বৰ নাথ, সদস্য
শ্ৰীকৈলাশ কলিতা, সম্পাদক
শ্ৰীলক্ষ্মণ প্ৰসাদ বাভা, (সাধাৰণ সম্পাদক)

ছাত্ৰ - ৭৭ নং, ছাত্ৰ একতা, সভা

বেটুপাত শিল্পী : অধ্যাপক প্ৰাণেশ্বৰ নাথ

অঙ্গ সজ্জা : সম্পাদক, তহাবথায়ক

আলোক চিত্ৰ : ষ্টুডিঅ' ক্লাপা, বকো

ছপা : জনতা প্ৰেছ, মিৰ্জা

বকো জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ১৯৯০-৯১ ইং চনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ হৈ শ্ৰীকৈলাশ কলিতাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু জনতা প্ৰেছ (মিৰ্জা) ত মুদ্ৰিত ।

অশ্ৰু অঞ্জলি

আমাৰ মাজত যিসকল আৰু নাই

ভাৰতৰ প্ৰাক্তন প্ৰধানমন্ত্ৰী বাজীৰ গান্ধী প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী তথা
অসমৰ এগৰাকী সুযোগ্য নেতা দিনেশ চন্দ্ৰ গোস্বামী, অসমৰ এগৰাকী
বিশিষ্ট শিল্পী তথা বোলছবি নিৰ্মাতা নিপ বৰুৱা, হিন্দী ছবি জগতৰ অন্য-
তম নায়িকা নুতন, ভাৰতীয় কমুনিষ্ট পাৰ্টিৰ প্ৰবীণ নেতা এছ. এ. ডাঙ্গৈ,
কবি নিত্যা দত্ত, বিশিষ্ট ব্যৱসায়ী গজেন কলিতা, বিশিষ্ট গায়ক জ্যোতিষ
ভট্টাচাৰ্য্য আৰু বিভিন্ন ঠাইত হিংসাৰ বলি হৈ মৃত্যু বৰণ কৰা খ্যাত-
অখ্যাত লোকসকল আৰু অকালতে মৃত্যুক সাৱটি লোৱা আমাৰ মহাবিদ্যা-
লয়ৰ উদীয়মান ছাত্ৰ-ছাত্ৰী ক্ৰমে বংশীধৰ বাভা, জগৎ চন্দ্ৰ নাথ, হেমন্ত
বাভা আৰু জিলি বাভাৰ মৃত্যুত আমি গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি অশ্ৰু-
অঞ্জলি যাঁচিছোঁ আৰু তেখেতসকলৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰ শান্তি কামনা
কৰিছোঁ ।

এই আছে মহাত্মা

সম্পাদকীয়

:
কবিতা

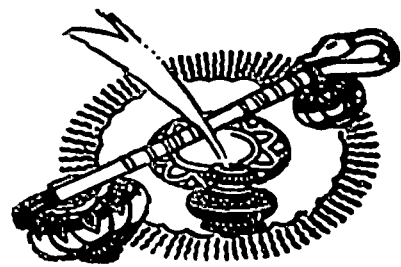
জোখ	:	শ্রীললিত চন্দ্র বাভা	:	১
কি সতে মই গাঁত গাওঁ	:	শ্রীকৈলাশ কলিতা	:	২
মই বিষ্ণুবাভাই কৈছো	:	শ্রীপ্রফুল্ল বাভা	:	২
নেলচন মেঙেলা	:	শ্রীঅকণ চন্দ্র বড়ো	:	৩
আইলৈ	:	কুমাৰী মীৰা মহন্ত	:	৪
জীৱন	:	শ্রীশোণিত বাভা	:	৫
পৰাজয়	:	শ্রীলোহিত বাভা	:	৫
তেজৰ নৈ	:	শ্রীজয়ন্ত কলিতা	:	৫
সময়	:	শ্রীহেমন্ত মহন্ত	:	৬
স্কন্ধ মন	:	শ্রীপ্রসন্ন বাভা	:	৬
বিষাদ	:	মিচ্ জৱা ঠাকুৰীয়া	:	৬
অবক্ষয়	:	শ্রীদ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস	:	৭
আৰু কিমান দিন	:	শ্রীপ্রগতি খাটনীয়াৰ	:	৭
প্ৰিয়তমা	:	শ্রীহীৰামণি বৰা	:	৮
আমাক জীয়াই থকাৰ অধিকাৰ লাগে	:	শ্রীৰণিত বাভা	:	৮
তেজৰঙা বাট	:	শ্রীবসন্ত কুমাৰ দত্ত	:	৯
লগ পাম	:	শ্রীপ্রণয় কলিতা	:	১০
হেৰাই যোৱাজনৰ আশা	:	শ্রীবিজয় কুমাৰ নাথ	:	১০
নহয় নিজৰ	:	শ্রীসবিন কুমাৰ বৈশ্য	:	১১
সমাগত দিনবোৰ	:	শ্রীসঞ্জয় দাস	:	১১
প্ৰতিজ্ঞা	:	মিচ্ দময়ন্তী মেধি	:	১২
শ্রোতা বিচাৰি	:	- দিলীপ দাস	:	১৩

গল্প

বেঙনি	:	শ্ৰীদ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস	:	১৪
পখিলা পাখিৰ বং	:	শ্ৰীললিত চন্দ্ৰ বাভা	:	১৮
শুধবনি	:	মিচ্ হীৰামণি বৰা	:	২২
নতুন পথৰ সন্ধানত	:	শ্ৰীবিজয় কুমাৰ নাথ	:	২৫
আৱিষ্কাৰ (একাঙ্কিকা নাট)	:	শ্ৰীদ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস	:	২৯

প্ৰবন্ধ

বেণুধৰ শৰ্মাৰ ব্যক্তিগত আৰু সাহিত্যিক অৱদান	:	মিচ্ জৱা ঠাকুৰীয়া	:	৪৩
পৰিবেশ, প্ৰদূষণ আৰু আমি	:	মিচ্ অৰ্চনা দাস	:	৪৯
প্ৰাচীন ভাৰতত স্ত্ৰী-শিক্ষা : এটি জিলিঙনি	:	মিচ্ বিজুমণি শৰ্মা	:	৫৪
পীৰ আজান ফকিৰ আৰু	:		:	
অসমীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতিত তেওঁৰ অৱদান	:	মঃ হুকল ইছলাম	:	৫৭
অসমীয়া ভাষাৰ কিছুমান পদ্ধতি আৰু	:		:	
উচ্চাৰণ সমস্যা	:	শ্ৰীধৰ্মকান্ত বৰুৱা	:	৬১
১৯৯০-৯১ চনৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত অনুষ্ঠিত	:		:	
কৰা বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফলসমূহ	:		:	
বিভাগীয় সম্পাদক, সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদনসমূহ	:		:	৬৭
	:		:	৭৪

আমি এবাৰ গান্ধীজীক মনত পেলাওঁ আহক !

সমগ্ৰ বিশ্ব আজি হিংসা আৰু উত্তেজনাৰে ভৰি পৰিছে। চাৰিওফালে কেৱল হাঁহাকাৰ আন্দোলন, সন্ত্ৰাসবাদ আৰু বক্তৃপাত। এনে এক হিংসাৰ বাতাবৰণত মানুহৰ নিৰাপত্তা বিঘ্নিত হোৱাই নহয়—মনুষ্যত্ববোধ, মানৱতাবোধ তথা নৈতিকতাৰো অপমৃত্যু ঘটিছে।

পৃথিৱীৰ অন্যান্য প্ৰান্তৰ লগতে ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিস্থিতিও বৰ্তমান অতি জটিল আৰু ভয়াবহ। ধৰ্মক লৈ, ভাষাক লৈ, জাত-পাতক লৈ ভাৰতৰ ৰাজনীতি যেন তল-ওপৰ। তদুপৰি শ্বকীয়া ৰাজ্যৰ দাবী কৰি হোৱা আন্দোলন আৰু বিচ্ছিন্নতাবাদী আন্দোলনবোৰে সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিস্থিতি অশান্ত কৰি তুলিছে। উগ্ৰপন্থী তথা সন্ত্ৰাসবাদী সংগঠনসমূহো নানান হিংসাত্মক কাৰ্য্যত লিপ্ত হৈ পৰা দেখা গৈছে। মুঠতে বিদ্ৰোহ-বিক্ষোভ-আন্দোলন তথা সন্ত্ৰাসবাদে ৰজা-প্ৰজাসকলোকে বিবুধিত পেলাইছে।

জনসাধাৰণে সমুখীন হোৱা প্ৰায়বোৰ সমস্যাৰ মূলতে প্ৰচলিত আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা তথা ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থা। জনসাধাৰণৰ সমস্যাৰ নিৰাময়ৰ কাৰণে এনে ব্যৱস্থাৰ পৰিবৰ্তন তথা সংশোধনৰ বাবে আন্দোলন তথা সংগ্ৰামৰ আৱশ্যকতা অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি। সেয়ে আন্দোলনকাৰী সকলৰ লক্ষ্য বা উদ্দেশ্যও অতি মহৎ। কিন্তু অতি পৰিতাপৰ কথা যে বৰ্তমান আন্দোলনকাৰীসকলৰ এচামে আন্দোলনৰ সকলো প্ৰকাৰৰ গণতান্ত্ৰিক পন্থা পৰিহাৰ কৰি ঐতিপক্ষৰ বিৰুদ্ধে কৰা সংগ্ৰাম তথা আন্দোলনত হিংসাত্মক নীতি এনেভাৱে অনুসৰণ কৰিব লৈছে যে বিমান অপহৰণ, নিৰীহ মানুহক পগবন্দী কৰি ৰখা, বোমা বিস্ফোৰণ ঘটোৱা, ৰেলগাড়ী বগৰোৱা নিৰ্দোষী মানুহক গুলিয়াই মৰা আদি কাৰ্য্য যেন তেনেই নগণ্য হৈ পৰিছে। এনেবোৰ কাৰ্য্যই চৰকাৰ পক্ষক কাবু কৰাৰ পৰিবৰ্তে চৰকাৰকো সমানে প্ৰতিশোধ পৰায়ণ কৰি তুলিছে। আজি আন্দোলন দমনৰ নামত তথা শান্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ নামত

চৰকাৰ বন্ধই চলোৱা অত্যাচাৰৰো কোনো সীমা নাই। কাঁচিখন হাতত লৈ ঘাঁহ কাটিব যোৱা খেতিয়কজনকে। অপৰাধী সাজি চৰকাৰী সৈনাই নিৰ্মমভাৱে গুলিয়াই হত্যা কৰিব পাৰে। সংগ্ৰাম চলোৱাৰ হিংসাত্মক নীতি আৰু আন্দোলন দমনৰ বাবে চৰকাৰে লোৱা ব্যৱস্থাৰ কিন্তু বলি হৈছে নিৰীহ লোকসকল। পঞ্জাৱ, কাশ্মীৰ তথা দেশৰ অন্যান্য ভাগত হিংসাৰ বলি হোৱা নিৰীহ লোকৰ সীমা সংখ্যা নোহোৱা হৈছে। অতি কৰণ আৰু মৰ্মাত্মিক সেই দৃশ্য—যেতিয়া ক্ষণ-বোমা বিস্ফোৰিত হৈ দিনটো খাটি হাজিৰাব পইচাখিনি লৈ ঘৰৰ লঘোণীয়া পৰিয়ালটোৰ বাবে চাউল-নিমখখিনি কিনিবলৈ বুলি বজাৰৰ চাৰি আলি চ'কলৈ ঢাপলি মেলা অৰ্দ্ধাহাৰী লোকজনে নিৰ্মমভাৱে যত্নাক সাৱটি লয়। বাস্তৱত আমি এনে নিদাৰুণ দৃশ্যকে দেখি আছোঁ।

বৰ্তমান সময়ত ধৰ্মৰ নামত, সাম্প্ৰদায়িকতাৰ নামত, ক্ষমতাৰ অবিয়া-অবিৰ নামত, হিংসাত্মক আন্দোলনৰ নামত গোটেই পৃথিৱীতে যি তেজৰ নদী প্ৰৱাহিত হ'ব লাগিছে তাক দেখিলে আমাৰ মনলৈ স্বাভাৱিকতে আহে এজন ব্যক্তিৰ ছবি যিজনে মানৱ সমাজক এটি নতুন পথৰ সন্ধান দি গৈছিল। সেই ব্যক্তিজনেই আছিল মহামানৱ মহাত্মা গান্ধী আৰু তেওঁ দেখুৱাই যোৱা সেই পথটি আছিল অহিংসাৰ পথ সত্যৰ পথ। সকলো প্ৰকাৰৰ অশান্তিৰ বিৰুদ্ধে যুঁজিবলৈ তেওঁ প্ৰয়োগ কৰা অস্ত্ৰ আছিল অহিংসা আৰু সত্যাগ্ৰহ। সত্যাগ্ৰহ হ'ল সকলো প্ৰকাৰৰ অনায়াস বিৰুদ্ধে সত্যৰ ভেটিত প্ৰতিষ্ঠিত শান্তিপূৰ্ণ আৰু নিবন্ধ প্ৰতিবাদ। তেওঁৰ জীৱনৰ মূলমন্ত্ৰ এই সত্য আৰু অহিংসা নীতিৰে তেওঁ বিশ্বক দেখুৱাই গৈছিল কেনেকৈ হাতত বন্দুক-বাকদ নোলোৱাকৈয়ে প্ৰৱল প্ৰতাপী বৃটিছ শক্তিৰ বিৰুদ্ধে যুঁজি দেশৰ স্বাধীনতা আনিব পাৰি। তদুপৰি তেওঁ কোনো ধৰণৰ ভীতি প্ৰদৰ্শন নকৰাকৈয়ে কেৱল সত্য আৰু অহিংসাৰ মন্ত্ৰেৰে হাজাৰ হাজাৰ আৰাল-বুদ্ধ-বনিতাক আন্দোলনৰ পথত আনিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁ উপলব্ধি কৰিছিল যে আন্দোলনৰ উদ্দেশ্য মহৎ হ'লে তাক সফল কৰাৰ পথো শুদ্ধ হ'ব লাগিব। তেওঁ এই সত্যটো আৱিষ্কাৰ কৰিছিল যে হিংসাৰে বা অস্ত্ৰ শক্তিয়ে কোনো সমস্যাৰ সমাধান সম্ভৱ নহয় বা কাকো কেতিয়াও দমন কৰি ৰাখিব নোৱাৰি।

হিংসা-ভৰা ভাৰতবৰ্ষ এখন গান্ধীজীৰ কাম্য নাছিল। তেওঁৰ জীৱন-দৰ্শন আৰু কাৰ্যপদ্ধতিতো অহিংসাৰ স্পষ্ট প্ৰতিফলন ঘটিছিল। সকলো ধৰ্ম-সম্প্ৰদায় তথা ভাষাৰ লোকক এখন হৃদয়ৰ মাজত ৰাখি অস্ত্ৰ-বস্ত্ৰৰ সমস্যা নথকা বাম বাজ্য এখন স্থাপনৰ সপোন দেখোতা গান্ধীজীয়ে সেয়ে দেশ বিভাজন তথা স্বাধীনতা লাভৰ মুহূৰ্তত হোৱা আত্মঘাতী সংঘৰ্ষত যেতিয়া বিভিন্ন ঠাইত হাজাৰ হাজাৰ লোকে প্ৰাণ হেৰুৱাব লগা হৈছিল তেতিয়া তাত গৈয়ো তেওঁ অহিংসাৰ মহামন্ত্ৰেৰে শান্তি পানী ছটিয়াইছিলগৈ। লোভ-মোহৰ উৰ্ধত উঠিব পৰা আজীৱন অহিংসাৰ পূজাৰী আৰু এখন বিশাল হৃদয়ৰ অধিকাৰী এই গৰাকী মহান মানৱতাবাদী কিন্তু শেষত হিংসাৰে বলি হ'ল। “হে বাম” বুলি তেওঁ ধৰাৰ বুকুত বিলীন হৈ গ'ল।

সত্য আৰু অহিংসাৰ বেদীত প্ৰাণাহুতি দিয়া গান্ধীজী আজি মৰিও অমৰ । তেওঁ শ্বহীদ হ'ল—বিশ্ব শ্বহীদ । হিংসাবে ভৰা পৃথিৱীত এই গৰাকী শ্বহীদৰ স্মৃতিয়ে যেন যুগে যুগে মানৱ সমাজক শান্তিৰ পথৰ সন্ধান দি যাব । ৰাজঘাটত নিঃশব্দ চিৰ নিদ্ৰাত মগ্ন থকা এই গৰাকী শ্বহীদৰ মহান আত্মাই আজিও বিশ্বৰ সমূহ জনগণৰ নিনেক জাগ্ৰত কৰক এবাৰ ভনাই তোলাক হিংসাবে কোনো সমস্যাৰ সমাধান নহয় অহিংসা আৰু শান্তিপূৰ্ণ উপায়েৰেহে আজি হিংসাবে ভৰা পৃথিৱীত সকলো সমস্যা সমাধান কৰাটো সম্ভৱ । হিংসা আৰু উদ্ভাদনাই গ্ৰাস কৰা পৃথিৱীক শান্ত কৰিবলৈ বেদ উপনিষদৰ উৎপত্তি স্থান পুণাভূমি এই ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজঘটৰ পৰাই এতিয়া এছাটি শান্তিৰ শীতল বায়ু প্ৰবাহিত হৈ গাওক দণ দেশান্তৰ বিয়পি । গান্ধীজীৰ পৱিত্ৰ স্মৃতি সোঁৱৰণে আজি আমাক নতুন আলোকৰ সন্ধান দিয়ক—যি আলোকত যেন উদ্ভাসিত হৈ উঠে সমগ্ৰ মানৱ সমাজ । ●

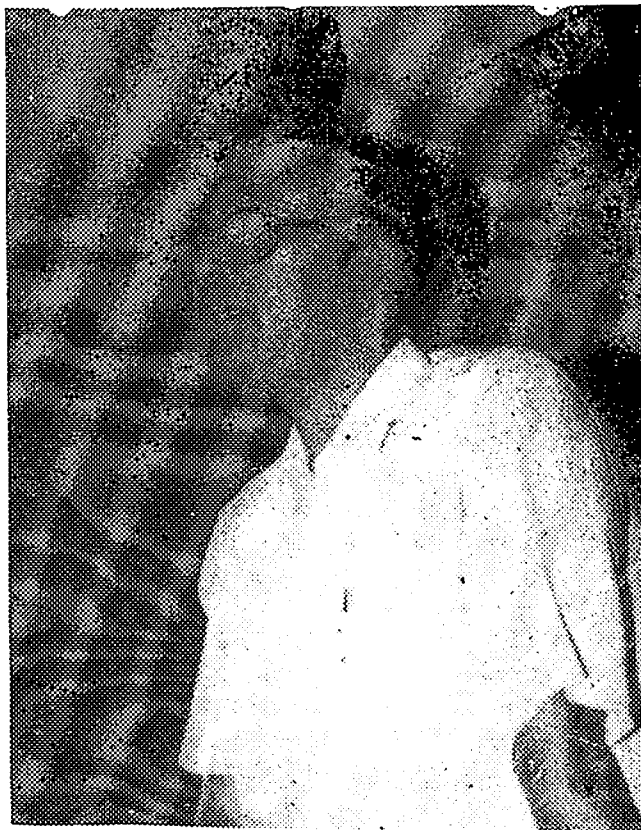
তোমালোকৰ শিক্ষা যদি সত্যতা আৰু পৱিত্ৰতাৰ দৃঢ় ভেটিত গঢ়ি উঠা নাই তেন্তে মই ভাবোঁ, তোমালোকৰ শিক্ষাৰ কোনো মূল্য নাই । তোমালোকে যদি তোমালোকৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ পৱিত্ৰতাৰ প্ৰতি আওকাণ কৰা মই কওঁ তোমালোকৰ জীৱন অথলে গৈছে ।

— বাপুজী

আলোকচিত্রত মহাবিদ্যালয়ত উদ্‌যাপিত মৰাগত আদৰ্শী সভাৰ বেঙনি

ভাষণবত অৱস্থাত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য
মাননীয় শ্ৰীযুত ড° নিৰ্গল কুমাৰ চৌধুৰীদেৱ

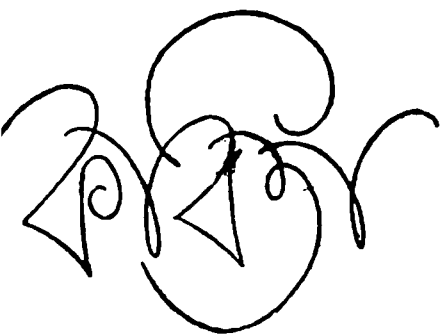
সভাপতি হিচাপে ভাষণ দি থকা এটি মুহূৰ্তত
অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ

আলোক চিত্ৰত :

নৱাগত আদৰ্শ সভাত উপস্থিত
থকা নিমন্ত্ৰিত অতিথি তথা
বাইজৰ সৈতে অধ্যাপক
অধ্যাপিকা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল।

জোথ

শ্রীললিত চন্দ্র বাভা

২য় বার্ষিক, স্নাতক

[১]

হৃদয় মোৰ বহাগ
ফুলি উঠে প্রান্তে প্রান্তে
বঙে বসে পৰিপূৰ্ণ গোলাপ
গুণ-গুণাই মৌ-মাখি
উটি আহে বতাহত
আশ্চৰ্য এক সুবাসত আচ্ছন্ন
মোৰ সমগ্র সত্তা ।

[২]

হাত দিলে বুকুত
পুৰি নিব চাবা
তোমাৰো কলিজা
মোৰ এই প্রগলভ প্রেমে
কলিজাই কলিজাইহে বগায় প্রেমে ।

[৩]

চুই চালেই বুকু
পাব পাৰি গম
মোৰ সত্তাব কিমান গভীৰত
এই প্রেমৰ বোপণ ;
বাঢ়ে দোপে দোপে
ভূমিৰ পৰা ভূমিলে
প্রেমৰ অবাৰ অবলোকন ।

কি সতে মই গীত গাওঁ

ত্ৰীকৈলাশ কলিতা

৩য় বাৰ্ষিক, স্নাতক

মই বিষ্ণুৰাভাট্ট কৈছো

ত্ৰীপ্ৰফুল্ল বাতা

১ম বাৰ্ষিক, উ: মা:

কি সতে মই গীত গাওঁ

আশা প্ৰভায় আৰু উজ্জ্বল

কুৰিবলৈ যোৱা ভাইটো

আজিও উভতি নাইল

সিদিনা ন্যায়বৰ্ণীৰ হাতত

ধৰ্মতা হ'ল মোৰ ফুলকুমলীয়া

ভনীজনী

আৰু এতিয়া মাজনিশা

বাজআলিত চলিছে মোৰ আইক

ধৰ্মণ কৰাব গভীৰ বড়যন্ত্ৰ

কি সতে মই গীত গাওঁ

আশা প্ৰভায় আৰু উজ্জ্বল

পৰিবৰ্তন আৰু সৃষ্টি

বহু কথাই কোৱা হ'ল—

বহু পৰিকল্পনাই কৰা হ'ল

জনতাৰ জুহালত কতদিন

জুইজ্বলা নাই তাৰ উমান

লোৱা নহ'ল

কি সতে মই গীত গাওঁ

আশা প্ৰভায় আৰু উজ্জ্বল

মোৰ এখনেই দেশ আছিল

জাগি উঠিছিলো অনিৰ্দিষ্ট কাললৈ

গাত বাগৰুখাই নাচিছিল

লক্ষ্য আছিল সীমাহীন

কিন্তু তোমালোক দেখো

আজিও বিভ্ৰান্ত

মই এৰি আহিছিলো

তোমালোকক দিব পৰা মোৰ সকলো

মোক বোমাটিক নকৰিব।

সংগ্ৰামী চেতনাব গীতবোৰ

পাহৰি নাযাবা—

মোৰ এখনেই দেশ আছিল

সক মানুহবোৰৰ বব আপোন আছিল

মোক নিসঙ্গ নকৰিব।

॥ নেলচন মেণ্ডেলা ॥

শ্রীঅক্ষয় চন্দ্র বড়া

২য় বাৰ্ষিক উঃ মাঃ (বিজ্ঞান)

সেই যে ক'লা মানুহটো
তাৰ জন্মটোৱেই এটা বিপ্লৱ
সি ছটিয়ালে বঙেবে মৰ্যাদা কিনিব নোৱাৰাৰ শ্ল'গান
হাতৰ মুঠি তুলি ধৰি ক'লে
আকাশ, আমাকো বিসুদ্ধ অস্ত্ৰিজেন দিব লাগিব
প্ৰতিটো কণা কঁপি উঠিল তাৰ শুদ্ধ মস্তিষ্কৰ ভৰত
সি জানে মৰাপাটৰ গুটিৰ পৰা সবিস্তৃত গুটি
বাছিবলৈ বৰ টান
তথাপিও বৈ নাথাকিল প্ৰিটোৰিয়াৰ ক'লা সম্ভান
হুহাতে তুলি ল'লে সূৰ্য নমাই অনাৰ জখলা
সি চিঞৰি চিঞৰি জনাই দিলে —আমাৰ ওঁঠ ছটিক
খুলি নিদিয়ালৈকে, হাতৰ মুঠিৰ জোনাকখিনি
ওভোতাই নিদিয়ালৈকে বিশ্ৰাম সুদূৰ পৰাহত
এয়া সিয়েই আজি কাৰাগাৰৰ একাৰ ফালি
কঢ়িয়াই আনিলে এটি নতুন সূৰ্য
মই ভিতৰি ভিতৰি আনন্দতে কান্দি পেলাইছো
নব ইচ্ছা হয় ক'লা মানুহটোক এবাৰ চাবলৈ ।

আইলৈ

কুমাৰী মীৰা মহন্ত

৩য় বাৰ্ষিক, শ্ৰাবক

যেতিয়াই চাওঁ দেখো মোৰ আইব

বিষয় মুখত চকুপানী

তেতিয়া নিজকে বৰ অসহায় যেন লাগে।

মোৰ চকু ফুটাই দিয়া

মোৰ কলিজা কালি চিৰাচিৰ কৰা

মই সকলো সহিম

মাথো মোৰ আইব বিষয় মুখত

হাঁহিব নিজৰা বোৱাই দিয়া।

— ০ —

[এজনী দাৱনি ..

দহো আঙুলিত

তাইব

বিব্‌বিব সোণালী

ধাননি ।]

— হীৰেশ ভট্টাচাৰ্য

জীৱন

ত্ৰীশোণিত বাত

প্ৰথম বাৰ্ষিক, উঃ মাঃ

জীৱন মানে নহয় বিলাস

নহয় নীবৰতাৰ গান

জীৱন মানে নহয় এখনি

মৰুত বুকুত হেবাই বোৱা জুৰি

জীৱন মানে দুখ-যাতনাব

পোৱা-নোপোৱাৰ খলি

জীৱন মানে সময় সোঁতত জাকি মৰা

যুঁজব এখনি ছবি ।

[মই যি কবিতা বঢ়ো, গানব ভাৰ্য্যে গাওঁ
প্ৰাণব বিননি,

কোনোবা জোনাক নিশা তৰুণ হিয়াত তাৰ
লাগেনে কপনি ?]

— দেৱকান্ত বৰুৱা ।

পৰাজয়

শ্ৰীলোহিত বাতা

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক

সূৰ্য উঠাৰ আগতে
এটি শিশু ভূমিষ্ঠ হৈছিল
মই বিতৰ্ত হৈছিলো সূৰ্যৰ
সম্মুখত তাৰ অকণি মুখৰ
হাঁহি চাবলৈ
মই ভবা নাছিলো অবাঞ্ছিত
পিশাচটোৱে তাক খামুচি ধৰিব
আঙুলিৰ ফাঁকে নিমৃত
তেজেৰে সি তাৰ তৃষ্ণা জাঁতৰাব
আকৌ এবাৰ পৰাজিত হলো
মোৰ দৰেই সেই নিষ্পাপ শিশুটি
লুপ্তিত হ'ল দীনতাৰ
পৈশাচিক আক্ৰমণত ।

— ০) (০ —

তেজৰ নৈ

শ্ৰীজয়ন্ত কলিতা

প্ৰথম বাৰ্ষিক, স্নাতক

মোৰ দেশত এতিয়া ৰাষ্ট্ৰযুদ্ধৰ ষড়যন্ত্ৰ
বিপন্ন হৃদয়
চৌদিশে মৃত্যু মহোৎসৱ
সন্ত্ৰাসৰ ৰাজত্ব
ধৰ্ষণ বলাৎকাৰ
হালোৱা বনুৱাৰ আৰ্ত চিৎকাৰ
নুবুজে যি ৰাজনীতি
বুজে মাথো দুবেলা দুমুঠি
সন্ধিয়াৰ বতাহজাকে কঢ়িয়াই আনে
অশুভ সংকেত আৰু মাজৰাতিৰ
নীৰৱতা
তেজৰ নৈ বয় মোৰ এই
শ্যামল ভূমিত ।

—) × (—

ঃ সময় :

শ্রীহেমন্ত মহন্ত

প্রথম বার্ষিক, উঃ মাঃ

ক্ষুদ্র মন

শ্রীপ্রসন্ন বাতা

১ম বার্ষিক, উঃ মাঃ

তাই কাটি লৈ গ'ল

আমাব বুকুৰ অকৃত্ৰিম ভাসপোৱা

তাই কাটি লৈ গ'ল ভাঙুংব

নিদ্বাৰ্থ প্রেম আৰু সমাজসেৱা

নিলে মানুহৰ বিমল সুখ

অমল হাঁহি

তাই দি গ'ল বোমা-বাকদৰ বিভীষিকা

আৰু দি গ'ল ঘেৰ-বিঘেৰব এটি

দানৱীয় সভ্যতা।

আশাব বাটত হেৰাল পোৱাৰ ঠিকনা

অবাস্তিত প্ৰত্যাৰ্বৰ্তন

ক্ষুধাব পাত্ৰত শূন্যৰ সমাগম

প্ৰেমত পাত্ৰত বিদ্ৰূপৰ অবগাহন

সত্যতাৰ মাপ-কাঠিত কাটিলো

ভেদাভেদ হিংসাৰ দাগ

মন্দিৰ-মহজিদত যুদ্ধৰ আয়োজন

ঈশ্বৰ-আল্লা ভয়ত ত্ৰস্তমান।

— x —

—বিষাদ—

মিচ. জৱা ঠাকুৰীয়া

২য় বার্ষিক, শ্রাব্দক

মনৰ বনত এজাক ধুমুহা

নিৰ্ভূৰ আঘাতত চিৰাচিৰ

জীৱনৰ মধুৰ সপোন

সময়ৰ চাকনৈয়াত কঁপে

স্বাভিৰ পাণবি

মোৰ সমগ্ৰ সত্তা এতিয়া

আউসীৰ আন্ধাৰত।

—অবস্ফুৰ্ত্ত—

শ্ৰীদ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক

কলঘবৰ চকাবোৰ আঙিও ব্ৰূবে

কোমল পাতৰ বুকুত

তাইৰ মৰমবোৰ

টোপা-টোপে সৰে

মাদলৰ ছেঁৱে তাইক

আমনি কৰে

নিশাৰ নিবিড়ত

তাই গা ধুই

চাহ গছৰ মাজে মাজে

সেউজী পাতৰ আঁৰে আঁৰে

জোনাক বগাৰি যায়

উমি উমি জলি থকা

বেদনাৰ জুই কুৰা

কলঘবৰ ধোঁৱাৰ মাজত হেৰায় ।

॥ আৰু কিমান দিন ॥

শ্ৰীপ্ৰগতি ষাটনোয়াৰ

১ম বাৰ্ষিক, উঃ মাঃ

অধিকাৰ বিচাৰিলেই

ৰাজপথত তেজৰ চেকা

পঁজাঘৰত জুই

ধৰ্ষিতা নাৰীৰ বিদাৰক-বেদনা

এইবোৰ সকলোৰে

চিনাকি কলঙ্ক

কিন্তু এতিয়া সময় উত্তেজনাময়

নৈ-নলা, পথাৰ-পাহাৰ সকলোতে

কঠিন ভৰিৰ খোজৰ শব্দ

বুকুৰ মাজত নতুন তেজৰ স্পন্দন

মানুহে মানুহে স্বাধিকাৰ

সাব্যস্তৰ দুৰ্বাৰ হেপাহ ।

x

: শ্ৰিয়ন্তমা :

শ্ৰীহীৰামণি বৰা

প্ৰথম বাৰ্ষিক, উ: মা:

তোমাক লগ পোৱাৰ মুহূৰ্ত্তবোৰ

মোৰ বাবে সীমাহীন

উদ্ভাপৰ উৎস

তোমাৰ প্ৰতিটো অধ্ববোধ

মোৰ বাবে সজাগ ব্যস্ততা

আৰু তোমাৰ অভিব্যক্তিতে

হয়তো লুকাই আছে

মোৰ ভৱিষ্যত । x

আমাক জীয়াই থকাৰ অধিকাৰ লাগে

শ্ৰীৰাণত বাত

২য় বাৰ্ষিক, উ: মা:

প্ৰতিদিনে দেখো অনাহাৰিত

শ্ৰমজীৱী মানুহৰ মিহিল

ডুনো উচ্চতৰে চিঞৰি উঠা

প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠস্বৰ

তেতিয়া ভাৱ হয়—

মোৰ বুলিতো একো নাই

চিঞৰৰ প্ৰতিটো শব্দই মোৰ

হৃদয় পৰশি যায়

মই মিলি যাওঁ মিহিলৰ মাজত

হুহাতেৰে তুলি ধৰো

অধিকাৰৰ পতাকা । +

তেজৰঙা বাট

শ্ৰীবসন্ত কুমাৰ দত্ত

মুৰব্বী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ।

উফৰি পৰিল
তজ-বজ তোমাৰ কলিজা
হালিপৰা সূৰ্যৰ গাত
বিস্ময়ত বিমূঢ় নিষ্পাপ আকাশ
ঘৰুৱা বগলাৰ পাখিত উপজিল
তাল-ভঙা দেওধনী নাচ
নিৰ্বিবাদ বিধানৰ শব্দৰ জঞ্জালত
নিশকে হেৰাই থাকিল
নিকিন জীৱনৰ আঁত
হৃথৰ ছুৱাৰ খুলি
নিশ্চুপ বতাহত বিয়পিল
আই ঐ দেহি এষাৰি মাত।
কাষত পাথৰিঘাট
দীপলাই কাটিলে
বুবঞ্জীত আৰু এটি বাট
একেখন পথাৰত বগা-ক'লা
দেওলগা ছুখিলা পাত
কোননো গুৱাৰে কেনেকৈ পিন্ধালে

সভ্যতাৰ সেনানীক
শাস্তিৰ উত্তৰী গাত
বিহসনা সীহেৰে এগাল বুকু ভেদি
খেয়ালি মনটি কৰিলে শাঁত।
দেখো জগৰ সকলোতে
বন্দুকহে নালাগে, মুখত হাঁহিৰ বাঁহী
বাৰুদহে নালাগে, হাতত কলম আৰু কাঁচি
তাকো হেনো লোৱাটো পাপ
কথা নাই কাটি নিয়ে সাদৰী মাত
মাৰি নিয়ে পোৱালিৰো
পেটেৰে ভাত
শেনঘেন শনাই জাত।
কাষত পাথৰিঘাট
চোৱাচোন চোৱা
দীপলাই কাটিলে মানুহৰ বুবঞ্জীত
তেজৰঙা—মনভঙা
বিশ্বাদৰ আৰু এটি বাট।

— : x : —

লগ পাম

শ্রীপ্ৰণয় কলিতা

২য় বাৰ্ষিক, স্নাতক

আজি বাতিপুৰা তাই মোক জগালে

দুয়ো আলফুলে খেলিলো

চুপবীয়া মোক অলি অলি পুৰিলে

মই বেন অগ্নি কোলাত

নিৰুপায় হৈ সোমাই পৰিলো

এন্ধাৰ কুপত

গিছমুহূৰ্ত্তত সোণালী সাজেবে

বিঙিয়াই মাজিছে কাষলৈ

ওলাই আহি দেখিলো

তাই দেখোন গৈয়েই আহে

এয়া - এইবাব সেন্দুবীয়া

ফোট পিকি হেবাই গ'ল

পাহাবব সিপাবত

কৈ গ'ল লগ পাম

আকৌ এবাব । —: ৩:—

হেবাই যোৱাজনৰ আশা

শ্রীবিজয় কুমাৰ নাথ

২য় বাৰ্ষিক, স্নাতক

সিহঁতেতো ভবা নাছিল

এইদৰে থাকিব লাগিব পৰি

অদেশ ভূমিত

নিজৰ অধিকাৰখিনি বিচৰাব বাবে

লুইতৰ পাবত পৰি থকা সিহঁতৰ

বগা হাড়বোৰে বৰণ সলাইছে ।

মূৰ্খৰ চিক-মিক কিৰণত

জিলিকি উঠিছে বসন্তৰ বা' লোৱা-

এক সেউজী গছৰ মৰে

আৰু সিহঁতৰ আশাবোৰ

ওপঙি ফুৰিছে জনসাধাৰণৰ

বুকুৰ পাহে পাহে ।) (

নহয় নিজৰ

শ্ৰীসৰ্বিন কুমাৰ বৈশ্য

প্ৰথম বাৰ্ষিক, উঃ মাঃ

সমাগত দিনবোৰ

শ্ৰীসঞ্জয় দাস

প্ৰথম বাৰ্ষিক, স্নাতক

জোনাকত উপভোগ কৰিব খুজিছিল। সঙ্গীত
উদং পথাৰত বহি লিখিব খুজিছিল। কবিতা
শুনিব খুজিছিল। বননিব গৰখীয়া মুকলীৰ তান
শূন্যলৈ মূৰ ডাঙি চাব খুজি থমকি ব'লা
সকলো আকাশ কুসুম
জোনাকৰ মৌ-কোহ অকলে পিব নোৱাৰি
বহুতে নুবুজিলে কবিতাবো। নেথাকে যে অৰ্থ
নৈয়ে শতক শালিলে নেবাজে আজি
গৰখীয়া মুকলী
আজি-কালি এইবোৰ নিতান্তই
নহয় নিজৰ। —:+:—

গভীৰ একাৰ নিশা
নিৰ্ভয়ে আগ বাঢ়িছিলো
লক্ষ্য এক নিৰাপদ অজান ঠাই
আথে-বেথে তুলি লৈছিলো
নিডল্ কৰিব বিচৰা নিগনিটোক
মই ভবা নাছিলো ইয়াৰ প্ৰত্যুত্তৰ
ভয়ঙ্কৰ হ'ব—
মই জনা নাছিলো নিগনিটোৰ বাবে
সি খাপ পাতি ব'ৰ
সমাগত দিনবোৰত খোজেপতি
আমনি কৰিব আৰু
গাঁৱৰ পৰা চহৰৰ হিম্পিটেললৈ
যাবলৈ বাধ্য কৰাব
তথাপিও প্ৰাৰ্থনা আছিল
জীৱনৰ বাবে।)x(

প্ৰতিজ্ঞা

মিচ্. কামৰূপী মেধি
১ম বাৰ্ষিক, শ্রাতক মহলা
(কলা)

মাজে মাজে অজানিতে অগ্ৰত্যাশিতে
ধুয়া বুলে মোৰো পদুমিৰ আশে-পাশে
কিবা এক বুজিব নোৱাৰা
বুজাব নোৱাৰা অনুভবে
নৈ পাব কহুৱা বনৰ দৰে
কঁপাই তোলে মোৰ সমস্ত সত্তা
বিশাল জলধাৰাত যেন
এই উঠে এই বুৰো
মোৰ অস্তিত্ব;
তথাপিও
প্ৰতিজ্ঞাৰে
অবিচল অক্ষয় বস্তু এগছিব দৰে
সব্বথ বৈ থাকে
এটি প্ৰতিজ্ঞা—
সেই প্ৰতিজ্ঞা
অনুদৰ্শ নাশি অনুদৰ্শ প্ৰতিজ্ঞা কৰাব।

: শ্ৰোতা বিচাৰি :

—দিলীপ দাস

মুবৰী অধ্যাপক, ইংৰাজী বিভাগ।

কাক শুনাওঁ হিয়াৰ বতৰা !

উভতি চাব নোৱাৰোঁ।

হিয়া কৰুৱায় ;

আকাশচানি জ্বলা জুইৰ মাজত দেখা পাওঁ

সেউজী পথাৰ, বাংলালী গাভৰুৰ জাক, ন-পানীৰ মাছ

মাঘৰ মেজি, উককাৰ ভোজ, সাত বিহুৰ উছৰ

নামঘৰৰ দবা-কাঁহ, সবাহ, ভাওনা-বচন

শিশুৰ আবদাৰ, আইতাৰ সাধু

দেউতা-মাৰ সপোন. আমাৰ নিবহনিপানী চেষ্টা

জীৱন গঢ়াৰ, সমাজ গঢ়াৰ আৰু কত কি ..

আগলৈ' চাব নোৱাৰোঁ।

কলপাত কঁপাদি কঁপে হিয়া

ক্ষণ প্ৰতিক্ষণ।

এইখন হিয়া হিয়া হৈ আছেনে বাক ?

পথাৰ এতিয়া যেনেকে আৰু

সোণ গজা পথাৰ হৈ থকা নাই

নৈ এতিয়া যেনেকে আৰু

উলাহত মাছ উজাই অহা নৈ হৈ থকা নাই

বালিচৰ এতিয়া যেনেকে আৰু

হেঁপাহৰ বালিভোজ খোৱা বালিচৰ হৈ থকা নাই

হিয়া এতিয়া চ'তৰ ছিৰাল-ফটা পথাৰ

কপাল এতিয়া জুই-লগা কপাল

কাক কওঁ

কাক শুনাওঁ হিয়াৰ বতৰা !

বেঙুণি

—দ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস

স্নাতক, প্রথম বাৰ্ষিক।

টং টাং টট্ টটসং টললং...। কাঁচৰ বটল কেইটা খোজব তালে তালে ঠেকা খাই এক অশ্রাব্য সুৰ-সমলয়ৰ সৃষ্টি কৰিছে। তালৈ মুহি-ধবৰ অকণো আক্ৰেপ নাই। গোটেই দিনটো হাৰভঙা পৰিশ্ৰম কৰি ক্লান্ত হৈ পৰাত সি কোনো-মতে ঘৰ পালেই বন্ধা। গধূলিৰ সময়ত বজাব-খনত হোৱা কোৰ্হাল আৰু হাই-উকমিৰ পৰা কোনোমতে মুক্ত হৈ এটা স্বস্তিৰ নিশ্বাস টানি তাক লগা দুই এপদ বস্তু কিনি লৈ সেয়ে সি খোজ লৈছে ঘৰলৈ বুলি। মাহৰ পাচিটো এবাৰ ভালদৰে ঠিক কৰি ল'লে। পাচিটোৰ তলিতে বিক্ৰি নোহোৱা গেলা-পচা ধবণৰ দুই এটা মাছ লাগি আছে। তেলৰ বটল কেইটাৰ ডিঙিত মৰাপাটৰ সৰু বহি বান্ধি অনা-নিয়াৰ সুবিধাকৰণ সি কৰিয়ে লৈছে। বাওঁহাতৰ কান্ধত বান্ধব ওলোমা দি আছে সেই চিনাকি মোনাখন। মোনাখন ফাটিছে যদিও একো অসুবিধা নাই—বস্তু পৰি নাযায়। তপলি মাৰি প্ৰায় নতুনহে কৰি লৈছে। মাজে মাজে হাতখনে মোনাখন খেপিয়াই চায়—এনেয়ে। ল'ৰা-ছোৱালী হাললৈ ছুজোব নতুন পোছাক আৰু নিজৰ মানুহজনীলৈ এটি বঙা ব্লাউজ কিনি আনিছে।

মোনাখনৰ ভিতৰলৈ বাওঁহাতখন সূমুৱাই দি পেকেট-টোত হাত দিলত তাৰ মনটো এক অবুজ আনন্দত নাচি উঠিল। মুখতো এক তৃপ্তিৰ হাঁহি বিৰিঙি উঠিল। এনেতে পিচপিনৰ পৰা চাইকেলৰ টিলিঙা বজাই মানুহ এজনে মাত লগালে—“বোলো, মুহিকাই নহয় নে?” “এৰাও, তইনো ক'লে গৈছিলি?” “বজাবলৈকে গৈছিলো” বুলি কৈ মানুহজন চাইকেলেৰে আগবাঢ়ি গুচি গ'ল।

ছয়গাঁৱৰ নিকটবৰ্ত্তী কুকুৰমাৰা বজাৰ চ'কৰ পৰা ৩৭ নং বাহ্যীয় পথৰ উত্তৰে তিনি কিলো-মিটাৰ দূৰত মুহিধবৰ ঘৰ। কুকুৰমাৰাৰ গধূলি বজাবত মাছ বিক্ৰি কৰাটো তাৰ নিত্যনৈমিত্তিক কৰ্ম। দিনৰ দিনটো মাজ-পুঠি যোগাৰ কৰি আবেলি বজাবলৈ আনি বিক্ৰি কৰি পোৱা পইচাখিনিৰে চাউল-পাতখিনি কিনি লৈ ঘৰলৈ উভতিবৰ হয় মানে সন্ধিয়া প্ৰায় আঠ মানেক বাজে। কেতিয়াবা বতৰ বেয়া হ'লে বা বিক্ৰি ভাল নহ'লে আৰু বেছি পলয় হয়। অৱশ্যে আজিৰ কথা অলপ বেলেগ। গ্ৰাহকৰ বৰ ভিৰ হোৱাত বিক্ৰি বৰ সোনকালে হ'ল আৰু দামো কিছু বেছি পালে। সেয়ে বজাৰ সামৰি বয়-বস্তুখিনি অঁতাই লৈ আন

দিনাতকৈ অলপ সোনকালে দৰলৈ খোজ লৈছে।
কেঁচা আলিবাট যদিও কেইমাহ মান আগতে শিল-
গুটি কিছুমান পেলোৱাত খোজ কাটি যোৱাত
অসুবিধা নোহোৱাকৈ থকা নাট। মুকলি পথাৰৰ
মাজে মাজে একা-বৈকাকৈ বান্ধি যোৱা আলি-
বাটটো জোনৰ পোহৰত দীঘল চাদৰ এখন পাবি
খোৱাৰ দৰে লাগিছে। কেউপিনে নীৰৱতা। ঝিলিৰ
মাতৈ পৰিবেশটো আৰু নেছি গভীৰ কৰি তুলিছে।
ভৰিত লাগি ছিটিকি যোৱা শিলে শিলে খুন্দা
খাই কেতিয়াবা নীৰৱতা ভঙ্গ কৰিছে মাত্ৰ। মুহি-
ধৰ গৈ আছে গুহুং গুজুংকৈ। শীতল—জুৰ বতাহ
একোছাটিয়ে মাজে মাজে তাৰ গা-টো শাঁত
লগাইছে। মুহিধৰে বৰ আবাম অনুভৱ কৰিলে।
আজি পুৱাৰে পৰা তাৰ মনটো কমতো উগল-
খুগল হোৱা নাই। কল্পিলে সি ছোৱালী-
জনীক স্কুলত নাম ভৰ্তি কৰি দিয়াৰ কথা। জন্মৰ
ছাৰ্টিফিকেটখন নহ'লে নাম ভৰ্তি নহ'ব বুলি স্কুল-
খনৰ হেডপণ্ডিতে তাক আগতেই কৈছিল। গাঁৱৰে
তকণ উকিলক ধৰি অলপ টকা-সিকা দি ইতিমধ্যে
সেইখন সংগ্ৰহ কৰি থৈছে। আৰু লাগিল পোছাক-
পৰিচ্ছদখিনি আৰু গোসাঁইৰ থাপনাত আগ-
বঢ়াবলৈ বুট-মুগু কেইটামান। সি নিজকে নিজে
ভাবে, “হয় আমি সঁচায়ে বৰ সুখ মানুহ, মাই
বেচিছো আৰু শাকে শুকুতাই যি পাইছো গাইছো।
আজি-কালিৰ আও-ভাওনো জানো কেনেকৈ?”
ল'ৰা-ছোৱালীক স্কুলত ভৰ্তি কৰিবলৈ জন্মৰ ছাৰ্টিফি-
কেটৰ পৰা আবস্ত কৰি গোসাঁইৰ থাপনাত আগ-
বঢ়াবৰ কাৰণে যে বুট-মুগুলৈ ইমানবোৰ বস্তু
লাগে সেইটো মুহিধৰে কল্পনাই কৰিব পৰা নাছিল।

নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালী হালৰ লগতে তাৰ যেন নতুন
শিক্ষা আবস্ত হ'ল।

বাটত গৈ থাকোঁতে মুহিধৰৰ চকুৰ আগত
ভাঁহি উঠিল এখনি ছবি—য'ত তাৰ ল'ৰা-ছোৱালী
হালে স্কলীয়া কাপোৰ সাজেৰে সমনীয়াৰ সৈতে
খেলি আছে। সি কিনি অনা কাপোৰ দুজোৰ
পিন্ধি দৌৰি আহি যেন স্মৰিছে --“চা-চোন পিতাই
আমাক কিমান ভাল দেখা হৈছে! ইমান ভাল
কাপোৰ এইয়া।” সি অনুভৱ কৰিলে ল'ৰা-
ছোৱালী হাললৈ দুজোৰ পোছাক কিনি অনা-
টোৱেই তাৰ জীৱনৰ চৰম সাফল্য। সিহঁত হালেই
তাৰ প্ৰেৰণাৰ থল—আন-দৰ উৎস। আৰু সিহঁত
হালৰ মাক ম-ন-তৰা।

মুহিধৰৰ মনটোৱে চাপলি মেলিলে তাৰ অতীত
জীৱনলৈ। মনত পৰিল “জালুৱৈ পাৰা” নামৰ
সক গাঁওখনৰ কথা। সেই গাঁৱতেই সি পিতাকৰ
সৈতে মাছৰ বাৱসায় আবস্ত কৰিছিল। মন-
তৰাকো এদিন পলুৱাই আনি সি ঘৰত সুমুৱাইছিল
হি। তাৰ স্মৃতিপটত আৰু ভাহি উঠিল তাৰ
জীৱনৰ সেই বিপৰ্য্যয়ৰ দিনটোৰ কথা। গাঁৱৰ
সকলো মানুহ মিলি সেইদিনা বৰ-লুইতত মাছ
মাৰিব গৈছিল। মাছুৱৈ সকলৰ মাজত প্ৰবল
আনন্দ-উত্তেজনা। কোনে কিমান মাছ ধৰিছিল
তাৰ হিচাপ নোহোৱা হৈছিল। কিন্তু ইঠাতে
অহা ঘূৰ্ণা ধুমুহা জাকে মুহূৰ্ত্ত ভিতৰতে সকলো
শেষ কৰি দিলে। মাছৰতো কথাই নাই। নাও
ডুবি কিমান মানুহ মৰিল কিমান বাচি থাকিল
সেই সময়ত তাৰ হিচাপ নোহোৱা হৈছিল। তাৰ
পিতাকে নিখোজ হ'ল বৰলুইতৰ বুকুত। সি

ভাৱি নেপাইছিল সি কেনেকৈ বাচি গ'ল। তাৰ মনত পৰে জালুৱৈ পাবাত সেইদিনা কেনেকৈ ক্ৰন্দনৰ বোল বৈ গৈছিল। ববলুইত্তৰ ক্ষুধা যেন তাতে শেষ হোৱা নাছিল। কিছুদিনৰ পাছতে জালুৱৈপাৰা গাঁওখনকো লুইতে নিজৰ পেটত সুমুৱাই ধলে। ... কথাবোৰ মনলৈ অহাৰ লগে লগে মুহিধৰ যেন বুকুভেদি ওলাই আহিছিল এটি তপত ছমুনিয়াহ। হঠাতে বুঢ়া আঙুলিত লাগি শিল এটা ছিটিকি পৰিল। অলপ সময় উহ! আহ! কবি মুহিধৰে পুনৰ খোজ ললে।

“দিন কাল যিহে হৈছে—বস্ত্ৰৰ যি জুই-ছাই দাম! মাহ বেচা পট্টাচাৰে চলাটো টানেই হৈ পৰিছে। খাল, বিল, দোংবোবো দিনক দিনে পোত খাই আহিছে। যি ছুই এটা আছে সেইবোবো মুষ্টিমেয় দুই এজনৰ হাতত। মাহ মাৰিবলৈ ঠাই নোহোৱাই হ'ল। তাতে আকৌ মহামাৰী সদৃশ মাছৰ বেমাৰটো চাৰিওফালে ছটি পৰিছে।” — ইত্যাদি নানান ভাবে মুহিধৰ খোজৰ তালে তালে মনত দোলা দি থাকিল। জীয়াই থকাৰ হেপাহে মুহিধৰ মনটো সজীৱ কৰি তুলিছে। বাস্তৱ জীৱনৰ সংঘাতে মুহিধৰক বহু শিকাইছে। তাৰ মনটো অতীত, বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতৰ চাকনৈয়াত পৰি পাক খুৰি খাব ধৰিলে। মুহিধৰে ভালকৈয়ে উপলব্ধি কৰিলে যে উন্নতিৰ প্ৰধান অস্ত্ৰবায় এটা হ'ল নিবন্ধতা।

কথাবোৰ ভবি ভাবি গৈ থাকোঁতে তিনিআলি চ'কটো এবি কেতিয়া যে তাৰ গাঁৱৰ বাস্তাটোত সোমাল সি কবই নোৱাৰিলে। মদাহী নাগেশ্বৰ

আৰু বৈগীয়েকৰ বিশৃংখল অৰাইচ গালি-গালাকে মুহিধৰক বাস্তৱলৈ লৈ আহিল। নাগেশ্বৰৰ ল'ৰা ছোৱালী কেইটাৰ কথা ভাবি তাৰ বেয়াও লাগিল। কেইনলমান গৈয়েই বাস্তৱ বাস্তৱপিনে থকা বাস্তৱ নামঘৰৰ সমুখ পোৱাত তাৰ গা-টো সিৰ সিৰাই গ'ল। ওচৰতে থকা প্ৰকাণ্ড জাহত জোপাই পৰিবেশটো জ'য়াল কৰি ৰাখিছে। মুহিধৰে নামঘৰৰ কালে চাই সেৱা এটি জনাই প্ৰাৰ্থনা জনালে, “মোক শক্তি দিয়া প্ৰভু! ল'ৰা-ছোৱালী হঠক যেন মানুহ কৰি তুলিব পাবো। আমি বৰ অজানী মানুহ। গাঁৱৰ মানুহখিনিও বৰ মুক্খ। সিহঁতকো প্ৰভু সন্মতি দিয়া।” এই বুলি আৰু এটি সেৱা জনাই মুহিধৰে খোজ ললে। দূৰৈত কেইটামান শিয়ালে হোৱা হোৱা কৰিছে। তাকে শুনি কুকুৰবোৰেও ভৌ-ভৌৱাই উঠিছে। কুকুৰ ভৌ-ভৌৱনিত শিয়ালবোৰে নিতাল মাৰিলে। আলি কেঁকুৰিটো পাৰ হ'লেই সোঁপিনে মুহিধৰৰ ঘৰ। মুহিধৰে অলপ বেগাই খোজ পেলালে। পদূলিৰ জপনাখন খুলিব খোজোঁতেই চোতালৰ পিনে চকু পৰাত সি ধৰ লাগি ব'ল।

চোতালৰ মাজতে ঢাবি এখন পাবি ঢাকি এটিব ওচৰত ল'ৰা-ছোৱালী হালে আখৰ পটি আছে। ওচৰতে বহি মন-ভৰাই এবি নৃত্য কাটিছে। তাই মাজে মাজে গাব ছাদবখনবেই ল'ৰা-ছোৱালী হালৰ গাত পৰা মহ খেদি দিছে। জলি থকা চাকি গছিব পোহৰত সিহঁত ছটিব শান্ত কোমল মুখ দুখন জিলিকি আছে।

মুহিৰবৰ কাগত পৰিলেহি—ল'ৰাটোৱে পঢ়ি
আছে "পাৰ চৰাঠ উৰি গৈ পালে নদীৰ পাৰ
সময় গৈছে উৰি ঠিক ঠিক ঠিক " ছোৱালী-
টিয়েও পঢ়িছে ক'খ'গ ।
এই দৃশ্যটি চাই থাকোঁতে মুহিৰবৰ দিনটোৰ

হুখ-ভাগৰ যেন নিমিষতে জাঁতৰি গ'ল। এক
অজান পুলকত তাৰ মনটো উৰি পৰিল। জপনা-
খন খুলি আকাশখনলৈ এবাৰ চাই মনৰ মাজতে
সি কৈ উঠিল, "পূৰ্ণিমালৈ আক বেছি দিন
নাই।" ❀

। বিজনৰ নিজৰ ওপৰতে বিশ্বাস নাই তেওঁ কোনো কামতে সফল হ'ব নোৱাৰে ।

মহাৰাষ্ট্ৰ ন্যেপোলিয়ন

বুঢ়া-বুঢ়ী, বোগী-ভোগী প্ৰত্যেকজন আৰু প্ৰত্যেক জনী ভাই ভনীৰ
স্বাৰ্থ, অধিকাৰ আৰু মঙ্গললৈ সম দৃষ্টি ৰাখি, মোৰ নিষ্কলঙ্ক নীতি আৰু
নিঃস্বাৰ্থ কৰ্মোদ্যম—মোৰ সকলোৰে লগত হৃদয়ৰ সংযোগ ঘটাই একেটা
দেশ জাতিগত অভদ্ৰৱ স্বাৰ্থৰ গোটে জাতিটোক লাড়ু বান্ধি লবলৈকে ।
মোৰ ভাষা সাহিত্যিক বিশ্ব বৰেণ্য ৰূপত গঢ় দি তুলিবলৈকে
...এনে ক্ষমতাটোহে মোক লাগে।'

—অম্বিকাগিৰী ৰায় চৌধুৰী

: পখিলা পাখিৰ বং :

—ললিত চন্দ্ৰ বাতা

স্নাতক. ২য় বাৰ্ষিক ।

ৰাতিপুৱা উঠিয়ে তাই বাহী-বন যিনি কৰি
ল'লে। আগদিনাই বাথকমত পেলাই ধোৱা
কাপোৰখিনিচ চাবোন মাৰিবলৈ লৈছেহে মাথোন ;
মিচেচ কাকতিয়ে বিচনা এৰি ভোকাৰুৰ বাখিনী-
জনী অহাদি আহি চকু পকাই স্নুধিলে—

“চুখ পাউদাৰ টেমাটো ক'ত ?” পাউদাৰ
টেমাটো আনি হাতত দিওঁতে অলপ পলম হোৱাটো
তাইব অপবাধ। শাস্তি—দুয়ো গালত দুটা কাণ-
ভলীয়া চব। বিবাই থকা গাল দুখন হাতেৰে
পিঁহিলে যদিও তাই অলপো আচৰিত হোৱা
নাই। কিয়নো তাই মানে “বান্ধুই” বিদ্দিনাৰ
পৰা এই স্বৰ্ণখনত বন কৰা ছোৱালী হিচাপে
আছে সেইদিনাৰ পৰা তাই প্ৰায়ে এনে ব্যৱহাৰকে
পাই আহিছে। মিচেচ কাকতি এই ব্যৱহাৰ
তাইব অতিকৈ চিনাকি।

কেতিয়াবা তাইবো প্ৰতিবাদ কৰিব মন যায়।
যেন চিঞ'বি চিঞ'বি ক'ব—তেওঁলোকৰ দৰে
তাইবো দেখ তেজস্বৰ্ণহেৰে গঠিত। তাইবো ..
কিন্তু একো ক'ব নোৱাৰে। মাথোন চকু দুটা
সিক্ত হৈ উঠে।

তাই সদায়ে কান্দে। আজিও কান্দিলে।
কিন্তু কান্দিলেই জানো তাইব কামবোৰ কৰা হৈ
যাব ? নিজৰ কামখিনি তাই কৰিবই লাগিব।

সেয়ে তাই পুনৰ বাথকমত সোমাই বাকীথকা
কাপোৰখিনি ধুই মেলি ঘৰৰ পিছফালে থকা
উঁৰত আঁৰি দিলে।

ভিতৰৰ পৰা মিচেচ কাকতিয়ে বাঘে গৌজৰা
দি পুনৰ মাত লগালে—‘বান্ধু’। বান্ধুৱে দ্ৰুতগতিত
হাতখন মটি ভিতৰলৈ দৌৰি গ'ল। মিচেচ
কাকতিয়ে ‘তৰা’ক বাহিৰলৈ লৈ আনিব দিলে।
বিছনাতে কান্দি থকা ‘তৰা’ক আলফুলকৈ তাই
দাঙি লৈ আহিল। ‘তৰা’ মিচেচ কাকতিৰ এক-
মাত্ৰ কেচুৱা। তৰা এতিয়া খোজ কাঢ়িব পৰা
ঠেছে যদিও মনৰ আনন্দতে কেতিয়াবা একোবাৰ
দৌৰিব খুজি লুটি খাইও পৰে। মিঃ কাকতি
আক মিচেচ কাকতি কামলৈ ওলাই যোৱাৰ
পিছত অকণমানি ভৰাজনীয়ে বান্ধুক আপোন
পাহৰা কৰি ৰাখে।

কিন্তু আজি তৰাক কোলাত লৈ বান্ধুই অকণো
শাস্তি অহুভৱ নকৰিলে। কিবা যেন এক অসুখ
বেদনাই মনটো ভাবাক্ৰান্ত কৰি তুলিলে। এৰি
অহা দিনবোৰৰ কথা বাবে বাবে তাইব মনলৈ
আহিল আৰু অতীতৰ সেই দিনটোৰ কথা মনলৈ
অহাৰ লগে লগে তাই যেন ভয়ত শিঁহৰি উঠিল।
সেই দিনটোৰ কথা হয়তো তাই জীৱনত কেতিয়াও
পাহৰিব নোৱাৰিব। তাইব মনত ভাঁহি উঠিল

সেই দিনাখনৰ কথা। নদীৰ বাঢ়নি পানীয়ে হঠাতে মথাউৰি ভাঙি কেনেকৈ এফালৰ পৰা গাঁও-ভূই-বোৰ বুৰাই পেলাইছিলহি। ভয়ত-ত্ৰাসত মানুহ-ছনুহ পশু-পক্ষীৰ মাত গিতাতে নোহোৱা হৈছিল। বানৰ পানীয়ে অগণন মানুহ-গৰু উটুৱাই নিছিল। সৰুতে মাতৃহাৰা হোৱা তাইয়ো দেউতাকৰ সৈতে বানত উঠি গৈছিল। উদ্ধাবকাৰী দল আহি সিহঁতক উদ্ধাব কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল যদিও অগ্নিস্থতাত ভুগি থকা দেউতাকে ইতিমধ্যে মৃত্যুক সাৱটি লৈছিল। তাই সেইদিনা কাৰত দেউতাকৰ নিষ্ঠৰ দেহটো দেখিও কান্দিব পৰা নাছিল। ভাবিব পৰা নাছিল প্ৰকৃতিৰ নিৰ্মম-নিষ্ঠুৰতাৰ কথা। চকুৰ আগত দেখিছিল কেৱল মৰাশৰ দৰা আৰু সাগৰ সদৃশ বানপানী।

সময় আগবাঢ়িছিল। বানপানীও ক্ৰমে শুকাব লৈছিল। নদীৰ খহনীয়াত পৰি গৃহহীন হোৱা লোক সকলক কিছুদিনলৈ বিলিফ কেম্পতে বখাব ব্যৱস্থা কৰিছিল। সেই কেম্পৰ পৰাই বানুক বুটলি আনিছিল বিফিল দিবলৈ যোৱা চৰকাৰী কৰ্মচাৰী মিঃ কাকতিয়ে। বানুক পাই মিঃ কাকতিয়ে যেন হাততে স্বৰ্গ ঢুকি পাইছিল। বন-কৰা ছোৱালী এজনী বিচাৰি তেওঁতে। ইমান দিন কম হাবাখুৰি খোৱা নাছিল। ছোৱালী এজনী বিচাৰি আনি দিব নোৱাৰাৰ কাৰণে মিচেচ কাকতিৰোতো কম খেচ-খেচনি শুনা নাছিল। অসহ্যা ছোৱালী-জনীক এইদৰে উদ্ধাব কৰি অনাত বিলিফ কেম্পৰ মানুহখিনিয়েও মিঃ কাকতিক বাঃ বাঃ দি শলা-গিছিল।

নতুন ঠাই, নতুন ঘৰ, নতুন পৰিবেশ—এই

সকলো বানুৰ প্ৰথমতে বৰ আচহুৱা লাগিছিল। অৱশ্যে অলপ দিনৰ ভিতৰতে তাই সকলো চম্ভালি লৈছিল যদিও আহিবৰ দিন ধৰি মিচেচ কাকতিক তাই বাৰ দেখাদি দেখিছিল। মানুহ গৰাকীক কেনেকৈ সন্তুষ্ট কৰিব পাৰিব সেইটোৱে তাইৰ প্ৰধান চিন্তা হৈ পৰিছিল। মানুহ গৰাকীৰ কক্ষ ব্যৱহাৰ দেখি তাইৰ মনত প্ৰশ্ন জাগে। তাইবনে দোষটো কি? “অভাৱ অনাটনত জীয়াতু ভুগি কোনোবা দৰিদ্ৰ পিতৃ-মাতৃয়ে নিজৰ ল’ৰা ছোৱালীক লোকৰ ঘৰৰ একলা-উকতাকে বখাটো নহুৱা প্ৰকৃতিৰ নিষ্ঠুৰতাৰ বলি হৈ কোনোবা কাৰোৱাৰ ঘৰত চাকৰ হৈ থকাটো জানো পাপ হয়? এই পাপৰ প্ৰায়শ্চিত্তৰ কাৰণে জানো সদায় গালি-শপনি শুনি মানসিক অশান্তি ভুগি থাকিব লাগিব? গিৰিহীনতীৰ পৰা ভাল মাত ... ভাৰ্য্য ব্যৱহাৰ অলপমান সিহঁতৰ জানো কপালত লিখা নাথাকে? কিয় তাই এতিয়াও ইমান গালি-শপনি, চৰ, ভুকু, কিল খায়ো কাকতিৰ ঘৰ এৰি যাব পৰা নাই? তাই একো উত্তৰ নাপায়। মাথো ভাবে কাম কৰা চাকৰণী হলেও তাইৰোতো এটা দেহ-মন আছে।

...মিঃ কাকতিয়ে নতুনকৈ আবস্ত কৰা ঘৰটোৰ কাম বন্ধ বখা আজি ভালে কেইদিনে হ’ল। ঘৰটোৰ কাম চলি থাকোঁতে বানুৰ বৰ ভাল লাগি আছিল। অন্ততঃ এটা ব্যস্ততাত আছিল। সময়ে সময়ে চাহ-তামোল বা পানী গিলাছৰ যোগান ধৰাতে। কেতিয়াবা তৰাক লৈয়ে মিস্ত্ৰীয়ে কৰা কামৰ ইটো-সিটো এনেয়ে চাইছিল। কামৰ মাজে মাজে মিস্ত্ৰীৰ যোগালী ল’ৰাজনে বানুৰ

কালৈ সঘন দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰি থকাটো তাইৰ
কিন্তু চকুত নপৰাকৈ নাছিল। কেতিয়াবা দুয়োৰে
দৃষ্টি চকুৱে চকুৱে পৰোতে তাই লাজত তলমূৰ
কৰিছিল যদিও অন্তৰত কিবা পুলক অনুভৱ
কৰিছিল। থোঁকি বাথো মনটো দমাব নোৱাৰি
পানী দিয়াৰ চলেৰে এদিন বান্ধুই তাক সুখিয়ে
পেলালে—“চকুত লাগিছে নেকি?” কথাষাৰ
কোৱাৰ পাছৰ পৰাই যেন তাইৰ মনটো চঞ্চল
হৈ পৰিল। অন্তৰৰ নিভৃত কোণত অহৰহ প্ৰতি-
ধ্বনিত হৈ থাকিল এষাৰ কথা “চকুত লাগিছে
নেকি?”

ল'ৰাজনৰ নামটো এনেয়ে এবাৰ মনত
ভাবিলে তাই। নাকটো অলপ মোহাৰি কল্পনা কৰি
চালে—কেনে হ'ব ল'ৰাজন। নিশ্চয় চাগে বেয়া
নহ'ব। এখন বহল বুকু আৰু দুখন কৰ্মঠ হাত
অন্ততঃ তাৰ আছে। কথাটো ভাবি বান্ধুই নিজকে
বৰ নিৰাপদ অনুভৱ কৰিলে। “ও বলোবাম”
তাৰ নামটো হঠাতে তাইৰ মূৰৰ পৰা ওলাই
আছিল। কোনোবাই শুনা বুলি তাই ইফালে-
সিফালে এবাৰ ঘূৰি চালে। ইতিমধ্যে তৰাই
কোলাৰ পৰা নামি পখিলা এটি ধৰিগলৈ পিছে
পিছে গৈ আছিল।

“তৰা দূৰলৈ নাযাব। ঘূৰি আহ।” তৰাই
কিন্তু একো মুশুনা ভাও ধৰি পখিলাটিৰ পিছে
পিছে গৈয়ে থাকিল। বান্ধুৱে জোৰকৈ চিঞৰি
মাতিলে—তৰা তৰা ঘূৰি আহ।

‘কণ’! তাই ফিৰি চালে। বলোবামক
চিনিবলৈ অকণো অশুবিধা নহ'ল। মুখেৰে একো
মাতিব নোৱাৰিলে। লাজতে বঙা-চিঙা পৰিল।
“তাইক পখিলাটি ধৰিব দিয়া।”

“কিয়?” লাজত আৰু একো ক'ব নোৱাৰিলে
বান্ধুই। ‘কাৰণ, এয়াই তাইৰ আনন্দ কৰাৰ
সময়।’ বলোবামে অভিজ্ঞ ব্যক্তিৰ দৰে ক'লে।

‘তুমি কিয় আহিছা?’ “এতিয়া বাবুতো
ঘৰত নাই।” “বাবুৰ লগত সকাম নাই অ' কণ!”
“তেনেহ'লে কিয় আহিছা।” তাই অলপ উচ্-
পিচাই উঠিল। “নহয় অ'—মই এটা বিশেষ
কামতহে আহিছো।” বান্ধুৱে পুনৰ তৰাক মাতিলে,
“তৰা উভতি আহ।”

“জান কণ! মাৰ অশুখৰ বাবে আলপৈচান
ধৰিব লগা হৈছে যদিও সেইটো মোৰ কাৰণে
একো টান কাম নহয়।” “কিন্তু সমস্যা হৈছে”—
বলোবামে কণ নকণ ভাৱত মনে মনে থাকিল।
“তেতিয়া হ'লে সমস্যা কি?” বান্ধুৱে সুধিলে।

“নহয় অ' মানে যি যদি কাম কৰিব নেযাওঁ
তেতিয়া আমি পৰিয়াল দুটি নেখাই মৰিব লাগিব।
সমস্যাটো তাতেই।” “আলপৈচান ধৰাকৈ মানুহ
এটা বাখিলে হ'ল দেখোন।” তাই সহজভাৱে
ক'লে।

বলোবামে ক'লে—“কণ, মই বেলেগ কথা
এটা ভাবিহে ইয়ালৈ আহিছো। মায়েও বহু
দিনৰ পৰা তাকেই কৈ আছে।” “তেতিয়া হ'লে
সেইটোকে নকবা কিয়?” তাই ক'লে। বান্ধুৱে
মনৰ ভাব বুজিব পাৰি বলোবামে এইবাৰ খোলা-
কৈয়ে ক'লে—“তই যদি বেয়া নাপাৱ আৰু তোৰ
যদি আপত্তি নাথাকে মই তোক বিয়া কৰাব
খোজো।” “অ' মায়ে তোলৈ বুলি এয়া কিবা
দি পঠিয়াইছে” বুলি বলোবামে টোপোলা এটি
তাইৰ হাততে দিলে। বান্ধুৱে বলোবামক তেতিয়া
একো ক'ব পৰা নাছিল। লাজতে কথাবোৰে

গোট মাৰিছিল। তাই নিজৰ ভাবত বিভোৰ হৈ থাকিল। বলোবামে টোপোলাটি হাতত দি কেতিয়াও গ'ল তাই তলকিবই নোৱাৰিলে।

“এইয়া চোৱা, ধৰিলে মই পখিলাটি” তৰাৰ মাতত বানুই মূৰ তুলি চাই দেখে যে তাইৰ হাতৰ চেপাত পখিলাটিৰ গাব বংগোৰ গোটেই এবাই গৈছে। “চাওঁ—পখিলাটি এবি দিয়া” বুলি বানুই তৰাৰ হাতৰ পৰা একৰাই দিব খুজিলে। “নিদিওঁ মই” বুলি তৰাই জেদ ধৰিলে।

ইঠাতে এটা বিকট চিঞৰ মৰাৰ শব্দ শুনি তৰাই ভয়তে পখিলাটি এবি দি বানুৰ গাত সৰাটি

ধৰিলে। আধামৰা পখিলাটি ছটকটাই তাতে পৰি থাকিল।

তৰাক হাতত ধৰি বানুৱে এখোজ দুখোজ কৰি আগবাঢ়ি গৈ মানুহৰ জুমটোৰ মাজত দেখিলে এইমাত্ৰ তাইৰ কাষৰ পৰা ঘৰলৈ বুলি ওলাই যোৱা সুঠাম দেহৰ বলোবাম মাকটি গাড়ী এখনৰ খুন্দাত তেজেৰে লুতুৰি-পুতুৰি হৈ পৰি আছে নিশ্চল হৈ বাস্তাব ওপৰতে। তাই আক ধৈৰ্য্য ধৰি নোৱাৰিলে। ছচকু ভৰি বুকু ভাগি যোৱা ক্ৰন্দন ওলাই আহিল। তাইৰ চকুলোৰ লোতকত তেতিয়া পখিলা পাখিৰ বংবোৰ এটি এটিকৈ উঠি গৈছিল। x

[“বিচৰা বস্তুটো নোপোৱাটোৱেই বাৰ্থতা নহয়, বিচৰা বস্তুটো পাবলৈ সংগ্ৰাম এবি দিয়াটোহে প্ৰকৃত বাৰ্থতা।”—জৰ্জ ইলিয়ট।]

॥ শুধৰণি ॥

—হোৰামণি বৰা

১ম বাৰ্ষিক, উচ্চতৰ মাধ্যমিক।

..... আকাশখন ভাৱে বৰকৈ ঢাকি ধৰিছে।
ভাৱৰ আভৰাই আকাশখন মুকলি কৰিবলৈ বতাহ
জাকে আশ্ৰয় চেষ্টা কৰিছে। তাৰ মাজেদিয়েই
শুকৰে নিজৰ উজ্জল পোহৰ একোখাৰি সিঁচি
আছে। কিন্তু কণিক সময়ৰ বাবেহে। হয়তো
অলপ পিচতেই তীব্ৰবেগে বৰষুণ আৰম্ভ হ'ব।
খিড়িকিৰে আকাশৰ এনে বিচিত্ৰ ৰূপ চাই চাই
মই দীপাঙ্কৰৰ কথা কেই চিন্তা কৰি আছো। যদি
বৰষুণ খুব বেছিকৈ আহে তেতিয়াতো দীপাঙ্কৰ
স্নাহত দেবিও হব পাবে! হয়তো নাহিবও পাবে!
কিন্তু দীপাঙ্কৰ জানো নহাকৈ থাকিব পাবিব।
নাই নাই ই কেনেকৈ সম্ভৱ হ'ব। খিড়িকিখন
হঠাতে বতাহে ঢপকৈ জপাই দিয়াত মই সন্তোষ
মুৰাই পালো।

আজি এমাহেই হ'ল মেডিকেল কলেজ
হস্পিটেলৰ ৩৭ নং বেডত মই পৰি আছো।
মৃত্যু সমাগত বুলি জানিও বেমাৰৰ সৈতে যুঁজি
আছো। মা-দেউতাইও সদায় আহি থাকিব
নোৱাৰে। নহাকৈও নোৱাৰে। নিজৰ সন্তান
এটি যমে কাটি নিনিয়ালৈকে কেনেকৈ এৰে।
চিষ্টাৰইতে অৱশ্যে মোক খুব মৰম কৰে। মই
লক্ষ্য কৰিছো আন আন বোগীতকৈ মোক অলপ
বেছি গুৰুত্ব দিয়ে। অলপ আগতে চিষ্টাৰ

আহিছিল। কপালত হাত এখন থৈ আনখন
হাতেৰে নাৰ্ড পৰীক্ষা কৰি উঠি কৈছিল—“দীপা
তুমিতো বহু ভাল হৈ গ'লা। পথ্যাবেব খাই
অসহ্য নহয়। দুই এদিনতে বিলিঙ্গ হ'ব।
আৰু এটা কথা—মোৰ আইন ঠাইত ডিউটি
পৰিছে। তোমালৈ শুভেচ্ছা থাকিল।”

চিষ্টাৰৰ ডিউটি সলনি হয়। এজনীৰ পিচত
আন এজনী আহে। মৰম কৰে। বহুখিনি মই
ভাল হোৱা বুজিবলৈ কৰিছো। কিন্তু মই জানো
প্ৰকৃততে ভাল হৈছো? চিষ্টাৰইতৰ এই মৰম
“মই বহুত ভাল হৈছো” বোলা সাক্ষ্য বাণীৰ
মূলতেই হল দীপাঙ্কৰ। ডাঃ দীপাঙ্কৰ গগৈ।
যাৰ নিৰ্দেশত বাঢ়ি যায় চিষ্টাৰইতৰ গুৰুত্ব
আৰু সাক্ষ্যবাণী। যাৰ সান্নিধ্যত মই পাঠ
জীয়াই থকাৰ প্ৰেৰণা।

মেডিকেল হস্পিটেলত ভৰ্তি হোৱাৰ পিচত
মোৰ চিকিৎসাৰ ভাৱ ডাঃ দীপাঙ্কৰৰ ওপৰতে
পৰে। প্ৰথম চিনাকি হয় শৰীৰৰ পৰীক্ষা কৰিবলৈ
আহোঁতে সোধা দুই এটা কথাৰ মাজেৰে।
মোৰ হাতখন হাতত লৈ নাৰ্ড চাই চাই ডাঃ
দীপাঙ্কৰে সুবিছিল—“তোমাৰ নাম?” লাজ সনা
মাত-চাঁৱনিৰে কৈছিলো—“দীপা।” ডাক্তৰে ‘ও’
বুলি কৈ মোৰ চকু দুটি পৰীক্ষা কৰিবলৈ লৈছিল।

কিন্তু মোৰ ভাৱ হৈছিল ডাঃ দীপাঙ্কৰে কেৱল চকুৱে চোৱা নাছিল- মোৰ দেহৰ লগতে মনৰো সমস্ত বতৰা লৈছিল আৰু মই অনুভৱ কৰিছিলো দেহ আৰু মনৰ মাজত এক 'অনামী শিহৰণ'। আমি কব নোৱাৰাকৈয়ে প্ৰেমৰ বহু গভীৰলৈ সোমাই গৈছিলো। এদিন মোৰ চুলিৰ মাজেৰে আঙুলি বুলাই দীপাঙ্কৰে মোক আচৰিত কৰি দি কৈছিল— 'দীপা, প্ৰেমৰ যদি কোনোবা দেৱতা আছে— সেই দেৱতাক লগ ধৰি এবাৰ সুখিন— তেওঁ দেৱতা হৈ মানুহৰ প্ৰেমক লগ কৰাৰ অধিকাৰ ক'ত পালে ? কোমল হিয়াত অংকুৰিত প্ৰেমৰ কলিত বিষাক্ত কীট সংযোগ কৰি চৰম নিষ্ঠুৰতাৰ পৰিচয় দিও নিজক কেনেকৈ প্ৰেমৰ দেৱতা বুলি ক'ব পাৰে ?' দীপাঙ্কৰৰ কথাবোৰ শুনি মই একো ক'ব পৰা নাছিলো। কেৱল মুখলৈ চাই আছিলো সজল নেত্ৰে।

মই কেতিয়াও শুনা নাই কোনোবা কেম্বাৰ বোগী ভাল হোৱা বুলি। মইও এজনী কেম্বাৰ বোগী। যুত্থা সমাগত বুলি ময়ো জানো। তথাপি কেম্বাৰ বোগৰ বীজাণু বুকুত বান্ধিও মই সপোন দেখো—ডাঃ দীপাঙ্কৰৰ লগত সুখৰ সংসাৰৰ। কল্পনা কৰো—বেমাৰৰ পৰা আৰোগ্য লাভ কৰি নিৰোগী মানুহৰ দৰে ঘূৰি ফুৰিম। ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে হৃগালেৰে হৃধাৰি চকুলো বৈ আহিছিল। অৱশ্যে ডাক্তৰে কৈছে অপাৰেশ্বন কৰাৰ পিছৰ পৰা হেনো যা ডোখৰ বাঢ়িব পৰা নাই। সেই দিনটোৰ কথা মনত পৰিলে এতিয়াও মোৰ আপাদমস্তক কঁপি উঠে।

.....গুৱাহাটীৰ পৰা মোক পঠিয়াইছিল সুদূৰ

ভেলোবলৈ। S. K Roy নামৰ ডাক্তৰজনে পৰীক্ষা কৰি উঠি মোক নানান ধৰণে বুজাইছিল .. "আমাৰ ডাক্তৰবোৰৰ জীৱন সংগ্ৰামী জীৱন। আমি সংগ্ৰাম কৰিব লাগে... জীয়াই বখাৰ সংগ্ৰাম ; কাৰোবাৰ হিন্স মৰমক পুনৰ সংযোগ কৰাৰ সংগ্ৰাম। এই হিম্পিভেললৈ বহুত বোগী আহে। চিকিৎসাৰ শেষত কোনোবা হাঁহি হাঁহি ঘৰলৈ উভতি যায় আৰু বেছি ভাগেই আঁতৰি যায় সংসাৰৰ পৰা চিৰদিনৰ বাবে। তোমাৰ কালিলৈ অপাৰেশ্বন হ'ব, আজি বেঠো লোৱা। Best of Luck." সিদিনাৰ কাৰণে ডাক্তৰ গুটি গৈছিল। পাছ-দিনাখন মোৰ অপাৰেশ্বন হৈ গ'ল। মই যুত্থাৰ দুৱাৰ-ডলিৰ পৰা ঘূৰি আহিলো। যদিও হাৰ্ট-ফাৰ্টৰ এটা অংশ চিৰদিনৰ বাবে হেৰুৱালো। অপাৰেশ্বনৰ পিছতো মোৰ স্বাস্থ্যৰ কোনো উন্নতি নঘটিল। এতিয়া মোৰ জীয়াই থকাৰ একমাত্ৰ প্ৰেৰণা বৰ্ত্তমান, ভৱিষ্যৎ ডাঃ দীপাঙ্কৰ গৰ্গৈ।

ইতিমধ্যে বাহিৰত বৰষুণ আৰম্ভ হৈছিল। খিড়িকি পাৰ হৈ ছুই এটোপাল পানী আহি মোৰ গাত পৰিছিলহি। কেতিয়াযে ডাঃ দীপাঙ্কৰ আহি মোৰ আলোখ-লেখ চাই আছে মই গমেই পোৱা নাছিলো। "কি ভাবিছা দীপা", দীপাঙ্কৰৰ মাতত মই সচকিত হ'লো। "ও আপুনি কেতিয়া আহিল" ? "ছুই মিনিট" বুলি কৈ লাহেকৈ হাঁহিলে। মইও অলপ স্বাভাৱিক হ'বলৈ চেষ্টা কৰি এনেয়ে হাঁহিলো। 'আজি ঘৰৰ পৰা কোনো অহা নাই ?' 'আহিছিল, অলপ আগতে গ'ল।' আজি-কালি দেউতা সদায় আহিলেও বেছি সময় বৈ নাথাকে। মাঃ-দেউতাই মোক দীপাঙ্কৰৰ হাতত গতাই স্বস্তিৰ

নিখাস পেলাইছে। ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে এটি লুপ্ত-
নিয়াহ ওলাই আহিল। হ'ল বুলিনো আৰু কিমান
টানিব। মইও মা-দেউতাৰ উপস্থিতিতকৈ দীপাঙ্কৰ
সান্নিধ্যহে বিচাৰো। ডাঃ দীপাঙ্কৰে মোৰ মূৰ
শিতানতে বহি বহুতো কথা পাতিলে।

চাৰ্জন হাজৰিকা চাব আমাৰ কমলৈ অহাত
দীপাঙ্কৰ থিয় হ'ল। মই সামান্য হাঁহিবলৈ যত্ন
কৰিলো। আজি-কালি মোৰ গাটো খু-উ-ব বেয়া
লাগি থাকে। চাৰ্জনে মোক পুনৰ পৰীক্ষা কৰিলে
আৰু দীপাঙ্কৰক ওচৰলৈ মাতি নি কিবা বুজাবলৈ
যত্ন কৰিলে। চাৰ্জনে দীপাঙ্কৰক কি কৈছিল মই

শুনা নাছিলো। যদিও তেওঁলোকৰ ভাৱ ভঙ্গীত
মই অনুমান কৰিছিলো যে মোৰ বেমাৰৰ জটিলতা
বৃদ্ধি পাইছে আৰু হয়তো চিকিৎসাৰ বাহিৰ হৈ
গৈছে। চাৰ্জনে এষাৰ কি জানো কথা ক'লে -
দীপাঙ্কৰে চিঞৰি উঠিল—“Oh No. No
Sir. I must try to save her” দীপাঙ্কৰ
চিঞৰটোত হঠাৎ মোৰ চকু জুৰি জাপ খাই
গ'ল। দীপাঙ্কৰৰ অসহায় অৱস্থাৰ কথা ভাবি
মোৰ অন্তৰে কান্দি উঠিল। মনত ভাব হ'ল
দীপাঙ্কৰক ভাল পাই সঁচাকৈয়ে মই ভুল কৰিলো।
এই ভুলৰ শুধৰনি ক'ত? বাহিৰত তেতিয়া বৰষুণ
জাকে প্ৰবল মূৰ্তি ধাৰণ কৰিছিল।

“যি জনে নিশ্চকে বেছি বুদ্ধিমান বুলি ভাবে তেওঁ আটাইতকৈ বেছি মূৰ্খ।”—ভণ্টেগ্ৰাৰ

নতুন পথৰ সন্ধানত

—বিজয় কুমাৰ নাথ

১য় বাৰ্ষিক, স্নাতক

০

অমলাই তাইৰ দুৰ্বল শৰীৰটোক চোঁচবাই লৈ গৈছিল। আচলতে তাই বাধ্য হৈছিল। তাই আজি ববিবাবেই মিনতিক যেনে তেনে লগ পাব লাগিব। অন্য দিনততো মিনতিক লগ পোৱাটো কঠিন। মিনতি চাকৰি কৰা ছোৱালী। চাকৰি কৰি ঘৰ চলোৱাৰ উপৰিও মিনতি সেই অঞ্চলৰ 'জাগ্ৰত মহিলা সমিতিৰ' সভা। সেয়ে অকিচ ছুটিৰ পিছত নাকীখিনি সময় মহিলা সমিতিৰ কাম-কাজতে ব্যস্ত হৈ থাকে। ববিবাবটোতে কেৱল ঘৰত থাকে। সেয়ে আজি লগ নধৰিলে আকৌ এসপ্তাহ অপেক্ষা কৰিব লাগিব। আৰু এসপ্তাহ অপেক্ষা কৰিবলৈ অমলাৰ যেন আৰু ধৈৰ্য্য নাই।

ৰূপ-গুণ কোনোটোৰেতো অমলাৰ অভাব নাছিল। কিন্তু দেউতাকৰ এটা বস্ত্ৰৰ অভাবে যেন তাইৰ বৈবাহিক জীৱন দুৰ্বল কৰি পেলাইছে। শুনিব লগীয়া হৈছে গিৰিয়েকৰ নানান ককৰ্থনা। সহ্য কৰিব লগীয়া হৈছে তাই নানান অত্যাচাৰ আৰু উৎপীড়ন। দেউতাকৰ সেই অভাৱটো আছিল আধুনিক অভিজাত পৰিয়ালৰ মানদণ্ড নিৰ্ণায়ক মাপ-কাঠী ধন-দৌলতৰ। দেউতাকে অশেষ কষ্ট কৰি দৰা বিচাৰিছিল। পাইছিলো। কন্যাদায়ৰ তাড়নাত মনৰ সকলো দুখ গোপন কৰি অমলাক

বুজনি দিছিল—“তোৰ ৰূপাল ভাল মা-জনী! শ্বশুৰদ ভাল ল'ৰা। তই নব সুখী হবি।” দেউতাকৰ ওলাই আহিব খোজা চকুলো ধাৰি বন্ধ কৰোঁতে বৰ কষ্ট হৈছিল। তাতোকৈ বেছি কষ্ট হৈছিল অমলাক কথা লুকুৱায়। দেউতাকজন হৈ নিজৰ জীয়েকক কেনেকৈনো ক'ব যে তাইৰ বিয়া ঠিক হৈছে এটা চৰ্তত—যৌতুকৰ চৰ্তত।

অমলাই কিন্তু কথাটো গম পাওঁতে বেছি দিন নালাগিল। কথাটো জানি আৰু যৌতুক কমকৈ অনাৰ কাৰণে গিৰিয়েকৰ ককৰ্থনাবোৰ শুনি শুনি ঘৈণীয়েকৰ যৌতুকেৰে বৰ মানুহ বোলাই অহা পুৰুষ সকলৰ প্ৰতি যুগাত আৰু ক্ৰোধত অমলাৰ নাক কোঁচ খাই গৈছিল। দেউতাকৰ ভাঙি যোৱা সপোন নিজৰ অন্ধকাৰ ভৱিষ্যতৰ কথা ভাবি অমলা যেন বিব্ৰত হৈ পৰিছিল।

.....শেৱালি পেহীয়েকৰ পৰা অমলাই ধাৰে লোৱা টকা কেইটা দিম দিম বুলিও দিব পৰা নাছিল। বহু দিন হ'ল। সেয়ে টকা কেইটা ঘূৰাই দিবলৈ বুলি কালি তাই পেহীয়েকৰ ঘৰলৈ গ'ল। বহুদিনৰ মূৰত যোৱা বাবে ৰাতি থাকিবলৈ অমলাক বৰ জোৰ কৰিলে। অমলা ৰাতি থাকিবলৈ মান্তি নোহোৱাত পেহীয়েকে ভেকাহি মাৰি ক'লে—“হে-এ-য়া তোৰ এই

আপত্তিটো কেতিয়া শুটিব।” “নহয় অ’ পেহী
মানে ঘবব বব অনুবিধা” বুলি অমলাই সন্ধিয়াতে
শুটি আহিল।

অমলাই নঙলাৰ পৰাই শুনিলে গিৰিয়েকে
কিবা কিবি বলকি আছে। পিছে শুনিও নুশুনাব
ভাও ধৰি নঙলা খুলি সোমাই আহিল। মুখৰ
ভিতৰতে অমলাই ভোৰ ভোবালে “আজি অলপ
বেছিকৈয়ে ধৰিছে কিজানি।” কিন্তু নহয়। অমলা
বিমানে ওচৰ চাপি আহিল কথাবোৰ সম্পূৰ্ণকৈ
শুনিলে আৰু তাইৰ কাণত ঠহৰ ঠহৰ কৈ সোমাই
গ’ল। “চালি ভিকছৰ জীয়েক, নিজে বাপেকৰ
পৰা একো এটা আনিব নোৱাৰিলে। পিছত
দিম বোলা যিনিও আনিব পৰা নাই। আনে
অনা দেখিলেও তাইৰ সন্মানত আঘাত লাগে।
এই গধূলিলৈ ভিকছৰ জীয়েক আহিবৰ
অমলাই আৰু একো নুশুনিলে। দেউতাকৰ
বিষয়ে এনে মন্তব্য কৰা শুনি অপমানত তাইৰ
সৰুশৰীৰ কঁপি উঠিল। তাইৰ বুজিবলৈ বাকী
নাথাকিল ধনীৰ হুলালী অনুপমাই আজিও তাইৰ
বিষয়ে গিৰিয়েকক কিবা লগাইছে। তাইবো কিবা
কিবি কবলৈ মন গৈছিল। কিন্তু নিজকে সংযত
কৰিলে। নাবীৰ ওপৰত পুৰুষে কৰা অন্যায্য
প্ৰতিবাদ কৰিব পৰা ক্ষমতা অমলাৰ আছে। কিন্তু
নাবীয়ে নাবীৰ ওপৰত কৰা অন্যায্য প্ৰতিবাদ
ভায়া অমলাৰ নাই। ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ লগত মিলি
থাকিব খুজিলেও অমলাক সিহঁতে ভাল চকুৰে
নাচায়।

চুবুৰীয়া হ’লেও অনুপমাই অমলাক সতিনীৰ
দৃষ্টিৰেহে চায়। ইয়াৰ কাৰণ অমলাই বুজি নাপা-

লেও মলয়াই বুজি পায়। মলয়া অমলাৰ নন্দ।
মলয়াৰ বাবেই অমলা আজিও জীয়াই থাকিব
পাৰিছে। অমলাৰ দৰে প্ৰতিবাদী কণ্ঠ এটা
মলয়াৰো আছে। ককায়েকৰ চৰ্চ-ভুকু খালেও
তাই ককায়েকে বোৱেকৰ প্ৰতি কৰা অন্যায্য
প্ৰতিবাদ নকবাকৈ নাথাকে।

বাতি খাই বৈ আন সকলোটি বিচনাত পৰিল
যদিও সন্ধিয়াতে ওলাই যোৱা অমলাৰ গিৰিয়েক
তেতিয়াও ঘৰ সোমোৱাহি নাই। বাচন বৰ্তন
সামৰি অমলাও বিচনাত পৰিল যদিও টোপনি
অহা নাই। মনত নানান ভাব। তাই এনে বুজি
নাপায় তাইৰ দোষ কি? তাই কাৰ পৰা
খোৱা পুখুৰীত বিহ দিবলৈ গৈছে—যে তাইৰ
সকলোৱে দাঁচা মিছা এলোপা বদনাম দি নানান
কুংসা বটনা কৰি ফুৰিব। গিৰিয়েকেও বাট
কচু গাত ধৰি আহি খজুৱতি মাৰেহি তাইৰ
ওপৰতে। এইবোৰ ভাবি থাকোঁতে সিটো কমত
শুই থকা মলয়াই তাত ঘুমটিব পৰা সাৰ পাই
বাহিৰলৈ ওলোৱাত অমলাও উঠি আহিল।

বাহিৰত ঠাণ্ডা অলপ পৰিছে। অমলাই চাদৰ-
খন ভালকৈ লৈ ল’লে। ফিৰ-ফিৰিয়া বতাহ
এজাকে হঠাৎকৈ কোবাই গ’ল। অমলাই লক্ষ্য
কৰিলে অনুপমাই তৰ ডয়িংকমত তেতিয়াও টিউব
লাইটটো জ্বলি আছে। মলয়াৰো চকুত পৰিল
কোনোবাই এই শীতৰ মাজ নিশাতো তাত বহি
বহি কিবা গোপন মেল মাৰি আছে। এনেতে
সিহঁতৰ ঘবৰ পৰাই ভাঁহি আহিল কেইটিমান
শব্দৰ শেল। অমলা আৰু মলয়া হঠাৎকৈ বুজি
পালে সেয়া অনুপমাৰ মাত। “সেই খাৰ

নোপোৱাব জীয়েক অমলা চুৱা-পাত চেলেকাজনীৰ কথা মোৰ আগত নকৰা। গা বেজ-বেজাই যায়। তাই বেটীক জোলোকে-জোলোকে পানী খুৱাব নোৱাৰিলে ময়ো ভজহবিৰ জীয়েক অনুপমাই নহওঁ।” কথাবোৰে অমলাক থকা-সবকা কৰিলে। তথাপি ধৈৰ্য্য ধৰি আহি বিচনাত পৰিল।

মলয়াৰ বাদে ঘৰ-পৰ সকলোৰে এটাই মাত্ৰ কথা যোতুক। ইমান কম অলংকাৰেৰে বিয়া দিয়াটো কাৰোৰে পছন্দ হোৱা নাই। লগত অনা পালেং-চকীবোৰক লৈ তাইকতো ইতিংকিং কৰা বাকী নাই। এই সকলোবোৰ অমলাই সহ কৰিব পাৰে। কিন্তু গিৰিয়েকে যেতিয়া দেউতাকক ধৰি ‘ভিকল্প জীয়েক’ বুলি খেদি যায় তাইৰ ধৈৰ্য্যৰ বান্ধ ছিঙি যায়। এইবোৰ কথাকে ভাবি অমলাই বিচনাত পৰি ইটো-বিচাট কৰি আছে। ইঠাং বাহিৰত গিৰিয়েকৰ জিভা ভাঁজ নোখোৱা কথাৰ গৰ্জন শুনিলে—“এ ভিকল্প জীয়েকৰ এই ফুট গধূলিতে কি মৰ টোপনি আহিল? দুৱাৰ মুখুলিলিনে?”

অমলাই বুজিলে আজি অলপ বেছিকৈয়ে ধৰিছে। যাওঁ-নেযাওঁ কৈ গৈ দুৱাৰখন খুলিব খোজোতেই—“এ খুলিলিনে দৰ্জা” বুলি গু-মু-ৰ কৈ গুৰি মাৰি দিলে। দৰ্জা খুলি গৈ অমলাৰ নাকটোতে খুন্দিয়ালে। গিৰিয়েকৰ মুখৰ পৰা ওলোৱা ভেকেটা-ভেকেট গোন্ধে গোটেই কমটো চানি পেলালে। অমলাই নিজকে সংযত কৰি শুধিলে—“বহুত ৰাতি কৰিলে দেখোন।” মলয়াৰ কথাত গিৰিয়েকে ঢেক-ঢেক কৈ হাঁহিলে আৰু চিঞৰি ক’লে “এ তোৰ সেই খাব নোপোৱা

বাপেৰে দিম দিম বুলিও সম্পত্তি খিনি দিয়া নাই কিয়? চালা চুৱা-পাত চেলেকা। আৰু শুন যদি দুই এদিনতে বাপেৰে বস্ত্ৰখিনি নিদিয় তেনে-হ’লে জানিবি তোৰো এই ঘৰত চাউল উঠিল।

“অনৰ্গল বকি যোৱা গিৰীয়েকৰ কথা শুনি থকাৰ ধৈৰ্য্য অমলাৰ নাছিল। দৌৰি গৈ বিচনাত পৰিল। তাইৰ পুনৰ বাৰ চিঞৰি চিঞৰি কবৰ মন গ’ল—“পৰৰ সম্পত্তিক আশা কৰা নিলাজৰ জাত, পেট পিন্ধি পুৰুষ বোলাইছ। খুলি পেলা—পেটিকোট পিন্ধ।” কিন্তু চকুপানীয়ে তাইৰ কণ্ঠক বোধ কৰিলে। অমলাৰ এনে লাগিছিল যোতুকত বাদে সেন ভিৰোতাৰ তেজ-মঙহৰ শৰীৰটোৰ অলপো মূল্যই নাই। তাইৰ গিৰিয়েকো গৈছিল যেন ধন দৌলতক বিয়া কৰাবলৈহে—তাইক বিয়া কৰাবলৈ নহয়। দেউতাকেওতো তাইক পৰাখিনি দিছিলেই—আৰু নোৱাৰা খিনিও ককাইদেৱকৰ চাকৰি হোৱাৰ পিচতে দিম বুলি কৈছিল। কিন্তু চাকৰিতে দূৰৰ কথা—চাকৰিৰ নামত থকা মাটি খিনিও বন্ধকত গ’ল। কিন্তু চাকৰিটো নহ’ল। গতিকে দেউতাকেনো এতিয়া ক’ৰপৰা দিয়ে বাকী থকা যোতুকখিনি। তাই ভাবিব ধৰিলে তাইৰ দৰে সকলো থাকিও একমাত্ৰ ধন-দৌলতৰ অভাৱৰ কাৰণে স্বামীৰ ঘৰত নিৰ্যাতন ভোগ কৰা হাজাৰজনী জীয়াৰীৰ কথা। কিছুমানক আকৌ গাত জুই জ্বলাই পুৰি মৰাৰ কথাও তাই কাকতে পত্ৰে পঢ়িবলৈ পাইছে। এনেবোৰ দুৰ্ভগীয়া বোৱাৰীৰ কথা মনত অহাৰ লগে লগে অমলাৰ হিয়া কান্দি উঠিছিল যদিও তাই ভাগি নপৰিল। ইয়াৰ এটা ঐতিকাৰ

উলিয়াবৰ কাৰণে তাই দৃঢ়মনা হ'ল। প্ৰয়োজন হলে মহিলা সংগঠনৰ জৰিয়তে আন্দোলনৰ পথ লব লাগিব, তথাপি তাই নাবীৰ ওপৰত যৌতুকৰ কাৰণে পুৰুষে চলোৱা অত্যাচাৰ চলি থাকিব দিব নোৱাৰে। অমলাই আৰু পলম নকৰি পাছদিনা পুৱাতে মিনতিৰ ঘৰলৈ যাবলৈ ঠিক কৰিলে। মিটিঙত শুনা মিনতিৰ কথাবোৰে তাইক এনেদৰে মোহিত কৰিছিল যে এই ক্ষেত্ৰত মিনতিয়েই হ'ব আটাইতকৈ উপযুক্ত নেতৃ। মিটিঙত কোৱা মিনতিৰ এঘাৰ কথা তাইৰ এতিয়াও মনত পৰে—“বাইজ শুনক, শুনক আমি প্ৰতিষ্ঠা কৰিব লাগিব। অজ্ঞায়ৰ বিৰুদ্ধে আমি একগোট হৈ মাত মাতিব লাগিব। নাবীয়ে নাবীৰ মৰ্যাদা অক্ষুণ্ণ ৰাখিব লাগিব। আৰু শুনক নাবী অবলা হ'লেও দুৰ্বলা নহয়। নাবীৰো নিজৰ আত্মমৰ্যাদা আছে। সন্মান আছে। নাবী পণ্য সামগ্ৰী নহয়। বিয়াৰ সময়ত যৌতুক বিচাৰি আৰু যৌতুক দিব নোৱা-

বাব কাৰণে কিমান জীয়াবী-বোৱাৰীক হাবা-শান্তি কৰা হৈছে আপোনালোকে জানেই। এতিয়া সময় হৈছে নাবীয়ে পুৰুষক বুজাই দিয়াব—যে যৌতুকতকৈ নাবীৰ জীৱনৰ মূল্য বহুত বেছি। এই সকলোবোৰ সম্ভৱ হ'ব যেতিয়া সকলো নাবীয়ে সংঘবদ্ধভাবে জাগি উঠিব...”।

বাতিপুৱাই খাওঁ-খাওঁকৈ ওলাই অহা পৰা ব'দ জাককো আওকাণ কৰি অমলাই খোজ লৈছে মিনতিৰ ঘৰলৈ। লগত মলয়া। মিনতিৰ ঘৰলৈ কিছুদূৰ বাট যাব লাগিব। ব'দজাক তীব্ৰ হৈ আহিছে। তাতে গৰ্ভত থকা ন-মহীয়া সন্তানটিয়ে বাগ্ৰপেটত খুন্দিয়াই দিয়াত অমলাই খোজ কঢ়াত কষ্ট পাইছে। কষ্ট হ'লেও তাই যাবই লাগিব। মিনতিক আজি দেওবাবে লগ নধৰিলেয়ে আকৌ এসপ্তাহ বৰ লাগিব। তাই বোৱাব সময় নাই। খোজৰ গতি যিমান পাবে বঢ়াই গৈ থাকিল।

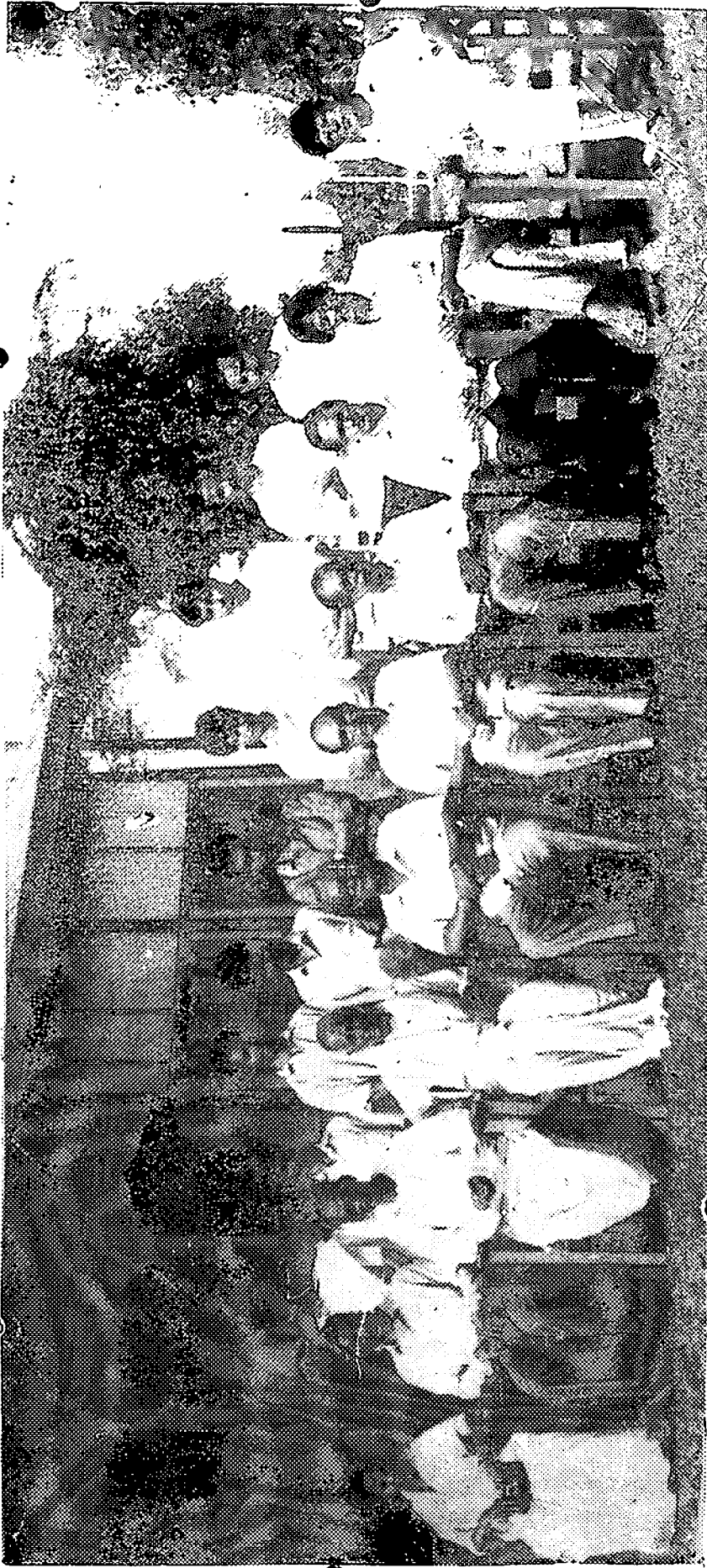
—:x:—

ভোকাভুৰ আৰু এলেছৱা মানুহৰ আগত ঈশ্বৰে এটা কপত দেখা দিব পাৰে, সি হৈছে কাম, আৰু তাৰ বিনিময়ত তাৰেই মূল্য হিচাবে আহাৰ। ঈশ্বৰে মানুহক কাম কৰি খাবৰ কাৰণে সৃষ্টি কৰিছে আৰু কৈছে যি নকবাকৈ 'খাই সি চোব।

—মহাত্মা গান্ধী

THE EXECUTIVE BODY OF THE J. N. COLLEGE STUDENTS' UNION, 1990-91

With Dr. N. K. Choudhury the Hon'ble V. C., G. U., and Sri A. K. Adhikary,
President, and Sri J. Sarmah, Member, G. B. of the College

Sitting :—(L. to R.) Prof. Mrs B Deka (In-charge, Girls' Common Room), Prof. M. Rahman (In-charge, Boys' Common Room) Sri J. Sarmah, Sri A. K. Adhikary, Dr. N. K. Choudhury, V. C. G. U., Principal J. C. Nath (President, Students' Union), Prof. B. K. Dutta (Vice President), Prof. L. K. Sarmah (In charge, Magazine), Prof. D. N. Das (In-charge, Debates and Symposium), Prof. S. C. Talukdar (In-charge, Music & Culture).

Standing :—(L. to R.) Miss Bina Das (Secy. Girls' Common Room), Sri Kailash Kalita (Secy. Magazine), Sri Kamini Kanta Rabha (Secy. Games & Sports), Sri Dilip Rabha (Secy Social Service), Sri Lakshman Prasad Rabha (General Secy.), Sri Suresh Das (Secy. Boys' Common Room), Sri Debajit Das. (Secy. Music & Culture), Prof. A. K. Das (In-charge, Games and Sports), Prof. N. Mudiari (In-charge, Social Service).

MEMBERS OF THE TEACHING STAFF

With Dr. N. K. Choudhury the Hon'ble V. C., G. U. and Sri A. K. Adhikary, President, and Sri J. Sarmah, Member, G. B. of the College.

Sitting :— (L. to R.) Prof. M. C. Kakati, D. N. Das, S. C. Talukdar, A. K. Adhikary, Dr. N. K. Choudhury, V. C., G. U., Principal J. C. Nath: Sri J. Sarmah, L. K. Sarmah, D. K. Barua, B. K. Dutta.

Standing :— First Row (L. to R.) Prof. Mrs. B. Deba, Mrs. K. Mali, Mrs. R. Phukan, Mrs. B. Devi, Mrs. P. Rabha, Mrs. J. Bhuyaa, Mrs. N. Devi, P. Sarmah, Md. M. Khan, U. C. Kar, A. C. Patowary, D. N. Sarmah, A. K. Das, M. K.

একাঙ্কিকা নাট :

আৱিষ্কাৰ

—দ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস
স্নাতক ১ম বাৰ্ষিক (কলা)

: চৰিত্ৰ সমূহ :

- ১। কমল : তৰুণ নাট্যকাৰ অভিনেতা । বয়স ২৫/২৬ বছৰ ।
- ২। কন্দৰ্প : কমলৰ ককায়েক । চৰকাৰী চাকৰিয়াল । ২৮/২৯ বছৰ ।
- ৩। ভক্তি : " সৰু ভনীয়েক । বয়স ১৬/১৭ বছৰ ।
- ৪। দেউতাক : " বয়স ৪৫/৫০ বছৰ ।
- ৫। বসেশ্বৰ : গাঁৱলীয়া ব্যক্তি । ৪০/৪১ বছৰ ।
- ৬। প্ৰথমজন ডেকা ল'ৰা । কমলৰ সহপাঠী ।
- ৭। ২য়জন ডেকা ল'ৰা ।

০০০ ০০০ ০০০

নাটকৰ পটভূমি : গাঁৱলীয়া ।

সময় : ৰাতিপুৱা ন' মান বজাত ।

০০০ ০০০ ০০০

সাজ-পোছাক :

কমলৰ বাবে : এটা বজৰুৱা সস্তীয়া পাঞ্জাৰি, এটা
পুৰণি লংপেণ্ট । কান্ধত এখন বজৰুৱা
সস্তীয়া মোনা । ভৰিত হাঁৱাই চেন্দেল ।

কন্দৰ্পৰ বাবে : এজোৰ পেণ্ট-ছাৰ্ট ।

ভক্তিৰ বাবে : ৰঙা ব্লাউজৰে সৈতে হাতেবোৱা
এজোৰ মেখেলা-চাদৰ বা লেডিজ স্কাৰ্ট
এজোৰা ।

দেউতাকৰ বাবে : গামোচা এখন আৰু পুৰণা
ফাটিব ধৰা গেঞ্জী এটা ।

বসেশ্বৰৰ বাবে : ধুতি আৰু পাঞ্জাৰি ।

১ম জন ডেকা । উভয়ৰে সস্তীয়া ধৰণৰ পেণ্ট-ছাৰ্ট ।
২য় জন ডেকা ।

০০০ ০০০ ০০০

নাটক মঞ্চস্থ হৈ থাকোঁতে যন্ত্ৰ-সংগীতৰ ব্যৱহাৰ
অপৰিহাৰ্য্য ।

০০০ ০০০ ০০০

মঞ্চ নিৰ্দেশনা :

আব কাপোৰ উঠাৰ লগে লগে মঞ্চত কমলঃ
হঁতৰ চোতাল খন দেখিবলৈ পোৱা যাব। কেইটা-
মান পুৰণি মুঠা, এখন পুৰণি চাইকেল আৰু
কেইটামান কুলব টাব দেখিবলৈ পোৱা যাব।
আনহাতে কমলে পাণ্ডুলিপি খনত কিবা কটা-কটি
কৰি অৱশেষত বচন আগুৱাব।

কমল : (Action)

আমাক এটা হাতুৰী লাগে

অজ্ঞানতাৰ প্ৰাচীৰ ভাঙি

জ্ঞান সূৰ্য্যৰ দিগন্ত শিখা

নমাই আনিম

দিগন্ত ধিয়াই

ধবাব বুকুলে—

স্বপ্ন হ'ব

অহংকাৰ যত

সোঁ-সিহঁতৰ

সৃষ্টি হ'ব বিশ্বৰ বুকুত

ন-সমাজৰ

আমাক পোহৰ লাগে

আমাক পোহৰ লাগে।

[চেতাৰব টুং টুং শব্দ। ককায়েকৰ অভিনয়
দেখি মৰমৰ সৰু ভনীয়েকে খিল খিল কৈ হাঁহি
দিব]

ভটি : (হি: হি: হি:) চমংকাৰ। (হি: হি: হি:)

কমল : (Action) বেং, দিলে নহয় 'মুড়' নষ্ট

কৰি, এ হি: হি: হি: হাঁহিবলৈ আহিছ—

সে, সে, সে, এ।

ভটি : বাক সৰু দা কমলা কৰি দে। (হাত
গোৰ কৰে)।

কমল : কমলা ! তোক ! ধৰ কাণত ধৰ, কি
চাই আছ ?

[তাই সেমেনা সেমেনিকৈ কাণত ধৰে।

বহ—উঠ, বহ—উঠ—বচ !

ভটি : সৰু দা ! মোকো পোহৰ লাগে।
তইতৰ সৈতে ...

কমল : চুপ থাক ! পেংলাইখন নকৰিব। গুন—
নতুনকৈ নাটক এখন লিখিছো— নাম
'আৱিকাৰ'। বুজিছ। বিহাছেল আজিৰ
পৰাই আৰম্ভ কৰিব লাগিব।

ভটি : মঞ্চত ক'ত কৰিব ?

কমল : "District Library" গুৱাহাটীত।

ভটি : "Best of Luck"

কমল : Thank you. (Mood Change)

এ ভটি, ☺

ভটি : হুঁ

কমল : খাবলৈ কিবা আছে নে নাই অ' ...

ভটি : নাটক লিখিলে, অভিনয় কৰিলে জানে।
পেট নভৰে ?

কমল : এই তেনেকৈ নকৰি। বুইছ (কৃত্ৰিম ঠা)

ভটি : হি: হি: হি:

কমল : হাঁহিব নেলাগে। খাবলৈ কিবা আছে
যদি দে.....না.....

ভটি : (Mood Change) কালি যি কণ
চাউল অনা হৈছিল সেয়া বাতি
সাজতে আধা হ'ল। এতিয়া বজাৰলৈ
গলেহে.....

কমল : থ' থ' বজাৰলৈ যাবি—চাউল কিনিবি—
ঘৰলৈ আহিবি—ভাত ৰান্ধিবি—আৰু মই
ভাত ৰাম ! হৈছে, হৈছে অই, অই

কিবা আছে যদি দে'না ...বৰ ভোগ
লাগিছে অ'... ।

ভক্তি : অইন নো আক কি থাকিব পাৰে ।

(অলপ ভাবি) অ' ! সৰুদা ! আছে
আছে । কালি দেউতাই কেইটামান কল
আনিছিলে, তোমাক ক'বলৈকে পাহৰি-
ছিলো । খাবিনে ? (আবেগত)

কমল : আকৌ সুধিলৈ কিটো আছে ? বেগতে
লৈ আহ বা আকৌ ।

ভক্তিৰ প্ৰস্থান । সি তলমূৰকৈ মূঢ়াত বহি
কিবা-কিবি চিন্তাত মগ্ন । এনেতে ভক্তিযে
তিনি চাৰিটামান কল লৈ প্ৰৱেশ কৰিব ।

ভক্তি : হৌ, সৰুদা ল । (সি থিয় হয়)

কমল : (অভিমান) নেখাওঁ ।

ভক্তি : কলেই ?

কমল : তই তেনেকৈ দিলে মই খাব পাৰো নেকি ?
(ভক্তিৰ ওঁঠত হাঁহি । কলৰ বাকলি একোটা
তালৈ যাঁচিব)

ভক্তি : বাক, এতিয়া খা ।

কমল : উহু' প্ৰথমে তই ।

(দুয়োৰে ওঁঠত হাঁহি)

ভক্তি : মই নেখাওঁ তই নেখাৰ কলেই ?

কমল : প্ৰথমে.....

(তাইক কল খুৱাই দিব । পিচত তাই
কামোৰ মাৰা কলটিৰ বাকী অংশ লগতে অইন
কেইটাও ছৰগূৰকৈ খাবলৈ ধৰিব) ।

আৰু নেপাৰ দেই

ভক্তি : (কমলৰ চুলিবোৰ লিৰিকি বিদাৰি)

সৰুদাৰ চুলি পকিছে... বুঢ়া ।

কমল : (কল চোৱাই) ঐ কথা ক'বলৈ আহিছ

ভক্তি : (তালৈ চাই তাই গিল্খিলকৈ হাঁহিব)

কমল : অ' ভক্তি, পানী এগিলাচ লৈ আহচোন
Please

ভক্তি : মলুৱা বান্দব ।

কমল : কি জোকাবলৈ আহিছ ! বা ন-দব !

ভক্তি : মলুৱা !

(তাই ভিতৰলৈ যাব । চেতাৰৰ টুং টাং
শব্দ । কমলে পেটটোত এবাৰ চপৰিয়াট চাপ ।
মনৰ ভাব "হৈছে আৰু দিনটোলৈ " চাইকেল-
খনৰ ওচৰলৈ গৈ চকাত "হাৱা" আছেনে নাই
চাব । এনেতে ওঁঠত হাঁহিলৈ পানীৰ গিলাচ
সহিতে ভক্তিৰ প্ৰৱেশ) ।

ভক্তি : সৰু দা । হৌ, পানী..... ।

কমল : অ' - । (পানী প্ৰায় আধা খাওঁতেই
তাই গিলাচটোত থাপ মাৰি ধৰিব) ।

ভক্তি : সৰু দা ।

কমল : হু (গিলাচটো নমনাই)

ভক্তি : (অভিমান) তই অকলে খাবিনে ?

(বাকী পানীখিনি কটু কটুকৈ তাই পি দিব)

কমল : দেখিছ ! এইৰ লোভ ।

ভক্তি : তেনেকৈ নকবি দেই কিন্তু ।

কমল : ক'বলৈকে আৰু বাকী ৰাখিছ নে ?

ভক্তি : নহয় অ', তই খাই এৰা পানীখিনি
খালেহে মোৰ হেপাহ পলায় ।

কমল : হয়নে ?

ভক্তি : (Mood Change) বাক সৰু দা কথা
এমাৰ কও খং নকবাতো ?

কমল : এই ! এনে কি কথা থাকিব পাৰে বাব
বাবে তোক মই খং কৰিব পাৰো ? ক'
ক' সোনকালে ক'

ভক্তি : ইস্ । মোৰ ভয় লাগে তই যদি

কমল : আচ্ছা বাবা ন'কবো (কাণত ধৰি) এই
আকবী নকৰ কৈলেই ?

(ভক্তি : (তাৰ বাহুত ধৰি) (Music) এনেদৰে
নাটক কৰি ঘূৰি ফুৰিলে কিবা জানো
লাভ হ'ব ?

কমল : (হুত্ব হাঁহি মাৰি ছমুনিয়াহ কাটিব) লাভ-
লোকচানৰ কথা মই ভবা নাই ভক্তি ।
মনৰ মাজত অহা ভাববোৰ লিপিবদ্ধ
কৰিছোঁ । অভিনয় কৰিছোঁ । অভিনয় ভাল
হ'লে, দৰ্শকে হাত চাপৰি বজাইছে, কোনোৱে
শ্রংখলা কৰিছে, কেইখনমান মান-পত্ৰ
পাইছোঁ সেয়াই ।

ভক্তি : কিন্তু সেইবোৰ লৈ তই কি কৰিব ?
তোৰ জানো এটা ভৱিষ্যত নাই ? চা'
চোন, ডাঙৰদাই চাকৰিটো নোপোৱা হলে
ঘৰখনৰ যে কিটো অৱস্থা হ'লহেঁতেন !

কমল : জানো ভক্তি ! বুজো ! কিন্তু—মোৰ ভৱি-
ষ্যত মই নিজেই কেনেকৈ কৰ ? কৰ্ম
কৰি গৈ আছোঁ, বচ্ ।

ভক্তি : থ', তোৰ কৰ্ম । যি কৰ্মেৰে পেটৰ ভাত
নোলায় তেনে কৰ্ম ।

কমল : নকবাই ভাল, হাঃ হাঃ হাঃ (ছমুনিয়াহ)
মই জানো ভক্তি ! এইবাব কথা তই মনৰ
মাজৰপৰা ক'ব পৰা নাই ।

ভক্তি : সকলো..... । (Music)

কমল : অকল এইখন ঘৰেই নহয় সমাজৰ বহুজনে
এইবোৰ ভাল নেপায় । ইতিকিং কৰে...

কমল : (তাৰ মাত থোকা থুকি হয় আবেগত)
আক... তইয়ো...তইয়ো যদি তেনেকৈ কৰ...

ভক্তি : মোক ক্ষমা কৰিদে সকলো । তোক মিছাতে
দুখ দিলোঁ । ধেমালিহে কৰিছিলোঁ । ..

কমল : (দুখৰ মাজতো হাঁহিবলৈ চেষ্টা কৰি) জানো ।
অইন কোনেও ভাল নেপালেও, মোক
শ্ৰেয়ণা নিদিলেও তই ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম । মৰ
মৃত্যুৰ পিছৰেপৰা তই যে আমাৰ বাবে,
এইখন ঘৰৰ বাবে কিমান কষ্ট কৰি
আহিছ... সেইবোৰ ভাবিলে বৰ দুখ
পাওঁ অ'

ভক্তি : থেং, তই যে কিবোৰ ক'ব ।

কমল : সঁচাকৈয়ে । গতাক তেনেকৈ দেখিলে বৰ
দুখ লাগে ভক্তি । মোৰ কি মন যায় জান-
বজাবৰ ধুনীয়া ধুনীয়া, বঙ-বিবঙৰ কুকুৰোৰ
তৰাফুলীয়া পাট-গম্বাৰ মেখেলা-চাদৰবোৰ
আৰু দামী দামী শাৰীবোৰ তোৰ বাবে মৈ
লৈ আহিম । সেইবোৰ তই পিন্ধিব...
তোক যে কিমান ধুনীয়া লাগিব । (আবেগত
হাঁহিব সতে চকুলো নিগৰি পৰে)

ভক্তি : সকলো (কোমল মাতত) ।

কমল : কিন্তু ! (ছমুনিয়াহ) মোৰ হাতত যে এটা
ফুটা কড়িও নাই, মই বৰ অক্ষম ভক্তি
বৰ অক্ষম । আজিলৈকে তোক জানো
কাপোৰ এখন দিব পাৰিছোঁ... ।

ভক্তি : (উচুপে) সকলো... ।

কমল : অ' নিজৰ বাবে, এইখন ঘৰৰ বাবে, এইখন

সমাজৰ বাবে আৱৰ্জনা হৈ পৰিছে।
মাথো টকা; টকা নাই বাবে...

(Mood change)

এই!

তই কান্দিছ!

কেলেই?

চাওঁ (চকুপানী মটি মটি)

ভক্তি: তই তেনেকৈ কৈছ কেলেই? সেইবোৰ
মোক একো নেলাগে। মাথো তই ভালদৰে
থাক তাতেই মোৰ আনন্দ। আমাৰ ধৰ-
খনৰ আনন্দ।

কমল: এৰা। দেউতাৰ হাজিৰা কৰা টকাৰে
স্কুল-কলেজত পঢ়ি বি. এটো পাছ কৰিলো।
দেউতাইও আশা কৰিছিল - মই এটা চাকৰি
পাম - মই হাঁহিম, ঘৰখনৰ আটায়ে হাঁহিব
.. কিন্তু দেউতাৰ সেই আশা!

সেইবোৰ আজি! (মূৰটো জোকাৰিব।
হুমুনিয়াহ। দুখৰ হাঁহি) তথাপিতো
জীয়াই আছে। দুখৰ মাজতে জীয়াই
থাকি সুখৰ সঁফুৰা বিচাৰি ফুৰিছোঁ।

(Mood change)

অ' মই পাহৰিয়েই গৈছিলো। সিহঁতে
মোৰ বাবে বৈ থাকিব - বৰ পলম কৰিলো

(যাব খোজে)

ভক্তি: সকলো ব'বি! তই বস্তু এটা ল'বলৈ
পাহৰিয়ে গৈছ ...

কমল: বস্তু! ল'বলৈ। মই পাহৰিছো! কি?

ভক্তি: (হুটালিৰ হাঁহি) মনত পেলাচোন...
নেযাবিদেই কিন্তু... [প্ৰস্থান]

কমল: (মোনাখনত কিবা কিবি বিচাৰিব, পকেটত
বিচাৰিব) কিনো বস্তু থাকিব পাৰে!

কলম, কাগজ, পাণ্ডু-লিপি-এয়া দেখোন
আছেই! (পেণ্টৰ পকেটৰ পৰা কমল-
খন উলিয়াই) ছে: এইখনো আকৌ ব'বকৈ
গোন্ধাইছে। (দুহাতেবে মেলি দিয়াত
বাইজৰ চকুত ফটা কমলখন পৰিব)
দেখিছেনে কেনেকৈ ফাঁটি গৈছে হা: হা: হা:

(Mood change) অ' এইখন কেনেকৈ
ভটিয়ে দেখিবলৈ পালে হৈছে আক...
চুইহে নিকিলাব। (পকেটত ভৰাই থয়)

আহ, জীৱন! হা: হা: হা:। কাগজ এখিলা
কিনিবলৈকেও যাৰ সামৰ্থ্য নাই, দোকানীৰ
ওচৰলৈ গ'লে মুখ তুলিয়েই নেচায়। মানুহ-
বোৰে কথা পাতিবলৈ টান পায়—জানোচা
নাটকৰ বাবে চান্দাই বিচাৰো! হা: হা:
হা:। তথ পিভো দোকানীৰ ওচৰত বাকী
বিচাৰিবই লাগিব—সৃষ্টি কৰাৰ তাড়নাত!
অন্তৰত গুজৰি থকা ভাৱখিনি মানুহৰ উপ-
লব্ধিৰ উচ্চ শিখৰলৈ কঢ়িয়াই নিয়াৰ
প্ৰচেষ্টাত। আমি আগবাঢ়িবই লাগিব ..

(ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

ভক্তি: সকলো দা ..!

কমল: অ' ..

ভক্তি: বাবু ক'চোন! তই কি পাহৰিছ?

কমল: ক'তা। সকলোবোৰ আছেই!

ভক্তি: (তাইৰ হুটালিৰ হাঁহি)

কমল: ত'ই যে কিবোৰ ক'ব! এই কি
পাহৰিছো? পেংলাইখন নকৰিবি দেই।

ভক্তি : চাওঁ...। (তাই তাৰ পেণ্টৰ পকেটত
হাত দিব,) সি বাধা দিব।

কমল : এই...কি বিচাৰ ? চাওঁ ভক্তি...
এৰি দে।

ভক্তি : (কমলখন উলিয়াই নাকৰ ওচৰলৈ নি)
উহু কি যে গেলা নিগনিৰ দৰে গোন্ধাইছে।

হেঃ (দলিয়াই দি) লেভো !

কমল :...এ তই বৰ দুষ্ট গৈছ দেই।

ভক্তি : হৈছে-হৈছে। মোক খং কৰিব নেলাগে।

(হাতৰ মুঠিৰ পৰা এখন কমল উলিয়াই)

হোঃ এইখন ল'। (সি লয়) যোৱা-
কালিয়ে দেখিছিলো। কি যে লেভো এ।

কমল : সময়নো পালো ক'ত ? (হাঁহি) আক
তই নিদিলে কোনেনো দিব ? বাক
বাওঁ দে—

ভক্তি : ব' চোন। (হাতত ধৰি) আক আচ্ছ।

কমল : এই, কিনো পেংলাইখন কৰি আহ অ'
সেইপিনে পলম হ'লেই ..।

ভক্তি : তোৰ লগত যে কিবা এটা নাই মই
জানো ! (সি আকো বিচাৰে) (পাঁচ
টকীয়া নোট এখন তালৈ আগবঢ়াই)
হেঁ ল' এই পাঁচ টকা !

কমল : পাঁচ টকা !

ভক্তি : ল' আকো (সি লয়) শুন ছপবীয়া
ভোগ লাগিলে চাহ তাহ খাবি। তাতেই
আকো চাইকেলখনত উঠি ফুৰ। লগত
টকা কেইটামান থকাটো ভাল। পিছে
শুন চিগাৰেট ধপাত খালে পিচলৈ নেপাৰ
দেই কৈ দিছো। ছপবীয়া কিন্তু ভাত
খাবলৈ আহিবি। কেনে মানুহ অ' এইটো !

নিজৰ শৰীৰটো লৈও নেচায়।

কমল : তই বৰ ভাল দেই ভক্তি।

ভক্তি : হৈছে হৈছে। এতিয়া ভালবি বোলাৰ
নেলাগে। যোৱাকালি হাঁহকণী বিক্ৰি কৰি
টকা দহটা পাইছিলো। পিছে ছপবীয়া
আহিবি কিন্তু।

কমল : সময় পালেহে !

ভক্তি : থ' থ' অকণমান সময়ৰ বাবে নাটকখন
নোহোৱাকৈ নেথাকে নহয়। দেহটোকনে
কষ্ট দিয় কেলেই ?

কমল : বাক বাক। তই চিন্তা কৰিব নেলাগে।

(গৰ্বেৰে) আক যদি মই টকা পাওঁ নহয়—
তেতিয়া তোক সূত্ৰে-মূলে, চক্ৰবুজি হাবত
সকলোবোৰ দি দিম। হ—

ভক্তি : জোকাই নলিবি কিন্তু !

কমল : আচ্ছা বাবা। যোৱাৰ সময়ত শুভেচ্ছা
জানো নিদিয় ? (মুখটো দোৱাই দিয়ে)

ভক্তি : শুভেচ্ছা যাচিছো।

কমল : তোৰ বিয়াখন সোনকালে হওক ! (সি
তাইৰ মূৰত হাত থৈ)

ভক্তি : (খঙত) উ !!! তোক মই (তাই তাক
কোবাবলৈ ধৰে। সি কিল খাই খাই
চাইকেলত ধৰোতে ককায়েক কন্দৰ্পৰ প্ৰৱেশ)

কন্দৰ্প : ভক্তি ! ল'ৰা-ধেমাজিখন কৰিবলৈ লাগ
নেলাগে। (হুয়ো সেমেনা সেমেনি কৰে।
তাই কন্দৰ্পৰ পিচলৈ আহি থমকি বয়)।

কন্দৰ্প : কি হ'ল ? ক'লৈ ওলাইছ ?

কমল : নাই মানে হেৰি বন্ধু এজনৰ ঘৰলৈ
বাওঁ বুলিছো।

কন্দৰ্প : মিছা কথা কবলৈ লাভ নেলাগে ।

অ' শুন । কথা এবাৰ ভাবিছো । তই
কি ভাব কব নোৱাৰো । আশাকৰো : নোৱ
ভৱিষ্যতলৈ চাট — এটখন ঘৰৰ ভৱিষ্যতলৈ
চাট, তই ভাবি-চিন্তি মহামত দিবি ।

কমল : কি কথা দাদা ?

কন্দৰ্প : জান কমল । কেনেদৰে ঘূৰি ঘূৰি নিজকে
অন্ধকাৰৰ মাজলৈ ঠেলি দিয়াটো উচিত
হোৱা নাই । কেৱল নাটক — নাটক — নাটক ।
এইবোৰ কবি তোৰ লাভ কি ?

কমল : লাভ কি আৰু লোকচান কি ? সেইবোৰ
মই ভবা নাই দাদা ।

কন্দৰ্প : হৈছে হৈছে । এই ঘৰখন কেনেদৰে
চলিছে চিন্তা নকৰ কলেই । ধাৰ ধাৰে
কেনেকৈ পৰি আছে, তুপৰি নিজৰ
ভৱিষ্যত বোলা কথা এটা নাই জানো ?

কমল : সেইবোৰ মই ভাবিব নোৱাৰো । তহঁতে
যি ভাব ভাবি থাক ।

কন্দৰ্প : তই নেভাবিলে কেনেকৈ হ'ব ? ছবেলা
ছুমুঠি ভাত বে খাই আছ ! সেইবোৰ
কেনেকৈ আঁতৰিছে, চিন্তা নকৰ কলেই ?
আৰু মই অকলে — দৰমহা পাওঁ কিমান ?
ঘৰভাড়া দিব লাগে — চহৰত থাকিব লাগে !

(mood change)

চৰকাৰী চাকৰি নেপাৰ নাই নেলাগে ।
কিন্তু আৱলম্বী হ'বৰ বাবে যি কণ প্ৰচেষ্টা
পাৰিব লাগে সেয়া পাহৰি গ'লে কেনেকৈ
হ'ব ?

(mood change)

বি, ডি, অ' জন ভাল বুলি শুনিছো ।

তুপৰি বেংকৰ মেনেজাৰ ডানো বেচ ভুছ ।
পাহিলে বেংকৰ পৰা কিছু টকা ধাৰ লৈ
বাৰসায়তে লাগি যা—

কন্দৰ্প : কত ল'ৰা-ছোৱালীয়ে তেনেকৈ চলি আছে ।

কমল : (নিষ্ঠুৰ ক) বহুতে কবিতা পালে ।

কিন্তু বহুতৰে মৈতে মোৰ চিন্তা-ধাৰাৰ
অমিল হ'ব পাৰে । সেইবোৰ মোক শুনাই
কোনো লাভ নাই দাদা । মই বাৰসায়-
চেষ্টা কৰিব নোৱাৰো ।

কন্দৰ্প : তেনেগৈ ? নাটক কবি টকা উপাৰ্জন
কৰি দু-পইচা ঘৰখনত নিদিয় কলেই ?
দিন নাই ৰাতি নাই ঘূৰি ফুৰিবি । খাবলৈ
হ'লে ঘৰখনলৈ দৌব মাৰিবি । এইবোৰ
মই পচন্দ নকৰো ।

কমল : জানো । অকল তুমিয়েই নহয় ; বহুজনে
এইবোৰ পচন্দ নকৰে ! কিন্তু কিয় ?
এয়া জানো মোৰ শ্ৰম নহয় ? এইবোৰ
জানো মূল্য নাই ?

কন্দৰ্প : কিন্তু তই পাহৰি গৈছ, টকা অবিহনে
সমাজত খোজ মিলোৱাতো অসম্ভৱ । টকা ।
টকাৰ বাবে আজিৰ মাতুহ জীয়াই আছে,
কৰ্ম কৰিছে । কিন্তু তই ? তই কৰিছ কি ?

কমল : জানো ! মই টকা উপাৰ্জন কৰিব পৰা
নাই । কিন্তু ! অকল টকাৰ বাবে মই
মোৰ পথত খোজ পেলোৱা নাই ।

(এবোজা বাঁহৰ খৰি লৈ দেউতাকৰ প্ৰৱেশ)
দেউতাক : কি হ'ল অ' । কিনো কথাৰ কটা-
কটিখন কৰি আছ তহঁতে ।

(ছবসূৰকৈ চাইকেলখন লৈ কমলৰ বাহি-
ৰলৈ প্ৰস্থান)

মাজনী, অ' মা : চাওঁ এঘটি পানী লৈ
আহচোন। কন্দৰ্প; কমল আকৌ গ'ল
ক'লৈ? (ভক্তিৰ প্ৰস্থান)

কন্দৰ্প: ক'লৈ যাব আক। ক্লান্তলৈ, নাটক
কবিলৈ। এনেদৰে এজন অকৰ্মজ্ঞ ল'ৰাক
পোহপাল দি তহঁতে কি ভাল পাইছ,
মই বুজা নাই। এই বয়সত—এনেদৰে—
(পানী এগিলাচ লৈ ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

ভক্তি: দেউতা। এয়া পানী।

দেউতাক: অ' দে মা। (কটকটকৈ পানী-
খিনি লি খাব) অ' মা অ, এই খবি
বোজা লৈ যা। (তাই ঘটি আক খবি
বোজাটো ভিতৰলৈ লৈ যায়)

কন্দৰ্প: দেউতা। কমল থাকোতে, এনেদৰে
তই খবি লুবিবলৈ যাব লাগিছে কেলৈ?
নিজৰ শৰীৰটোলৈকে চাব লাগে।

দেউতাক: একো নহয় অ' (ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

কন্দৰ্প: ক'লেই হ'বনে? মাহেকৰ মূৰত
ফাৰ্মাচীত কিমান বিল উঠে সেয়া মইহে
জানো।

ভক্তি: ডাঙৰ দা। তই যে কি বোব ক'ব?
তোকনো কোনে ডাঙৰ-দীঘল কবিলে?
আক সকলাক যে ভেনেকৈ কৈ থাক
তাব জানো ছখ নেলাগে?

কন্দৰ্প: হৈছে হৈছে। যত চব তহঁত।
তাক আটাই দি দি মূৰটো খাইছ। সো,
নাটক লিখে—

দেউতাক: হ'ব হ'ব। দোষ তহঁতৰ নহয় অ'।
দোষ মোবেই। তহঁতক জনম দিলো স'চা,
(হুমুনিয়াহ) কি কবিম! দেহত শক্তি

থকালৈকে খেলাখন চলালো, লোকৰ ঘৰত
হাজিৰা কবিলো, এতিয়া আক দেহটোও
পৰি আহিল। তহঁত হাল মতা মানুহ!
পিছে বিপদ হ'ল মাজনীক লৈহে? মই
জীয়াই থাকোতে তাইৰ কিবা এটা গতি
লগাই যাব পৰা হ'লে—

ভক্তি: হৈছে দেউতা (অভিমান) কিবোৰ
যে কৰ।

দেউতাক: নহয় অ' মা তোক কলেজত পঢ়ুৱা-
বলৈকেও বৰ মন আহিল। পিছে! কি
কবিম! মই অক্ষম! (Mood change)
বাক, য'ক সেইবোৰ বেলিও ছপব হয়হি।
অ' মোনাখন লৈ আহ, (ভক্তিলৈ চায়)
বজাবলৈকে যাওঁ। কনটলৰ চাউল দিব
বুলিছে।

ভক্তি: একো এটা নোখোৱাকৈ? তই
নগলেও হ'ব। ডাঙৰ দা, চাউল অকল
তইয়ে লৈ আহ। মাহ-পুঠি পালে ভাল
হয়। চাবিছোন।

কন্দৰ্প: যা। মোনাখন লৈ আহ, (ভক্তিৰ প্ৰস্থান)

দেউতাক: পিছে তই হ'বলা কাইলৈকে যাবিগৈ?

কন্দৰ্প: অ' বাঙিনুৱাতে যামগৈ। অকিট
পাবগৈ লাগিব।

দেউতাক: কথা এযাব কওঁ বুলি ভাবিছিলো।
থাওকদে, পিছে পৰেও, ক'ব পাৰিম।
(ভিতৰলৈ যাব খুজি আকৌ বৈ যায়)
অ' হেবিজ' কন্দৰ্প। আহোতে কলিঙাৰি
ফাৰ্মাচীৰ পৰা বুকুৰ বিষৰ টেবলেট কেইটা
মান লৈ আহিবি। মাজে মাজে বুকুখন
ববকৈ বিষায় অ'—

কন্দৰ্প : সেইয়া। ডাক্তৰৰ পৰামৰ্শমতে ঔষধ
নেখাৱনে কেলেই ?

দেউতাক : এস গ' গ'। ডাক্তৰৰ ওচৰলৈ গ'লে
কি হ'ব ? তাহানিৰ কষ্টবোৰ এতিয়া মাৰ্জে
মাৰ্জে উক্ দিয়ে...বয়সে টুটি আহিছে।
সেইবোৰ হঠাতে চিন্তা নকৰিনি। আগহে
হুইলৰ দেহাবোৰৰ ভালদৰে যতন ল'।
(হাতৰ মোনা আৰু বেচন কাৰ্ডখন লৈ
ভৰ্তিৰ প্ৰৱেশ)।

ভৰ্তি : তেঁ। ল ডাক্তৰ দা, পলম নকৰিনি কিন্তু।
(সি ঘানলৈ খোজতেই বসেশ্বৰৰ প্ৰৱেশ)

বসেশ্বৰ : অ' কন্দৰ্প দেখোন ! কেতিয়া আহিলি ?
কন্দৰ্প : কালি বাতি দ'হ মান বজাত
পালোহি।

বসেশ্বৰ : ভালে আছ নহয় বোপাই ?

কন্দৰ্প : আছো আৰু। পিছে আপোনালোকৰ
ভাল নে ?

বসেশ্বৰ : তেবাই ৰাখিছে আৰু...সে, সে, সে।

ভৰ্তি : (মূঢ়াটোলৈ আঙুলিয়াই) খুৱাদেউ
বহক।

দেউতাক : ব'হা বসেশ্বৰ।

বসেশ্বৰ : হ'ব। হ'ব। (বহে) অ' পিছে বোপা।

চহৰত চাকৰি কৰিছ। ভালদৰে চাই-চিতি
চলিবি। দিন কাল বৰ বেয়া হ'ল অ'—

বসেশ্বৰ : এই পিনে বোলে কটা-কটি—সেই
পিনে বোলে মৰা-মৰি...কৃষ্ণ কৃষ্ণ। অ'
কেইদিন মান থাকিবি নহয়।

কন্দৰ্প : নাই। কাইলৈ বাতি পুৱাই যাম গৈ।

বসেশ্বৰ : অ' ! কাইলৈকে যাবি নে ?

কন্দৰ্প : কি কৰিব খুৱাদেউ। ছুটী-টুটি নাইয়েই
নহয়।

বসেশ্বৰ : এৰা। পিছে আবেলিলৈকে আমাৰ
পিনেও এপাক মাৰিবি—

কন্দৰ্প : হ'ব খুৱাদেউ। ভাল বাক, বহক।

অকণমান দোকানৰ পৰ আঠো। (প্ৰস্থান)

বসেশ্বৰ : হা বাক ...।

দেউতাক : মা অ'...মা চোন। তামোল চালিকৈ
লৈ আছ। চাহ পানী এটোপাও...।

বসেশ্বৰ : হ'ব হ'ব আই, নেলাগে ...।

(ভৰ্তিৰ প্ৰস্থান)

দেউতাক : পিছে বসেশ্বৰ। সেই পিনে কিবা খবৰ
খাটি পালানে ?

বসেশ্বৰ : নোপোৱা নহয় কাইটি, পালো।

বসেশ্বৰ : দ'বা পক্ষৰ ছোৱালী পচন্দ হৈছে।

পিছে আপোনালোকৰ মতেই মত।

আপোনালোকৰ শ্বশুৰী মতেই সিহঁতেও

আগশটিব পাৰে।

দেউতাক : এবাহে বসেশ্বৰ। পিছে (ভাৱত তনয় হৈ)

বসেশ্বৰ : কাইটি !

দেউতাক : অ' টকা !

বিয়া এখন পাতিবলৈকে অতবোৰ টকা

গোটাও কেনেকৈ ?

বসেশ্বৰ : হওঁতে নোহোৱা নহয়। টকাতো লাগিবই।

দেউতাক : জমাৰ ঘৰত ফুটা কৰি এটাও নাই।

মাকৰ চিকিৎসাতে যি কণ গহনা-পাতি

আছিল, সেয়াও বিক্ৰি কৰিলো। হওক

তেওঁ ! মানুহজনীক যদি বচাব পাৰিলো

হেঁতেন !

বসেথব : এ'বা কাইটি। কি কবিব। সকলো
অদৃষ্টে লিখন।

(এনেতে গৰুৰ হেঙ্গলনি, লগতে বাঁহৰ
পুৰনি বেৰ ভঙাৰ শব্দ)।

দেউতাক : অ' সেয়া দেখিছানে ? (মুচাৰ পৰা উঠি
ভিতৰলৈ গৈ গৈ)

অস্ স্ স্ স্ ... খালে ...খালে হেই
... হেই ... হে'ব গৰু চাগলী পোহ-
পাল দিবলৈ নোৱাৰট যদি বাখিছনো
কেলেট ? যা্ যা্ - ...।

(প্রৱেশ)

বসেথব ; নোৱাৰো আৰু বুজিছা। বাৰীৰ
পিছপিনৰ বেৰখন তেনেই ভাঙি গ'ল।
মোখনি মাৰি দিছিলো পিছে।

(বহে)

বসেথব : এবা কাইটি ! মানুহবোৰৰ চিন্তা শক্তি
লোপ পালে।

দেউতাক : (Mood change)

অ' কিবা কোলেনে ... অ' এযাব কথা
ভাবিছো বসেথব।

বসেথব : কাইটি।

দেউতাক : পিছে ভালেই হয়নে তুলেই হয় ক'ব
নোৱাৰো -

বসেথব : কওঁকচোন কাইটি ...

দেউতাক : হওঁতে এজনীয়ে ছোৱালী। ইহঁতহালে
বাৰু কিবা এটা কবি খাব। ডাঙৰ-দীঘল
হৈছে। বাৰীৰ পিছপিনৰ মাটি অকণমান !

বসেথব : তাৰ মানে কাইটি !

দেউতাক : এবাহে ..., নহ'লে দেখোন।

বসেথব : পিছে এযাব কথা কাইটি। কন্দৰ্প আৰু
কমলোৰে সৈতে আলোচনা কবাটো ভাল
হ'ব।

দেউতাক : সেয়াইটো। সিহঁতহালে বা আকৌ
কি কয়। কমলক দেখিছই নহয় নাটক—
নাটক—নাটক—ঘৰখনলৈ অকণো মন-কাণ
নিদিয়ে।

বসেথব : এবা, ল'ৰাটো বৰ অইন ধৰণৰ।

দেউতাক : আৰু ; কন্দৰ্পৰ কথাটোলৈকে চোৱা-
চোন। চাকৰি কৰা ছুবছৰ পূৰ নো-
হওঁতেই এইবোৰ কথানো কওঁ কেনেকৈ ?
(চাহ ঢুকাপ লৈ ভটিব প্রৱেশ)

ভটি : খুবাদেউ, চাহ খাওক।

(দেউতাকৰ হাততো একাপ দিয়ে। তাই
পিছপিনে থিয় হৈ বৰ। কিছুসময় নীৰৱতা)
দেউতাক : সেইকণ ঝিকি কবিলে টকা দুহেজাৰ
মান পোৱা যাব।

বসেথব : হওঁতে কথাষাৰ নোহোৱা নহয়, পিছে
বৰ্তমান যুগত মাটি বিক্ৰি কবাটো ...।

ভটি : দেউতা ! মাটি বিক্ৰি ! কাৰ ?

দেউতাক : অ' তই হ'বলা বৈয়ে আছ এইবোৰ
ঘৰুৱা কথা অ' মা—তই শুনিব নেলাগে যা।

ভটি : ইস্। এনেদৰে কি কথা থাকিব পাৰে ?
মই যে শুনিব নোৱাৰো।

বসেথব : নহয় অ' মা। তোৰ বিয়াৰ কথাটো
উলিয়াইছো।

ভটি : অ' বুজিছো। মোৰ বিয়াৰ বাবে
মাটি বিক্ৰি কৰিবলৈ ওলাইছা। সেয়া মই
কেতিয়াও হ'ব দিব নোৱাৰো। প্রয়োজন
হ'লে ময়েই বিয়াত নব'হো।

দেউতাক : হেব'। এইবোৰ কথা তই চিন্তা কৰিব
নেলাগে। আমি আছো নহয়।

ভটি : চা চোন, দেউতা। মাটি বুলিবলৈ নো
কিমান আছে ? এবিধা মাথো মাটি।
তাবেই যদি আধা বিক্ৰি ক'ব ভৱিষ্যতলৈ ?

দেউতাক : এইয়া ! মই আলচ হে কৰিছো।
নহ'লে জানো উপায় আছে ?

ভটি : কিয় ?

বিয়া !

নহওঁ ; নেলাগে।

তাৰ বাবে ?

বসেশ্বৰ : ব' চোন মা। তই অবুজন নহবি।
পিতৃ হিচাপে সন্তানৰ ভৱিষ্যত চিন্তা কৰাটো
প্ৰয়োজন।

ভটি : চাওক খুৰাদেউ। মই জীয়াই থাকোতে
এনে কাম কেতিয়াও হ'ব নোৱাৰে ...।
ভাগ্যত যদি নাই ; নহঁও—বিয়াত নহ'হো।
দাদাইঁতৰ ভৱিষ্যতৰ বাবে এই কণ মাটি
প্ৰয়োজন হ'ব ! সিহঁতৰ মঙ্গল কামনা
কৰাটোও দেউতাৰ কৰ্তব্য।

দেউতাক : হেব'। ব' চোন। সিহঁত ল'ৰা মানুহ।
ছোৱালীৰ বয়স বৈ নেথাকে নহয়।

ভটি : ছোৱালী হ'লো বাবেই—এনেদৰে বিয়াত
সন্মতি দিব নোৱাৰো। (Mood change)
কপালত যি আছে সেয়াই হ'ব। প্ৰয়োজন
হ'লে গোটেই জীৱন ; এইখন ঘৰতেই
এনেদৰে কটাই দিম—তথাপিও ধাৰ ঋণ
কৰি, মাটি বিক্ৰি কৰি—নাই দেউতা
(মাত খোকা-থুকি হয়) এয়া কেতিয়াও
হ'ব নোৱাৰে।

দেউতাক : এবা ম' মা। গোটেই জীৱন ঠেলাৰ
চকা ঘূৰাওঁতেই গ'ল। সঞ্চয়ৰ কথা তেতিয়া
ভবা নাছিলো। বৰ ভুল কৰিলো মা।
কিন্তু ! তোৰ বিয়াখন পাতি দিব নোৱাৰিলে ;
মই যে শাস্তি নেপাম। এইষাৰ কথা
ভাবিবই নোৱাৰো। মৃত মাৰাৰ অস্বাই
মোক চিৰদিনৰ বাবে অভিশাপ দিব মা।

(তিনিও তলমূৰ হয়)

বসেশ্বৰ : এবা ল'ৰাজনো বেয়া নহয়। শিক্ষকতা
কৰে। আওপাকে কথাষাৰ কৈছে—
যোভুকৰ হেনো কোনো প্ৰয়োজন নাই।
তথাপিও কইনাৰ লগত দিবলগীয়া কাপোৰ,
গহনা, যিকণ পাৰে, দিলে ভাল হয়—

ভটি : চাওক খুৰাদেউ। মোৰ বিয়াৰ কথা,
আজিলৈকে মই কেতিয়াও ভবা নাই।
জানো ! (স্বগতোক্তি) এইবোৰৰ সৈতে
সম্বন্ধ আছে টকা পইচাৰ। কিন্তু—
আমাৰ জানো সেয়া আছে ? মাথো
হু-বেলা দুমুঠি খাবলৈ পোৱা নোপোৱাৰ
মাজতে জী আছো, তেনেকুলত—

দেউতাক : হেব'। তই সেইবোৰ কি বুজিবি।
(ভ্ৰমনিয়াহ) বাচোন। ভিতৰলৈ যা।
সেইগোৰ আমি চিন্তা কৰিম।

(এনেতে আবেগৰ বশবৰ্তী হৈ উত্তল-
খুশুল ভাৱে কন্দৰ্প সোমাই আহে। হাতত
এখন বাতৰি কাকত। বজাৰৰ মোনা।)

কন্দৰ্প : ভটি ! ভটি ; খুৰাদেউ ! দেউতা !

বৰ আচৰিত !

আটায়ে : কি হ'ল।

কন্দৰ্প : এয়া চাচোন !

ভক্তি : (তাৰ ওচৰলৈ আহি) কি ডাঙৰ দা !

কন্দৰ্প : এই ক'চোন । আমাৰ কমলে নাটকৰ পাণ্ডুলিপি প্ৰতিযোগিতালৈ নাটক পঠিয়াই-
ছিলেনে ?

ভক্তি : (বাতৰি কাকতখনত চকু ফুৰাই)

অ' এয়া দেখে আমাৰ সকদাৰ ফটো !
চাওঁ ডাঙৰ দা (বাতৰি কাকতখন কাটি লৈ
পঢ়ে) “গুৱাহাটীৰ অন্ততম শিল্পী গোষ্ঠী”
বঙ্গৰূপে সদৌ অসম ভিত্তিত আয়োজিত
কৰা একাংক নাটৰ পাণ্ডুলিপি প্ৰতিযোগিতাত
বকোৰ শ্ৰীকমল কুমাৰ চৌধুৰীয়ে প্ৰথম
স্থান অধিকাৰ কৰি ৭,০০০ হেজাৰ টকা
পুৰস্কাৰ লাভ কৰে । এওঁ শ্ৰীদানীৰাম
চৌধুৰীৰ ২য় সন্তান ।

দেউতা ! সকদাই পুৰস্কাৰ পাইছে ! নগদ
সাত হেজাৰ টকা !

দেউতাক : কি ক'লি ? হেৰ পাঢ়োতে ভুল কৰা
নাইতো ? পঢ়চোন পঢ় আকৌ এবাৰ পঢ় --

ভক্তি : (আকৌ পঢ়ে)

বসেশ্বৰ : ভগৱানে মঙ্গল কৰক । দীৰ্ঘায়ু হ' বোপ !

কন্দৰ্প : আচৰিত ! কমলে !

ভক্তি : ডাঙৰ দা দেখিছ ? ভইহে সকদাক
গালি-শপনি দিয় ? মই জানো নহয় ।
সকদাৰ কষ্ট অথলে নেযায় । ডাঙৰ দা !
সকদাই খবৰটো পাইছে নে নাই ?

কন্দৰ্প : নেজানো । এই দোকান খনতেই বাতৰি
খন পালো ।

দেউতাক : হে : হে : । আমি মিছাতেই তাক
খং কৰি আছিলো । আচলতে এয়াও
এটা কৰ্মহে ।

ভক্তি : সকদাৰ যে ইম্মান ভাল লাগিব ।
মই আজিয়েই মন্দিৰত এগছি চাকি দি
আহিমগৈ । আৰু কণ-কণ মইনাইতক
মাতি আনি মিঠাই খুৱাব লাগিব । সিহঁত
বোবহে তাৰ আপোন ।

কন্দৰ্প : এৰা অ । মই বৰ ভুল কৰি আছিলো অ ।
ইমান দিনে তাক আমি আৱিষ্কাৰ কৰিব
পৰা নাছিলো । কথাবোৰ ভাবি নিজেই
বৰ লাজ পাইছো ।

ভক্তি : খুৰাদেউ । আজি কিন্তু ভাত খাইহে
যাব পাৰিব । ডাঙৰ দা' মাছ-তাছ পাইছ ?

কন্দৰ্প : অ' ! মই পাহৰিয়েই গৈছিলো । কেইটা
মান কাঠৈ মাছ আনিছো ।

ভক্তি : উঃ সকদাই যে টেঙা আজ্ঞা খাবলৈ
ইমান ভাল পায় ! (খবৰখোঁকৈ মোনাখন
লৈ প্ৰস্থান । যাওঁতে বাতৰিখন এনেই
এবাৰ চকু ফুৰাই গৈ থাকিব) ।

দেউতাক : অ' ! বসেশ্বৰ ।

বসেশ্বৰ : এৰা কাইটি ! বৰ সু-খবৰ পালো ।

আমি বোবহে তাৰ মোল বুজা নাছিলো ।

দেউতাক : গিছে, সাত হেজাবকৈ টকা !

কন্দৰ্প : এৰা ! দেউতা ! কথাৰ ভাৱিলৈকে
টান পাইছো ।

দেউতাক : তাৰ মতি-গতি দেখিলেই লেখিব
পাৰি । অ' বসেশ্বৰ । এহেজাৰ টকা বাক
তাৰ পকেট খবচৰ বাবে ব'ল দিয়া ।
বাকী টকাৰে...মাজনীৰ বিয়াখনৰ বন্দোবস্ত
কৰিব পাৰো । তুমি কি কোৱা ?

বসেশ্বৰ : এৰা ।

কন্দৰ্প : বিয়া ! ভক্তিৰ বিয়া ?

দেউতাক : সেই বাবেইতো তোক খবৰেদাকৈ মাতি
আনিছো। ছয়গাঁৱৰ ওচৰৰে। বৰ ভাল
ল'ৰা। শিক্ষকতা কৰে।

বসেশ্বৰ : ভগৱানে যি কৰে মঙ্গলেই কৰে।

কন্দৰ্প : পিছে ব'চোন। কমলে আকৌ মান্তি
হয় নে নহয়!

দেউতাক : হেৰো? তই কি বুজিবি! ইহঁত
হালৰ মৰম চেনেহ দেখিলে মই ভাবিবলৈকে
টান পাওঁ মই যে সিহঁতৰ দেউতাক।
কমল নহালৈকে তাই নুশুৱেই ...।

কেতিয়াবা সি নাহিলে বাতি তাই নোখোৱা-
কৈয়ে পৰি থাকে। কাজিয়াখন পিছে
নকবাকৈয়ে নেথাকে, পিছে সেয়া মৰমৰহে!

হে: হে: হে: বসেশ্বৰ।

বসেশ্বৰ : কাইটি।

দেউতাক : হওঁতে কাইলৈ ভকতসকলক মাতি
শবাই এখন আগবঢ়াওঁ বুলি ভাবিছো।

বসেশ্বৰ : এবা কাইটি। হক কথাকেই কৈছে।
(ভক্তিৰ প্ৰৱেশ)

ভক্তি : ডাঙৰদা। সৰুদাক খবৰটো দেগৈ যা।

কন্দৰ্প : ব'চোন। মইনো বিচাৰি যাওঁ কলৈ?

ভক্তি : জান ডাঙৰদা! পাণ্ডুপিটি পটোতেই

মই কিবা এটা ভাবিছিলো। সৰুদাৰ যে
ইমান ভাল লাগিব? (কাপ ছুটা সামৰি)

এইবাৰ বচোন! ভালকৈ এজোৰ পোছাক

সি লবই লাগিব। কি যে? সেই একে-

যোৰ পোছাক পিন্ধিবলৈ কিনো ভাল পায়।

দেউতাক : মাজনী! ভাত পানীৰ দিহা কৰগৈ
যা। দুখে ভাগৰে পাবহি।

ভক্তি : বাক ডাঙৰ দা। পুৰস্কাৰটো কেতিয়া
দিব?

কন্দৰ্প : দিব আক। এই কেইদিনতে...

ভক্তি : তই চাকৰি কৰি টকা উপাৰ্জন কৰিছ।
পিছে দেখিছ সৰুদাই নিজৰ নামটোৰ
সগতে দেউতাৰ নামটোও প্ৰচাৰ কৰিলে।
সকলোৱে পঢ়িব।

কন্দৰ্প : ঐ! কইনাজনী সাজিবলৈকে সাজু
হ বুইছ।

ভক্তি : যা। তহঁতৰ বোজা হৈ আছো নহয়।

উলিয়াই দিলেহে বন্ধা পৰিবি।

দেউতাক : অ' হে'ৰ- কথাৰ কটা-কটিখন নকৰিবি
চোন (এনেতে গাড়ী এখন বৈ যোৱাৰ
শব্দ। মঞ্চৰ আটায়ে উৎকণ্ঠাবে সেই
পিনে চাব। এনেতে যন্ত্ৰ সংগীতৰ দ্বাৰা
প্ৰতিজন অভিনেতাৰ মনৰ ভাববোৰ প্ৰকাশ
কৰিব। কাউৰীৰ কা কা মাত)।

কন্দৰ্প : এয়া!

ভক্তি : ডাঙৰ দা.....

কন্দৰ্প : ইমানবোৰ মানুহ! সেয়া! বগা
কাপোৰ ঢাকি.....

ভক্তি : মোৰ ভয় লাগিছে ডাঙৰ দা...
(আকৌ কাউৰীৰ কা কা মাত)

কন্দৰ্প : ব'চোন.....(প্ৰস্থান)

দেউতাক : এয়া কি দেখুৱাইছা প্ৰভু!

ভক্তি : দে-উ-তা! (দেউতাকৰ বাহুত ধৰে)

বসেশ্বৰ : কৃষ্ণ... কৃষ্ণ...

(music, দৰ্শকৰ মনত শংকাৰ সৃষ্টি
কৰিব।)

ভক্তি : দেউতাই!!

দেউতাক : বাঁচোন (এনেতে ছজন ল'ৰাই মৰা
 শ'ৱটো কাপোৰেৰে ঢাকি দাঙি আনি
 চোতালত থব। মৌন হৈ কন্দৰ্পৰ প্ৰৱেশ।
 দেউতাক, ভক্তি আৰু বসেখবৰ নিৰ্বাক
 দৃষ্টি। সিহঁত হুটাও তলমূৰ হৈ ব'ব।
 ভক্তিয়ে ডাঙৰ দাদাকৰ গাঁটে জোকাৰি
 দিব। সি একো নেমাতে। তাৰ পিচত
 শ'ৱটোৰ পিনে চাব। এনেতে দেউতাকে
 কঁপা কঁপা হাতেৰে শ'ৱটোৰ কাপোৰখন
 জাঁতৰাই দি বোবাৰ দৰে থিয় হ'ব।
 তাৰ পিচত শ'ৱ কঢ়িয়াই অনা ল'ৰা ছজনৰ
 পিনে চাব।)

১ম জন ল'ৰা : এৰা বাষ্টাটো পাৰ হব খোজোতেই
 এখন বেগী ট্ৰাকে আঘাত কৰে।

২য় জন ল'ৰা : হাম্পাটাল গৈ নেপালেই।
 (দেউতাকে শ'ৱটোৰ ভৰিৰপিনে ধৰি মুখলৈ
 চাই কয়।)

দেউতাক : নাই নাই কমল তই...
 (ভক্তিয়ে কমলৰ মুখনি সাৱটি ধৰি কান্দি
 কান্দি কয়)
 ভক্তি : সকদা !!! (হুক্‌হুকাই কান্দে)
 ভায়োলিনৰ ককণ স্তব বাজে)
 দেউতাক : কমল !!! (হুক্‌হুকাই কান্দে)
 কন্দৰ্প : (ভগা ভগা মাতেৰে) কমল তই!
 (কান্দে)
 বসেখব : বাচা (চকুলো মচে)
 (ভায়োলিনৰ ককণ স্তব তীব্ৰ হয়)
 ভক্তি : নাই—নাই—নাই সকদা। তই ক'লৈ
 গুটি গ'লি ।!!! সকদা !!!
 মোক কোনে মৰম কৰিব সকদা !!!
 (Humming Both Male &
 Female)
 কন্দৰ্প, দেউতাক, বসেখব, ছয়োজন ল'ৰা
 আৰু লগতে ভক্তি আদি সকলোটি Freeze
 Position ত বৈ যাব। Humming শেষ।

: বৰনিকা :

বেণুধৰ শৰ্মাৰ ব্যক্তিত্ব আৰু সাহিত্যিক অৱদান

মিচ. জবা ঠাকুৰীয়া

স্নাতক, ২য় বাৰ্ষিক।

অসমৰ যি কেইগৰাকী বৰেণ্য ব্যক্তিয়ে নিজৰ অসাধাৰণ ব্যক্তিত্ব আৰু সৃজনশীল লিখনিৰে এক চেতনা আৰু চিন্তাৰ ঢৌৰ সঞ্চাৰ কৰি অসমীয়া জাতীয় জীৱনত গভীৰ ৰেখাপাত কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছে— সেইসকলৰ ভিতৰত প্ৰয়াত বেণুধৰ শৰ্মা নিশ্চয় অন্যতম হ'ব। তেখেত আছিল একেধাৰে সৃষ্টি-সাহিত্যিক, সমাজ সংস্কাৰক, বুৰঞ্জীবিদ প্ৰত্ন-তাত্ত্বিক, সাংবাদিক, শিশু-সাহিত্যিক আৰু আগ-শাবীৰ মুক্তি যুঁজাৰু। ইমানবোৰ গুণেৰে বিভূষিত এই গৰাকী মহান ব্যক্তিৰ জন্ম হৈছিল ১৮৯৪ চনত, চাৰিঙত। তেখেতৰ পিতৃদেৱৰ নাম ডিম্বেশ্বৰ শৰ্মা আৰু মাতৃৰ নাম তুলসী দেৱী আছিল। সৰুৰে পৰা পঢ়া-শুনাত অতি চোকা বেণুধৰ শৰ্মাদেৱে প্ৰাইমাৰী পৰীক্ষাত বৃত্ত লাভ কৰি শিৱসাগৰ চৰকাৰী হাইস্কুলত পঢ়িব লৈছিল। ছাত্ৰাৱস্থাতে ভগৱতী প্ৰসাদ বৰুৱাৰ লগত যুটীয়াকৈ “জ্যেষ্ঠী” নামৰ আলোচনী এখন প্ৰকাশ (১৯১২-১৭) কৰিছিল আৰু তাতেই তেখেতে প্ৰথম লিখা-মেলা আৰম্ভ কৰিছিল। প্ৰৱেশিকা পাছ

কৰিয়ে তেখেতে শিক্ষকতাৰ চাকৰি কৰিছিল যদিও অলপ দিনৰ পাছতে উচ্চ শিক্ষাৰ্থে কলিকতালৈ গৈছিল। কিন্তু ১৯২০ চনত মহাত্মা গান্ধীৰ উদ্দীপ্ত ভাষণত উতলা হৈ তেখেতে বি. এ, পৰীক্ষা নিদিয়াকৈ ঘূৰি আহিল আৰু সিমানেতে তেখেতৰ শিক্ষা জীৱনৰো পৰিসমাপ্তি ঘটিল। এগৰাকী অক্লান্ত মুক্তি যোদ্ধা হিচাপে তেখেত দেশৰ জাতীয় আন্দোলনত জপিয়াই পৰিল। এই আন্দোলনত যোগদান কৰি তেখেতে বহুবাৰ কাৰাবৰণ কৰিব লগীয়া হৈছিল। পিছত তেখেতে ৰাজনীতি এৰি সাহিত্য জগতত সোমাই পৰিল। ৰাজনীতি ত্যাগ কৰি শৰ্মাদেৱৰ লাভ-লোচকান যিয়েই নহওক লাগে—অসমীয়া সাহিত্যৰ উৰাল কিন্তু চহকী হ'ল।

তেখেতৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ প্ৰথম স্বাক্ষৰ আছিল শিশু উপযোগী গ্ৰন্থ “বৰিনচন কুহু” (১৯১৮)। ইয়াৰ পিছত তেখেতে ৰচনা কৰা গ্ৰন্থসমূহ হ'ল “বাংপতা”, জীৱনী গ্ৰন্থ-“জৱাহৰ-লালৰ জীৱনী”, “গঙ্গা গোবিন্দ ফুকন”, ঐতিহাসিক

প্ৰবন্ধ সংগ্ৰহ 'দুবীণ', 'সাতাৱন ছাল', 'কংগ্ৰেছৰ কাঁচিয়লি ব'দত' আৰু 'অধ্যায়লী'। ইয়াৰ বাহিৰেও বিভিন্ন আলোচনী আদিৰ পাতত তেখেতৰ লিখা বহুতো তথ্য গধুৰ প্ৰবন্ধ সিঁচৰতি হৈ আছে। তেখেতৰ প্ৰবন্ধসমূহ ঐতিহাসিক তথ্যানুসন্ধিৎসা আৰু ভাৱাদৰ্শৰ সময় বুলিব পাৰি।

বেণুধৰ শৰ্মাদেৱৰ লিখনিসমূহ পঢ়ি বিভিন্ন জনে বিভিন্ন মন্তব্য কৰিছিল—য'ত প্ৰকাশ পাইছিল তেখেতৰ বিশাল ব্যক্তিত্বৰ আভাস। শৰ্মাদেৱৰ বিষয়ে আলোচনা কৰোঁতে এবাৰ এখন কাকতৰ সম্পাদকে কৈছিল, 'বেণুধৰ শৰ্মা নিজেই এখন ছাত্ৰ-আন্দোলনৰ বুৰঞ্জী'। জ্যাপল চাৰ্টেই কৈছে, 'মিবোৰ লিখক বিতৰ্কমূলক নহয়, তেওঁলোক মৰা লিখক। তেওঁলোকৰ লিখনিত জীৱনৰ গোন্ধ নাই। কিন্তু যাব বিষয়-বস্তু সম-সাময়িক জীৱন, তেওঁ সৰ্বজন সন্মত কথা লিখাটো সম্ভৱপৰ নহয়। বিতৰ্কৰ মাজেদি এইসকল লিখকে গৌৰৱৰ খটখটাত উঠিব লাগে।' বেণুধৰ শৰ্মা তেনে এজন লিখক। তেখেতৰ লিখনিৰ লগত তেখেতৰ জীৱনৰ কথা অবিচ্ছিন্নভাৱে জড়িত।

শৰ্মাদেৱৰ বসাল ভাষাত আবেগ অনুভূতি আৰু যুক্তিৰ এটি সুন্দৰ সমাবেশ হৈছে। তেখেতৰ প্ৰকাশভঙ্গী লোকপ্ৰিয়। ই আমাক পুৰণি বুৰঞ্জী লিখকসকলৰ কথাও সোঁৱৰাই দিয়ে। তেখেতৰ ভাষা পৰ্বতীয়া-নিজৰাৰ দৰে চক্ৰল অথচ আবেগ-ময়ী। সময়ত আকৌ সি লুইতৰ ঢল স্ততিৰ দৰে দ' আৰু গভীৰ হৈ পৰে। ন-ভাৱ পুৰণি ঠাচত সুন্দৰকৈ গঢ়ি তেখেতে আমাক মুগ্ধ কৰি তোলে। প্ৰথম স্তম্ভিত চালে যদিও

তেখেতৰ বচনাশৈলীৰ ভিতৰলৈ সোমাবলৈ মন নেযায় কিন্তু এবাৰ প্ৰৱেশ কৰিব পাৰিলে ভাষা আৰু শৈলীৰ নিজস্ব সোৱাদে পাঠকক নতুন আনন্দ দান কৰে।

ঘাইকৈ বুৰঞ্জী লিখক বুলি জনাজাত শৰ্মাদেৱ আছিল প্ৰায় পাঁচ দশকীয়া অভিজ্ঞ লিখক। পণ্ডিত হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, কে, এল, বৰুৱা, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা কমলাকান্ত ভট্টাচাৰ্য্য, গোবিন্দ বেজবৰুৱা এইসকল আছিল তেখেতৰ মনৰ মানুহ। গোস্বামী আৰু বৰুৱাৰ পুৰাতন চৰ্চা, বেজবৰুৱাৰ বেপকৰা আশাবাদ আৰু বীতি নিষ্ঠা ভট্টাচাৰ্য্যৰ স্বাধীন চিন্তাৰ ঐতিহ্য আৰু গোবিন্দ বেজবৰুৱাৰ ব্যক্তিত্ব এইবোৰ তেখেতৰ মনৰ সাঁচনি পেৰাৰ ধন। বেণুধৰ শৰ্মাদেৱে তেখেতৰ 'অধ্যায়লী' গ্ৰন্থত এইসকল লোকৰ জীৱন-দৰ্শনৰ বিষয়ে অতি সুন্দৰ আৰু সাৱলীল স্তাৰাত বৰ্ণনা কৰিছে।

অতীত প্ৰীতিয়েই শৰ্মাদেৱৰ বুৰঞ্জী লিখাৰ ঘাই উৎস। এতিয়াও পোহৰলৈ নহা আমাৰ অতীত ইতিহাসৰ বিষয়-বস্তুবোৰ তথা ঘটনাবাজিৰ স্মৃতি বিচাৰ বিশ্লেষণ কৰি এজন কীৰ্ত্তিমান খনিকবৰ দৰে এটা এটাকৈ গাঁথি সাহিত্য আকাৰে সাহিত্যমোদীসকললৈ আগবঢ়াই শৰ্মাদেৱে অসমীয়া সাহিত্য জগতত এখন সুকীয়া আসন প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। তেখেতৰ ওচৰলৈ গলে বুৰঞ্জী লিখক বেণুধৰ শৰ্মা আৰু তেখেতৰ পাৰ্থক্য ধৰিব নোৱাৰি। কোনো লিখকৰ বচনা কৰা গ্ৰন্থৰ ভিতৰত লুকাই থকা সাহিত্যিকৰ দৰে শৰ্মাদেৱ নিজেই তেখেতৰ বচিত গ্ৰন্থবাজিৰ ভিতৰত থাকি পাঠক বৰ্গক হাঁহি হহুৱাইছে আৰু অতীত কীৰ্ত্তিকলাপ, অতীতৰ গৌৰৱময় বীৰত্বপূৰ্ণ কাহিনী কৈ জাতিৰ জীৱনত

ন-দৃষ্টি দান কৰি জাতিৰ ধমনীত ন-তেজৰ সঞ্চয় কৰিছে। তেখেতে জানে অতীতৰ ঘটনাবলীয়ে এক মহান আদৰ্শৰ ইঙ্গিত দি আছে আৰু তেনে মহৎ আদৰ্শত অনুপ্রাণিত হৈ আজিৰ স্তম্ভ অসমীয়া জাতিয়ে উন্নতিৰ জখল বগাই যাব পাৰে। তেখেতৰ “মণিবাম দেৱান” কিতাপখন অসমীয়া বুৰঞ্জী-মূলক সাহিত্যৰ আপুৰুগীয়া সম্পদ। সাহিত্যিক ৰূপত ইয়াক বুৰঞ্জীমূলক জীৱনী বুলি ধৰিব পাৰি। জাতীয় জীৱনত এনেকুৱা সাহিত্যই যথেষ্ট পৰিমাণে প্ৰভাৱ পেলায়। বিষয়-বস্তুৰ ফালৰ পৰা কিতাপ-খনৰ মূল্য সবাতোকৈ বেছি। লিখকে গোটোৱা সঁজুলিবোৰ—বিশেষকৈ মণিবাম দেৱানৰ এতলা দৰ্শাস্ত আৰু বিপ্লৱৰ কালত দিয়া চিঠি কেইখন অসমৰ সমসাময়িক সামাজিক, অৰ্থনৈতিক আৰু বাৰ্জনৈতিক জীৱনৰ ফটুফটীয়া চিত্ৰ। পুৰণি আৰু নতুন সমাজৰ বিষয়ে মণিবামৰ জ্ঞান গভীৰ আছিল। সেই কাৰণে তেওঁ সেই সময়ৰ সামাজিক আৱশ্যকতা বিপ্লৱৰ কথা ভালদৰে ধৰিব পাৰিছিল। তেওঁ পুৰণি সমাজক ন-কৈ সজাব খুজিছিল। এনেকুৱা উপলব্ধি কৰিব পৰা হেতুকে মণিবাম দেৱান এগৰাকী মহৎ ব্যক্তি হ’ব পাৰিছিল। মনীষী কালহিলৰ ভাষাৰে তেওঁক সেই সময়ৰ বুৰঞ্জীৰ বাট দেখুৱাওতা বুলিব পাৰি। শৰ্মা ডাঙৰীয়াৰ ৰসাল ভাষাত আবেগ অনুভূতি আৰু যুক্তিৰ এটি সুন্দৰ সমাবেশ হৈছে।

“কংগ্ৰেছৰ কাঁচিয়লি ব’দত” ১৯২১-২২ চনৰ অসহযোগ আন্দোলনত অসমৰ ৰাজনীতি আৰু সমাজ জীৱনত উজান-ভাটি লগোৱা এটা যুগা-ৰ্ত্তনৰ কাহিনী। সংখ্যা বিজ্ঞানৰ ভাষাত কবলৈ গ’লে ‘কাঁচিয়লি ব’দত’ ১৯২১ চনৰ স্বাধীনতা

আন্দোলনৰ ‘চেম্পল চাৰ্ভে’। জাতীয় পুৰস্কাৰ লাভ কৰা এই কিতাপখনৰ ৰচনা ৰীতি সম্বন্ধে শৰ্মাই এনেদৰে লিখিছে—‘ই কাব্য নহয় উই ই হাকলুটোক পৰ্বত কৰি বৰ্ণনা দিবলৈ; কবিতা নহয়, সৰ্গৰাজ্যৰ চূপহি সাজিবলৈ নাইবা মঠ-ভূমিৰ মকৰাজাল গুঠিবলৈ; নাট নহয় খোঁকি-বাখো চৰিত্ৰ আঁকিবলৈ; উপন্যাস নহয় জীৱনৰ বিচিত্ৰতা দেখুৱাবলৈ; চুটি গল্প নহয় কৌশল কিটিপ লগাই থোবতে ঘটনা বা কল্পনাৰ সাৰ তুলিবলৈ; সাধু নহয় পানীৰ ঠেং-টেঙা সাজি চালুকীয়াৰ মন তুলিবলৈ; বুৰঞ্জী নহয় সময়ৰ ক্ৰম ভ্ৰমল লিপিবদ্ধ কৰিবলৈ; জীৱন দৰ্শন নহয় আঁকোৰ গোজালি ভাবে ধৰি থকা মতবাদৰ পৰিচয় দিবলৈ; অইন কি ৰচনাও নহয় আঁত লগাই বিষয়টো ফুটাই তুলিবলৈ। ই কোনেও নজনা-নুশুনা ধনাই মনাই একোজনৰ অসুৰত আগন্তুক পৰিবৰ্তনে কেনেকৈ খুন্দিয়া-খুন্দি কৰিছিল আৰু সি কেনেকৈ তেখেতৰ হৃদয় ৰাজ্যত চাব মাৰিছিল তাৰে এটা জান নেজান চিন মাত্ৰ।” তেখেতৰ এই আঙ্গিক বিচাৰ তাৎপৰ্য্যমূলক। প্ৰাচ্য মহাদেশৰ যিসকল লিখকে আত্ম প্ৰকাশৰ বেদনা অনুভৱ কৰি পশ্চিমীয়া সাহিত্যৰ ধৰা বন্ধা ৰূপ-ৰীতি ত্যাগ পূৰ্বক নতুন আঙ্গিকৰ সন্ধান কৰিছে—এই সকলৰ মনোবেদনাও শৰ্মাৰ এই স্বীকাৰোক্তিৰ অন্তৰ্ভূত। ‘কংগ্ৰেছৰ কাঁচিয়লি ব’দত’খন বেণুধৰ শৰ্মাৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ মোহনা আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ একলব্ধ সাধনাৰ অৱবাহিকা।

‘সাতাৱন ছাল’ত কেনেকৈ ভাৰতৰ বিভিন্ন অংশৰ লগতে অসমতো চিপাহী বিদ্ৰোহৰ জুই কুৰা জ্বলি উঠিছিল তাৰ ইতিহাস পাঠকৰ আগত

দাঙি ধৰিছে। তেখেতৰ 'দূৰবীণ' ঐতিহাসিক তথ্যসম্বলিত এখন বহুমূলীয়া গ্ৰন্থ। 'দক্ষিণ পাট সত্ৰৰ বুৰঞ্জী' এখন ঐতিহ্যপূৰ্ণ সত্ৰৰ ইতিহাসেই নহয়; ইয়াত অসমৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাসৰো সমল যথেষ্ট পোৱা যায়। তেখেতৰ 'অৰ্ঘ্যৱলী' আন এখনি অতি মনোৰম পুথি। উনবিংশ শতিকাৰ শেষ ভাগৰ পৰা বিংশ শতিকাৰ আগভাগলৈকে যিসকল স্বনামধন্য পুৰুষে নিজৰ প্ৰতিভা আৰু কৰ্মময় জীৱনৰ অবিহণাবে অসমীয়া ভাষা সাহিত্য আৰু জাতিৰ সেৱা কৰি গ'ল, সেইসকলৰ ব্যক্তিগত সান্নিধ্যৰ পৰা লাভ কৰা অভিজ্ঞতাৰ ভেটিত কেইটিমান জীৱনৰ আলোচ্য আগবঢ়াইছে। 'অৰ্ঘ্যৱলী'ত থকা আলোচ্যসমূহ পূৰ্ণ জীৱনী নহয়। একোজন স্বনামধন্য পুৰুষৰ জীৱনত একো একোটা সময়ৰ একোটা ঘটনা বা বৰ্ণনা সন্নিবিষ্ট কৰিছে আৰু চৰিত্ৰৰ এটি বিশেষ দিশলৈ আলোকপাত কৰা হৈছে।

আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যত বেণুধৰ শৰ্মাদেৱে নিজস্ব বিশিষ্ট বচন শৈলীৰে এখনি শ্ৰেষ্ঠ আসন অধিকাৰ কৰিছে। তেখেতৰ গদ্যশৈলী আধুনিক অসমীয়া গদ্য সাহিত্যিকৰ এটি আপুৰুগীয়া সম্পদ। মেকলে, গিবন আদিৰ বচন ঐতিহাসিক তথ্যপূৰ্ণ হৈও সাহিত্যৰ পৰ্যায়লৈ উঠিছিল। শৰ্মাদেৱৰ বিশিষ্ট বচনভঙ্গী আৰু ওজ গুণবিশিষ্ট গদ্যৰ যোগেদি লিপিবদ্ধ কৰা ঐতিহাসিক বিবৰণেও সাহিত্যৰ মৰ্যাদা লাভ কৰিছে। বুৰঞ্জীৰ শুকান হাড়-ছালত মৃত সজীৱনী ছটিয়াই সজীৱ আৰু স্পন্দনপূৰ্ণ কৰিব পৰা শক্তি তেখেতৰ গদ্য ভঙ্গীৰ বৈশিষ্ট্য। তেখেতৰ বচন ভঙ্গীত অসমীয়াৰ জাতিগত চিন্তা প্ৰণালী, কচি আৰু অনুভূতি

প্ৰৱাহে নিজস্ব গতিত আপোনা আপুনি নিসৃত হৈ পাঠকক যেন অভিভূত কৰি তোলে। হাড়-ছাল নামৰ ইংৰাজ সমালোচক এজনে "ষ্টাইলৰ" আলোচনা প্ৰসঙ্গত কৈছে যে, "সবহভাগ লেখাবে ওপৰত সম-সাময়িক যুগৰ ভাষাৰ প্ৰভাৱ দেখা যায়। কিন্তু প্ৰতিভা সম্পন্ন লেখক সম-সাময়িক ভাষাৰ দাস নহয় বৰঞ্চ ভাষাইহে তেওঁলোকৰ হাতৰ নিজস্ব ইচ্ছানুসৰি ৰূপ লয়।" এই কথা শৰ্মা ডাঙৰীয়াৰ ক্ষেত্ৰতো খাটে। শৰ্মাই তেখেতৰ উদ্দেশ্য পূৰণৰ কাৰণে শব্দ চয়নত কয়, শব্দ বিন্যাস, বাক্য পদ্ধতি, ভঙ্গিমা আদিতো অসমীয়া সাহিত্যৰ পুৰণি জগতখনলৈ সময়ত উভতি গৈছে। সঁচা কথা কবলৈ গ'লে অস্বীকৃত হৈ যাব খোজা অসমীয়া বাক্য প্ৰণালীৰ নিজস্ব পদ লালিতা, প্ৰকৃত জতুৱা ঠাঁচ কেৱল শৰ্মাদেৱৰ গদ্যতহে বৰ্জন-জনাই আছে। তেখেতৰ ভাষাত পুৰণি অসম বুৰঞ্জীৰ ভালোমান বাছকবনীয়া বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ শব্দই নিজজ চকচকীয়া স্থান লাভ কৰিছে।

বেণুধৰ শৰ্মাদেৱৰ গদ্যত অসমীয়া প্ৰবাদ বাক্যৰ প্ৰচুৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়। এই বিলাকৰ প্ৰয়োগত তেখেতৰ ভাষা শক্তিশালী, গভীৰ আৰু তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণ হৈ উঠে। কেতিয়াবা অধিক লিখাৰ পৰা বিবত থাকি ইয়াৰ একোটা চুৰুক প্ৰয়োগ কৰিয়েই সাকৰা মন্তব্য দাঙি ধৰে, যেনে—

"বিদেশীৰ কৃপাত আশ্ৰয় লৈয়েই আমি উশাহ লৈছোঁহক। আমি জানো কেতিয়াবা ভাবিছোঁ,

পৰে কি আপোন হোৱে নাবায়ণ,

শিমলু নহয় চন্দন।" (মণিৰাম দেৱান)

ইয়াৰ উপৰিও তেখেতৰ গদ্যত মধ্যযুগৰ বুৰঞ্জীৰ উদ্ধৃতিও অসংখ্য দেখা যায়। সেইবিলাক যদিও

একোটা সুকীয়া বিশেষ যুগৰ, তথাপি উদ্ধৃতি-বিলাকে উৰ্দ্ধকমাব বন্ধনাত সোমাই তেখেতৰ গদ্যত অজীৰ্ণ হৈ নাথাকে। বৰঞ্চ জীৰ্ণ গৈ ন-পুৱনি একেটি স্মৃতিতে অহা-যোৱা কৰে। তেখেতৰ গদ্য শৈলী সম্পৰ্কে হোমেন বৰগোহাঞি কৈছিল, “বেণুধৰ শৰ্মাক মই অতিশয় ভাগ পাওঁ। কাব্য তেখেতৰ অনুপম গদ্য বচনাই মোৰ মনত জগাই তোলে এক কৰণ নষ্টালজিয়া-বোধ এটা হেৰোৱা যুগ আৰু বিন্মৃত প্ৰায় জীৱনধাৰাৰ প্ৰতি বোমা-টিক দীৰ্ঘশ্বাস। তেখেতৰ বচনাৰ evocative শক্তিৰ কোনো তুলনা নাই। মোৰ মতে বেণুধৰ শৰ্মাৰ গদ্য শৈলীয়েই হ’ল নিৰ্ভাজ অসমীয়া গদ্যৰীতিৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ নিদৰ্শন।” নীৰস ঐতিহাসিক তথ্য আৰু শুকান হাড়-ছাল ঘটনা পঞ্জীক ওজস্বী, চেতনা উদ্দীপক আৰু বসোন্তীৰ্ণ গদ্যৰ মাধ্যমত উচ্চ পৰ্যায়ৰ সাহিত্যৰ শাৰীলৈ উন্নীত কৰিব পৰা এই গৰাকী গদ্য লিখকক নিসন্দেহে “Master of Prose” বা ‘গদ্যৰ গৰাকী বা ওজা’ আখ্যা দিব পাৰি।

বুৰঞ্জীবিদ আৰু সাহিত্যিক বেণুধৰ শৰ্মা এগৰাকী সত্যনিষ্ঠ সংবাদসেৱীও আছিল। তেখেতৰ হাতত সাংবাদিকতা নাথাকিলেও ধাতুত সাংবাদিকতাৰ তেজ আছিল। সেই কাৰণে তেখেতে তল চকুৰাৰ দৰে সংবাদসেৱীৰ প্ৰবৃত্তিৰে সৰু-সুৰা ঘটনাবোৰকো খুচৰি খুচৰি চাই ভাল পাইছিল। এনেদৰেই তেখেতে ভাষা সাহিত্য আৰু বুৰঞ্জীৰ

পুৰণি জঞ্জালৰ পৰা বহুতো সংবাদ উদ্ধাৰ কৰি-বলৈ সক্ষম হৈছিল।

অসমৰ ইতিহাসৰ গভীৰ সাগৰ মন্থৰ কৰি ৰাইজৰ আগত লৱনু, ঘিউ নিলাই কুৰা বেণু-ধৰ শৰ্মাদেৱক কৃতজ্ঞতা জনাবলৈ ৰাইজৰ কাপ মৈলামৰ সাধ্য নাই। কিন্তু ৰাইজৰ কলিতাৰ পৰা নিজৰি ওলোৱা অকুৰন্ত মৰম-চেনেহ তেখেতে লাভ কৰিছিল আৰু এয়ে আছিল তেখেতৰ সাহিত্যিক সামাজিক জীৱনৰ চৰম সাৰ্থকতা। উচ্চ শিক্ষা আৰু উপাধিৰে বিভূষিত হৈ ডাঃ সূৰ্য্যকুমাৰ ভূঞাদেৱে অসমীয়া ৰাইজৰ পৰা বুৰঞ্জীবিদৰূপে যিমান স্বীকৃতি পাইছে যুঁত মুকুট, ভৰিত নেপুৰ নিপিকাকৈয়ে বেণুধৰ শৰ্মাদেৱে যিমান স্বীকৃতি আৰু সমাদৰ পাইছে। জনতাৰ ইমান আপোন হ’ব পৰাৰ মূলতে আছিল তেখেতৰ গভীৰ মানৱপ্ৰীতি আৰু স্বদেশপ্ৰীতি। ‘বুৰঞ্জীৰ বৰ দেউতা’ বুলি আখ্যা দিব পৰা বেণুধৰ শৰ্মাদেৱৰ ব্যক্তিত্বত অসমীয়াৰ সাতাম পুৰুষীয়া বংশৰ গোঁৱৰ, পিঙ্গুন উৰণ আৰু চাল-চলনৰ স্পষ্ট চাব ফুটি উঠিছিল। তেখেতৰ বচনাৱলীত মানুহৰ কথা আৰু কামৰ বিশ্লেষণী প্ৰতিফলন দেখা যায়। তেখেতৰ ‘মণিৰাম দেৱানৰ’ জীৱন চকিত্ৰ জীয়া মানুহৰ জীয়া কাহিনী।

দোষীকো যুক্তিৰ তুলাচনীত তথাকথিত নিদো-ৰীৰ সমান স্থান দিব পৰা (দেশজোহী কোন বদন নে পূৰ্ণানন্দ) এইজনা দূৰবীণ বিশাৰদো

হয়তো সমালোচনাৰ উৰ্দ্ধত থকা নাই। সাহি- সাময়িক আৰু পৰবৰ্তী বাইজ তথা পাঠক সমাজক
 তিক মাতেই দোষ-গুণৰ সমালোচনা থাকিবই। নিশ্চয় প্ৰভাৱান্বিত আৰু অনুপ্রাণিত কৰিব।
 কিন্তু সময়ে পুৰণি কবিতা নোৱাৰা এই জনা
 মহান সাহিত্যিকৰ বক্তৃতা কঠোৰ লিখনীয়ে সম-

+

[এবজাটি যুগত কৰোঁতে বিশেষভাবে সহায় লোৱা পুথিসমূহ হ'ল :

- ১। বেণুধৰ শৰ্মা অভিনন্দন গ্ৰন্থ—উপেন্দ্ৰ বৰকটকী।
- ২। অসমীয়া সাহিত্যৰ সমালোচক ইতিবৃত্ত—সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা।
- ৩। অৰ্ঘ্যালী—বেণুধৰ শৰ্মা।]

“একালে বাইজ, আনফালে চৰকাৰে স্তুতি মোক বিচাৰি ফুৰে চৰকাৰৰ
 বিৰোধী বুলি; বাইজৰ বুকুৰ একাল হিয়াৰ বঙা আমঠু বুলি বাইজে
 বিচাৰে মোক বক্ষা কৰিবলৈ। আজিৰ সমাজত কিবা কেবোণ কেবোণ
 লাগে। বাইজৰ চৰকাৰৰ লগত বাইজৰ ইমান অমিল কিয়?”

—বিমুগ্ধাভা।

: পৰিবেশ, প্ৰদূষণ আৰু আমি :

মিচ. অৰ্চনা দাস

প্ৰথম বাৰ্ষিক. উচ্চতৰ

মাধ্যমিক (বিজ্ঞান)

বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ দ্ৰুত সম্প্ৰসাৰণৰ ফলত বৰ্ত্তমান মানৱ সভ্যতাই বিকাশৰ চৰম সীমাত আহি উপনীত হ'বলৈ সক্ষম হৈছে। কৃষি শিল্প উদ্যোগ, যাতায়াত আৰু পৰিবহন. চিকিৎসা বিজ্ঞান, ব্যৱসায় বাণিজ্য. জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড আদি প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে বিজ্ঞানে আজি চমকপ্ৰদ উৎকৰ্ষ সাধন কৰিছে। কিন্তু বিজ্ঞানে আগ-বঢ়োৱা এই অৱদানৰাজিয়ে, এফালে যেনেকৈ মানুহক অকল্পনীয় সুযোগ সুবিধা প্ৰদান কৰিছে ঠিক তেনেকৈ বিজ্ঞানৰ প্ৰভাৱত অনিয়ন্ত্ৰিত ভাবে প্ৰসাৰিত হোৱা মানুহৰ কাৰ্য্যকলাপ সমূহে আমাৰ চাৰিওফালৰ জগতখনৰ বিস্তৰ ক্ষতি সাধন কৰি মানুহৰ বসবাসৰ স্বাভাৱিক পৰিবেশ বিনষ্ট কৰি পেলাইছে। এনে গতিত যদি আমাৰ পৰিবেশ প্ৰদূষিত বা বিনষ্ট হৈ গৈ থাকে তেনেহ'লে নিশ্চয় এটা সময়ত এই পৃথিৱী মানুহৰ বসবাসৰ অনুপ-যোগী হৈ পৰিব। সেয়ে আমাৰ চৌপাশৰ পৰিবেশ যাতে বিনষ্ট নোহোৱাকৈ থাকে তাৰ প্ৰতি যত্ন বখাটো আমাৰ সকলোৰে অতি প্ৰয়োজনীয় কৰ্ত্তব্য হৈ পৰিছে। আমাৰ এই নিবন্ধত 'পৰিবেশ' আৰু 'প্ৰদূষণ' বুলিলে কি বুজো আৰু 'পৰিবেশ প্ৰদূষণ' ৰোধ কৰাৰ উপায় সম্বন্ধে কিছু আভাস দিয়াৰ যত্ন কৰা হৈছে।

পৰিবেশ : সাধাৰণ অৰ্থত পৰিবেশ বুলিলে আমাৰ চাৰিওফালৰ বাতাবৰণ, আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা, জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড আদিকেই বুজো। কিন্তু স্বাভাৱিক বা প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ বুলিলে বায়ু, পানী, মাটি. গছ-গছনি, জীৱ জন্তু. নৈ, বিল, পাহাৰ পৰ্বত সাগৰ আদিৰ সমষ্টিকে বুজো। দেশ বা অঞ্চল ভেদে প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ ভিন্ ভিন্ হ'ব পাৰে। আকৌ সভ্যতাৰ ক্ৰমোন্নতিৰ ফলত মানুহৰ প্ৰয়োজনৰ তাগিদাত বহুতো নতুন নতুন নগৰ চহৰ গঢ়ি উঠিল। শিল্প উদ্যোগ, গৰেব-গাগাৰ বাট-পথ আদি স্থাপন হ'ল। মানুহে সৃষ্টি কৰা কৃত্ৰিম এই পৰিবেশ প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ লগ লাগি সামগ্ৰিক পৰিবেশৰ সৃষ্টি হৈছে। মানুহৰ জীৱনত পৰিবেশৰ গভীৰ প্ৰভাৱ আছে। মানুহৰ স্বভাৱ-চৰিত্ৰ, খোৱা-লোৱা, পিন্ধন উৰণ, ফুৰা-চকা, ঘৰ-দুৱাৰ নিৰ্মাণ আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে আমি পৰিবেশৰ প্ৰভাৱ উপলব্ধি কৰো। সেয়ে মানুহৰ দৈনন্দিন জীৱন যাত্ৰাত বা শ্বশু জীৱন যাপনত এটি সুন্দৰ পৰিবেশ নিতান্ত প্ৰয়োজন। কিন্তু আজি সুন্দৰ বা মধুৰ পৰিবেশ এটি পোৱাটো দুৰূহ হৈ পৰিছে। কিয়নো মানুহৰ কাৰ্য্যকলাপবোৰ এনেভাৱে বৃদ্ধি পাই আহিছে যে ইয়াৰ ফলত বায়ু পানী মাটি দূষিত

হোৱাৰ লগতে বতৰ আৰু জলবায়ুৰো নানান পৰিবৰ্তন সাধন হৈছে। ইয়াৰ প্ৰভাৱ মানুহৰ দৈনন্দিন জীৱনত অতি বিষময়।

প্ৰদূষণ : মানুহক জীয়াই থাকিবলৈ স্বাভাৱিক পৰিবেশ এটা লাগে। স্বাভাৱিক পৰিবেশ ঠিক থাকিবলৈ হ'লে প্ৰধানকৈ বায়ু, পানী আৰু মাটিৰ নিজ নিজ বিবিলাক বৈশিষ্ট্য বা উপাদান আছে সেইবোৰ অক্ষত বা বিনষ্ট নোহোৱাকৈ থাকিব লাগিব। বায়ুৰ উপাদানসমূহ হ'ল ৭৮ শতাংশ নাইট্ৰজেন, ২১ শতাংশ অক্সিজেন, ০.০৩ শতাংশ কাৰ্বন-ডাই অক্সাইড আৰু বাকী প্ৰায় ০.৯৮ শতাংশ হাইড্ৰজেন, হিলিয়াম, আৰ্গন আদি গছ। পানী হাইড্ৰজেন আৰু অক্সিজেনেৰে গঠিত। পানীত কিছু ৰাসায়নিক যৌগ, মণিক আৰু কেইবিধমান বেक्টেরিয়াও থাকে। ঠাই বিশেষে পৰিমাণৰ ভাৰতম্য হলেও মাটিত অক্সিজেন, কিছুমান মণিক, কেইপ্ৰকাৰমান বেक्টেরিয়া আৰু কেঁচুকে আদি কৰি কিছুমান সৰু সৰু জীৱ থাকে। এই উপাদানসমূহৰ মাজত কোনো বাহিৰা অনিষ্টকাৰী পদাৰ্থ প্ৰৱেশ কৰি বায়ু, পানী আৰু মাটিৰ স্বাভাৱিকতাৰ হীন-ডেটি ঘটাই জীৱজগতৰ ব্যৱহাৰৰ অনুপযোগী কৰি তোলাকে পৰিবেশ প্ৰদূষণ হোৱা বুলি কোৱা হয়। প্ৰদূষণ সৃষ্টি কাৰক পদাৰ্থসমূহক প্ৰদূষক বোলা হয়। এতেকে প্ৰদূষক পদাৰ্থ গেছীয়, তৰল, কঠিন আৰু আনকি অদৃশ্য বিকিৰণ আদিও হব পাৰে। পৰিবেশৰ কোনো এটা গোট প্ৰদূষিত হলে তাৰ প্ৰভাৱ অন্য গোট সমূহৰ ওপৰতো পৰে। যেনে বায়ুত হোৱা প্ৰদূষণে কেৱল বায়ুৰেহে অনিষ্ট সাধন কৰা যেন

লাগে। কিন্তু বৰষুণে বায়ুত ওপঙি থকা প্ৰদূষক সমূহ ধুই আনি মাটি আৰু পানীত জমা কৰে। আকৌ বতাহে এইবোৰ বায়ুমণ্ডললৈ উকুৱাই নিয়ে। এনেদৰে সমগ্ৰ পৰিবেশটোৱেই দূষিত হৈ পৰে।

স্বাভাৱিক পৰিবেশ বিধ্বংসকাৰী এই প্ৰদূষণৰ কাৰণবোৰ ফঁহিয়াই চালে আমি দেখা পাওঁ যে মহাজাগতিক প্ৰক্ৰিয়াৰ ফলত পৰিবেশৰ ভাৰতম্য ঘটে যদিও এইটো নিশ্চিতভাবে কব পাৰি-যে মানুহেই হ'ল পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ প্ৰধান সৃষ্টিকৰ্তা। গতিকে মানুহৰ দ্বাৰা বায়ু, পানী আৰু মাটি কিদৰে প্ৰদূষিত হৈ আছে সেইটো বিচাৰ কৰা অতি প্ৰয়োজন।

বায়ু প্ৰদূষণ : বায়ু প্ৰদূষণৰ প্ৰধান উৎস সমূহ যেনে শক্তি উৎপাদনৰ কেন্দ্ৰসমূহ, মটৰ গাড়ী, বেলগাড়ী, উৰাজাহাজ, উদ্যোগ কল-কাৰখানা আদি, পেলনীয়া জাবৰ-জোখবৰ দহন আদি মানুহে নিজৰ প্ৰয়োজনতে কৰিছে। এইবোৰৰ পৰাই (১) সাধাৰণ ধূলিকণা, ছাই-ধোঁৱা, এলাষ্টাৰ ডাঠ কঁৱলি আদি কঠিন আৰু তৰল গুড়ি বা কণা আৰু (২) কাৰ্বন-মনোক্সাইড, কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইড, এমোনিয়া, হাইড্ৰজেন ক্লৰাইড, ফ্লোৰাইড আৰু হালকাইড, নাইট্ৰজেন অক্সাইড, নাইট্ৰিক এচিড, হালকাৰ-ডাই-অক্সাইড আদি বিভিন্ন গেছৰ উৎপত্তি হয়। কঠিন আৰু তৰল কণা সমূহ আকাৰ বিশেষে কিছুমান তললৈ নাৰি আহে আৰু কিছুমান বায়ুমণ্ডলত ভাহি থাকে। শক্তি উৎপাদন কেন্দ্ৰসমূহত যথেষ্ট পৰিমাণে কয়লা আৰু পেট্ৰলিয়াম দহন হয়। কয়লা আৰু তেল দহনৰ ফলত নিৰ্গত হোৱা ছাই আৰু

ধোঁৱাত মাৰাত্মক ধ্বংস প্ৰদূষক গুড়ি আৰু
বিষাক্ত গেছ থাকে। এইবোৰে বায়ু প্ৰদূষণত
প্ৰধান ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। বাট-পথত চলা
সৰু নৰ মটৰ গাড়ীবোৰে বায়ুমণ্ডলত এৰি দিয়া
কাৰ্বন মনোক্সাইডৰ পৰিমাণেই আটাইতকৈ বেছি।
আমি লক্ষ্য কৰিলে দেখা পাই যে গাড়ী একোখনে
বেগ কমোৱা বা বঢ়োৱাৰ সময়ত নিৰ্গম নলীয়েদি
নাইট্ৰজেন অক্সাইড আৰু হাইড্ৰোকাৰ্বন বায়ু
মণ্ডলত এৰি দিয়ে। বহু ইঞ্জিনত পেট্ৰ'লৰ
সৈতে টেট্ৰাইথাইল লেড নামৰ সীহৰ যোগ
মিহলোৱাৰ ফলত ধোঁৱাৰ লগত সীহো নিৰ্গত
হয়। এইবোৰ বায়ুমণ্ডলত উৰিফুৰা বিষাক্ত কণিকা
আৰু গেছৰ সৈতে লগ লাগি প্ৰাণীজগতৰ
অপূৰণীয় ক্ষতি সাধন কৰিব পাৰে। আধুনিক
জেট বিমানে ইন্ধন পূৰি হাইড্ৰোজেন বাহিৰ
কৰে। ই বায়ুৰ অক্সিজেনৰ লগ লাগি জলীয়
ভাপৰ সৃষ্টি কৰে। ফলস্বৰূপে মেঘৰ সৃষ্টি হয়
আৰু এই মেঘ প্ৰাকৃতিক মেঘৰ লগ লাগি
বতৰৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলায়। ইয়াৰ উপৰি
উদ্যোগ কল-কাৰখানা, ৰাসায়নিক গৱেষণাগাৰ
আদিত ব্যৱহৃত হোৱা পদাৰ্থসমূহৰ পৰা নিৰ্গত
হোৱা কিছুমান কণা বায়ুমণ্ডলত উৰি ফুৰি এইবোৰ
উশাহ-নিশাহত আমাৰ শৰীৰৰ ভিতৰলৈ সোমাই
গৈ নানান বেমাৰৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। এছ-
বেষ্টছৰ ধূলি চিমেন্টৰ ধূলি আদি সেৱনৰ ফলত
বছৰি হাজাৰ হাজাৰ মানুহৰ মৃত্যু ঘটে। বায়ুত
হোৱা এনে প্ৰদূষণৰ ফলত যে প্ৰাণীজগতৰে
ক্ষতি হয় এনে নহয় ইয়াৰ ফলত প্ৰস্তুৰ মূৰ্তি,
ধাতুৰ সাজ-সজ্জা, কংক্ৰিট, ৰং সনা চিত্ৰ কলা
আদিও নষ্ট হয়। আনকি বিশ্বৰ অনিন্দ্যশুন্দৰ

সৌধ ভাঙমহলো বৰ্তমান বায়ু প্ৰদূষণৰ ফলত
ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছে। ভাঙমহলৰ এই সৌন্দৰ্য্য-
হানিৰ বাবে মথুৰা তেলশোধনাগাৰ, ওচৰে-পাজৰে
থকা তীখাৰ সৰু-নৰ কাৰখানাবোৰ আৰু তাপীয়
শক্তি কেন্দ্ৰসমূহকে দায়ী কৰিব পাৰি। বায়ু
প্ৰদূষণৰ ফলত উদ্ভিদ জগতৰো বহু ক্ষতি সাধন
হয়। পাত ফুল সৰাৰ উপৰিও গছ-গছনিবোৰ
অকালতে মৰি যায়।

পানী প্ৰদূষণ : পানীৰ প্ৰদূষকসমূহ ঘাইকৈ
উদ্যোগ, কৃষিপাম, বৰ্জিত আৱৰ্জনা আদিৰ পৰা
আহে। উদ্যোগসমূহত নানান ৰাসায়নিক আৰু
ধাতব পদাৰ্থ ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু ইয়াৰ
পেলনীয়া অংশসমূহ পানীতে সাধাৰণতে পেলাই
দিয়া হয়। কৃষি কাৰ্য্যত ব্যৱহৃত ৰাসায়নিক
সাৰ, কীটনাশক, অপতৃণনাশক আদিও পানীতেই
মিলিত হয়। ঘৰ-বাৰী, হাট-বজাৰ আদিত জমা
হোৱা জাবৰ জোখৰ বোৰো নদীতে পেলোৱা হয়।
গেলা-পচা আদি মৰাশৰ পৰাও পানী দূষিত
হৈ পৰে। উদ্যোগ, কল কাৰখানা আদিৰ পৰা
ওলোৱা কিছুমান পদাৰ্থ পানীত পেলোৱাৰ ফলত
সেইবোৰ গাহ কাছ আদি জলচৰ জীৱবোৰে ভক্ষণ
কৰে। সেইবোৰ প্ৰাণীক আকৌ মানুহে খাদ্য
হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। এনেকৈ মানুহৰ দেহত
নানান বিষাক্ত বস্তু সোমাই জীৱনী শক্তি নষ্ট
কৰিব পাৰে। তদুপৰি জীৱ-জন্তুৰ মলমূত্ৰ আৰু
বেমাৰী আজাৰীৰ কানি-কাপোৰ ধোৱা আদি
কাৰ্য্যৰ দ্বাৰাও পানী দূষিত হৈ পৰে। এনে
দূষিত পানী ব্যৱহাৰৰ ফলতে জণ্ডিচ, পলিঅ',
টাইফয়ড আদি মাৰাত্মক বেমাৰে দেখা দিব পাৰে।
মাটি প্ৰদূষণ : পানী প্ৰদূষণৰ উপাদান সমূহেই

বাইকৈ মাটিকো প্ৰদূষিত কৰে। অত্যধিক বাসায়-
নিক সাৰব প্ৰয়োগ, কীটনাশক ঔষধৰ ব্যৱহাৰ,
জৰ্ধে-মৰ্দ্দে জুই জ্বলোৱা আদি কাৰ্য্যই মাটিৰ দৰকাৰী
উপাদানসমূহ নষ্ট কৰি পেলায়। তাৰ ফলত মাটিৰ
বেক্টেৰিয়া আৰু অন্য উপকাৰী জীৱবোৰ মৰি
যায়। বসবাস, খেতি-বাতি আদিৰ বাবে হাবি
জংঘল মোকোলোৱা, গৰু-মহ অবাৰিতভাবে চৰাই
তৃণভূমি ধ্বংস কৰা আদিৰ ফলো বিপদজনক। গছ-
গছনিয়ে পৃথিৱীৰ বহুতো অঞ্চলত হোৱা বতাহ
আদি বাধা দি নিশ্চিত বিপদৰ পৰা ৰক্ষা কৰে।
গছ-গছনি অবিহনে মাটি শুকাই যায়। উদ্ভিদ
গজিব নোৱাৰা হয়। আনকি এনেকৈ বহুমাটি
মকভূমিত পৰিণত হয়। ইয়াৰ উপৰি উদ্যোগ-
সমূহত ব্যৱহাৰ কৰাৰ পিচত বৈ যোৱা আৱৰ্জনা-
সমূহ, অনান্য পেলনীয়া বস্তুবোৰৰ মাজা দিনে
দিনে ইমান বেছি হৈ গৈ আছে যে সেই দ'ম-
বোৰে পৰিবেশ তথা নোষ্টৰ হানি কৰাই নহয়
ই মানুহৰ অনিষ্টকাৰী পৰিৱেশৰো, এন্দুৰ, নিগনি,
মহ-মাখ আদিৰ আগস গৃহৰ সৃষ্টি কৰি মানুহৰ
জীৱন ধাৰণ ভয়াবহ কৰি তুলিছে।

বিজ্ঞানীসকলে ভূ-গৰ্ভত পৰীক্ষামূলকভাবে
যিবিলাক আগবিক বিশ্লেষণ ঘটাই আছে সেই-
বোৰৰ ফলতো পৰিবেশ বহু পৰিমাণে দূষিত হৈ
আছে। যুদ্ধ-বিগ্ৰহত ব্যৱহাৰ কৰা বাসায়নিক
অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ প্ৰয়োগৰ ফলতো পৃথিৱীৰ বায়ু, পানী
মাটিৰ অপূৰণীয় ক্ষতি সাধন হৈ আছে। এই-
বোৰৰ যি তেজস্কৰীয়া বিকিৰণ হয় সি জীৱকোষ
নষ্ট কৰাই নহয় জিনৰো পৰিবৰ্তন ঘটাব পাৰে।
২য় মহাসমৰৰ সময়ত জাপানৰ হিবোচিমা আৰু
নাগাছাকিত পেলোৱা এটম বোমাৰ বিকিৰণ

এতিয়াও ঘটি আছে। এক্স-ৰে' যন্ত্ৰ, লেজাৰ,
বড়ীয়া টেলিভিচন, সুন্দৰ তৰঙ্গ চৌকা আদি
আধুনিক সৃষ্টিসমূহৰ ওচৰত দীঘলীয়া সময় কটালে
শৰীৰ আৰু মন উভয়ৰে ক্ষতি সাধন হয়।

পৰিবেশ প্ৰদূষণ আৰু কিছুমান প্ৰদূষক
আছে। যিবিলাক হয়তো আমি মনেই নকৰো।
এইবোৰ হ'ল অনৰ্থক কোঢ়াল বা হাই-উকমি
আৰু উদ্যোগ কল-কাৰখানা, মটৰ গাড়ী আদি
চলোতে উৎপত্তি হোৱা অবাঞ্ছিত শব্দ। এইবোৰে
আমাৰ শ্ৰৱণেন্দ্ৰিয় আৰু স্নায়ুতন্ত্ৰত আঘাত কৰাৰ
উপৰিও উচ্চ বৰ্জচাপ সৃষ্টিত ইন্ধন যোগায়। ইয়াৰ
উপৰি আমি ব্যৱহাৰ কৰা নানান স্নগন্ধি দ্ৰব্য
আৰু পানীয় সমূহত ব্যৱহাৰ কৰা ৰং আদিয়েও
পৰিবেশ দূষিত কৰি নানান বৈমাৰৰ সৃষ্টি
কৰিব পাৰে।

প্ৰদূষণ আৰু আমি: সমগ্ৰ বিশ্বৰ লগতে
আমাৰ দেশতো প্ৰদূষণৰ মাজা কম নহয়। সৰু
ডাঙৰ সকলো নগৰ চহৰৰ পৰা ধৰি লোহিত,
কাবেৰী, গদ্বা-যমুনা আদি সকলো নদীয়েই প্ৰদূষণ
কৰলত। খোৱা পানীৰ সমস্যাই বৰ্তমান বিশ্ব
জোৰা সমস্যাকপে দেখা দিছে। মানৱ সমাজ আজি
উন্নয়নৰ যি পথত আগবাঢ়িছে, প্ৰদূষণ ৰোধ কৰি
পৰিবেশ সুন্দৰ কৰি বখাটো অসম্ভৱ হৈ পৰিছে।
কিয়নো পৰিৱেশ বিমানেই দূষিত নহওক লাগে—
যানবাহন, কল কাৰখানাৰ অবিহনে মানৱ সভ্যতা
বাচি থাকিব নোৱাৰে। সেয়ে যথাসাধ্য প্ৰদূষণ
ৰোধ কৰাটোৱে এতিয়া উচিত কৰ্তব্য হ'ব। প্ৰদূষণ
নিয়ন্ত্ৰণৰ কাৰণে আমি লবলগীয়া উপায় সমূহ হ'ল—

১। কল কাৰখানা আদিৰ বৰ্জিত সামগ্ৰীবোৰ
পৰিশোধনৰ জৰিয়তে পুনৰ ব্যৱহাৰৰ উপযোগী

কবিতা লাগিব নতুন। আনুষঙ্গিক উৎপাদনৰ ব্যৱস্থা
কবিতা লাগিব।

২। প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ সহায়ত নতুন নতুন কৌশল
উদ্ভাৱন কৰি প্ৰদূষণৰ মাত্ৰা কমাব লাগিব।

৩। উদ্যোগ, কল-কাৰখানা সমূহত যিমান
পাৰি প্ৰদূষকৰ ব্যৱহাৰ কমাব লাগিব।

৪। উদ্যোগ, কল-কাৰখানা সমূহৰ বজ্জিত
আবৰ্জনাৰে নদীত বা কোনো জলাশয়ত নেপেলাই
ডাঙৰ ডাঙৰ পকা পুখুৰী কৰি তাত পুতি থোৱাৰ
ব্যৱস্থা কবিতা লাগিব।

৫। প্ৰয়োজনতকৈ অধিক ৰাসায়নিক সাৰ,
কীটনাশক আদিৰ ব্যৱহাৰ কমাব লাগিব।

৬। শক্তিৰ বিকল্প উৎসৰ (যেনে কমলাৰ
পৰিৱৰ্ত্তে সৌৰশক্তিৰ ব্যৱহাৰ) উদ্ভাৱন কৰিব
লাগিব।

৭। গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু বিপদজনক কাৰখানা-
বোৰত পাইপলাইন বা ভালভ্ নিঃসৰণ হৈ বা
বিস্ফোৰণ ঘটি যাতে সৰ্বনাশ সাধন কৰিব নোৱাৰে
তাৰ প্ৰতি যথোপযুক্ত দিহা কৰিব লাগিব। এনে
গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰখানাত নিৰাপত্তাৰ সু ব্যৱস্থা নথকাৰ
কাৰণেই ১৯৮৪ খৃঃৰ ২ ডিচেম্বৰত ভূপালত থকা
'ইউনিয়ন কাৰ্বাইড লিমিটেড' নামৰ কাৰখানা
এটিৰ পৰা গেছ নিৰ্গত হৈ বহু মানুহৰ মৃত্যু
ঘটিছিল আৰু বহুতো পঙ্গু হৈ পৰিছিল।

৮। যুদ্ধ-বিগ্ৰহ আদিত ৰাসায়নিক অস্ত্ৰ-
শস্ত্ৰৰ ব্যৱহাৰ কমাব লাগিব। এই ক্ষেত্ৰত
প্ৰতিখন দেশই সৱধানতা অৱলম্বন কৰিব লাগিব।

৯। শোধনাগাৰ কল কাৰখানা আদিৰ পৰা
বাহিৰ হোৱা আবৰ্জনাৰে এনেভাবে এলাই যোৱাৰ
দিহা কৰিব লাগে যাতে ই পৰিবেশ দূষিত
কৰিব নোৱাৰে।

১০। জৰ্বে-মৰ্বে গছ গছনি কাটি বা নদী-
নলাৰেৰ বন্ধ কৰি প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্য বিস্তৃত
কৰিব নালাগিব।

১১। পৰিবেশ শাস্ত্ৰ কৰি বখাৰ উদ্দেশ্যে
অকাৰণতে কোৰ্হাল ছলছুল আদি যাতে নহয়
তাৰ কাৰণে শব্দ শক্তিকাৰী যন্ত্ৰবোৰৰ ব্যৱহাৰ
কম কৰিব লাগিব আৰু মেচিন আদিত নিয়মিত
ভাৱে তেল, ভেচলিন আদিৰ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব।

১২। সমাজসেৱী সংগঠন গঠন কৰি এই-
বোৰৰ জৰিয়তে প্ৰদূষণৰ ভয়াবহতাৰ বিষয়ে জন
সাধাৰণক সচেতন কৰাৰ দিহা কৰিব লাগিব।

সৰ্বোপৰি প্ৰদূষণৰ মূলতে হ'ল ক্ৰমবৰ্দ্ধমান
জনসংখ্যা। বাঢ়ি অহা জনসংখ্যাৰ প্ৰয়োজন পূৰণৰ
কাৰণেই মানুহে বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ দ্ৰুত
ব্যৱহাৰ কৰিব লগাত পৰিছে আৰু প্ৰকৃতি ৰাজ্যৰ
গছ গছনি তথা হাবি জংঘল কাটি তহিলং কৰি
মানুহৰ বসবাসৰ ঠাই উলিয়াব লগা হৈছে। সেয়ে
সেউজ শূদ্ৰৰ পৃথিৱীক কোমল আৰু সজীৱ কৰি
ৰাখি পৰিবেশিক ভাৰসাম্য বন্ধ কৰিবলৈ হ'লে
জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰোধ কৰিব লাগিব আৰু তাৰ বাবে
পৰিয়াল কল্যাণৰ কাৰ্য্যকৰী ব্যৱস্থা, প্ৰতি গৰাকী
মুনিহ-তিৰোতাই গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

প্ৰাচীন ভাৰতত স্ত্ৰী-শিক্ষা :

এটি জিনিঙণি

শ্ৰীচ. বিজুমণি শৰ্মা

প্ৰথম বাৰ্ষিক উ: মা:

প্ৰাচীন ভাৰতীয় সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ ইতিহাস মেলি চালে দেখা যায় যে সমাজত নাৰীয়েও পুৰুষৰ সমানে স্থান অধিকাৰ কৰিছিল আৰু বহুতো নাৰীয়ে উচ্চ শিক্ষা লাভ কৰি মুখীসমাজৰ সমাদৰ লাভ কৰিব পাৰিছিল। বেদ, উপনিষদ, বামায়ণ মহাভাৰত পুৰাণ আদিত নাৰীৰ এনে বিদ্যায়তনিক পাৰদৰ্শিতাৰ বিশদ বিৱৰণ পোৱা যায়। পৃথিৱীৰ আন কোনো দেশৰ প্ৰাচীন সভ্যতাৰ বুৰঞ্জীত কিন্তু ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে নাৰীয়ে উচ্চ শিক্ষা লাভ কৰি সমাজত এক বিশিষ্ট স্থান লাভ কৰাৰ নজিৰ দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। এই ক্ষেত্ৰত প্ৰাচীন ভাৰতীয় সভ্যতা এক ব্যতিক্ৰম আছিল বুলিয়ে কব পাৰি।

প্ৰাচীন ভাৰতীয় শিক্ষা বুলিলে সাধাৰণতে বৈদিক শিক্ষাকে (Vedic Education) বুজায়। সেই কালত বৈদিক যাগ-যজ্ঞ বা ক্ৰিয়া কাণ্ডত অংশ গ্ৰহণ কৰাৰ পূৰ্বে পুৰুষ বা স্ত্ৰী সকলোৱে বেদ অধ্যয়ন কৰাটো অপৰিহাৰ্য্য আছিল। সমাজত নাৰীৰ স্থান পুৰুষৰ সমানে হোৱা বাবে নাৰীয়ে যাগ-যজ্ঞ কৰাত না বৈদিক সাহিত্য অধ্যয়ন কৰাত কোনো বাধা নাছিল। যজ্ঞাদি কাৰ্য্য সম্পন্ন কৰিবলৈ স্বামীৰ লগত স্ত্ৰী থকাটো এক

নীতিত পৰিণত হৈছিল। ঘৰুৱা যজ্ঞ-কৰ্মাদি তিৰোতাসকলে অকলেই সম্পাদন কৰিব লাগিছিল। বামায়ণত আমি পাওঁ যে কৌশল্যাই তেওঁৰ পুতেকৰ অভিষেক উৎসৱৰ দিনা পুৱা অকলে যজ্ঞ-কাৰ্য্য সম্পন্ন কৰিছিল। বালীয়ে মুগ্ধীৰৰ সৈতে ৪৭ দিনলৈ বোৱাৰ সময়ত তাৰাই যজ্ঞ কৰাৰ কথাও বামায়ণত বৰ্ণিত আছে। মহাভাৰতৰ কুন্তীও বেদ শাস্ত্ৰত পাৰ্গত আছিল। বিশেষকৈ অধৰ্ববেদৰ ওপৰত তেওঁৰ অগাধ দখল আছিল।

প্ৰাচীন ভাৰতবৰ্ষত নাৰীসকল শিক্ষা-দীক্ষাত আগবঢ়াৰ প্ৰধান কাৰণ আছিল এয়ে যে সেই কালত বালা-বিবাহৰ প্ৰচলন নাছিল। ১৬/১৭ বছৰ নোহোৱা পৰ্য্যন্ত ছোৱালীৰ বিবাহ নহৈছিল। গতিকে ছোৱালীয়েও বেদ অধ্যয়ন তথা যাগ-যজ্ঞাদিত ভাগ লবলৈ সময় পাইছিল। যাগ-যজ্ঞ বা বেদ অধ্যয়নৰ আগতে ল'ৰা-ছোৱালী উভয়ে "উপনয়ন" সংস্কাৰ কাৰ্য্য সম্পন্ন কৰাটো বাধ্যতামূলক আছিল।

বৈদিক যুগত বিদ্যা অধ্যয়ন কৰা নাৰীসকলক দুটা শ্ৰেণীত ভাগ কৰা হৈছিল। যিসকল নাৰীয়ে বিবাহত সোমাই বিদ্যা অধ্যয়ন কৰিছিল সেই-বোৰক সদ্যবধূ (Sadyavadhū) আৰু যি

সকলে বিবাহৰ বয়স হোৱাৰ পিচতো বিয়াত নোসোমাই বা পলমকৈ বিবাহত সোমাই বিদ্যা অধ্যয়ন কৰিছিল সেইসকলক ব্ৰহ্মবাদিনী (Brahma-vadinis) বোলা হৈছিল। সদ্যবধূসকলে তেওঁলোকৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰ দৈনন্দিন যাগ-যজ্ঞ ক্ৰিয়া-কাণ্ডৰ কাৰণে লাগতিয়াল বৈদিক মন্ত্ৰ-স্তোত্ৰ পাঠতে সীমিত ৰাখিছিল। তদুপৰি নাচ গানবোৰো কিছু শিক্ষা আহৰণ কৰিছিল। ব্ৰহ্মবাদিনীসকলে বেদ অধ্যয়ন তথা ব্ৰহ্মজ্ঞান লাভতে আৱদ্ধ থকা নাছিল। তেওঁলোকে বহুতো মন্ত্ৰ স্তোত্ৰ বচন কৰিও নিজৰ পাৰদৰ্শিতাৰ পৰিচয় দিব পাৰিছিল। ঋক বেদৰ বহুতো স্তোত্ৰ কেইবাগৰাকী নিছুৰী নাৰীয়ে বচনা কৰা বুলি কোৱা হয়। সেইসকল বিছুৰী নাৰীৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য আছিল বিশ্বাবা (Visvavara), সিকতা (Sikata), নিভাৱৰি (Nivavari), ঘোষা (Ghosha), ৰোমসা (Romasa), লোপামুদ্ৰা (Lopamudra), অপলা (Apala), আৰু উৰ্বশী (Urvashi)।

বেদ শাস্ত্ৰৰ বাহিৰেও প্ৰাচীন ভাৰতত নাৰী সকলে দৰ্শন শাস্ত্ৰ, মীমাংসা, উপনিষদ আদিবোৰো অধ্যয়ন কৰি পৰম ব্যুৎপত্তি লাভ কৰিছিল। ঋষি যাজ্ঞবল্ক্যৰ এগৰাকী পত্নী মৈত্ৰেয়ী দাৰ্শনিক তত্ত্ব অধ্যয়নৰ প্ৰতি ইমান অনুৰক্ত আছিল যে তেওঁ বহুমূলীয়া বস্ত্ৰ-অলঙ্কাৰ বিসৰ্জন দি বুদ্ধাৱস্থালৈকে স্বামীৰ ওচৰতে ব্ৰহ্মজ্ঞান লাভ কৰিছিল। যুহদাৰণ্যাকোপনিষদৰ এটি উজ্জল বক্তব্যৰূপা গাৰ্গী আছিল সকলো শাস্ত্ৰতে পাৰ্গত এগৰাকী ব্ৰহ্মবাদিনী। তেওঁ সেইকালৰ পৰম বিশিষ্ট পণ্ডিত, ব্ৰহ্মজ্ঞানী আৰু অতি শক্তিশালী ঋষি যাজ্ঞবল্ক্য

লগত ব্ৰহ্ম সম্পৰ্কে, জগৎপ্ৰতিবাদ তত্ত্ব সম্পৰ্কে আদি নানান বিষয় লৈ তৰ্ক কৰাৰ সাহস কৰিছিল। গাৰ্গীৰ কাৰ্য্যকলাপ উপনিষদৰ পাতত কেইবা ঠাইতো চকুত লগা হিচাপে আছে।

ৰাজৰ্ষি জনকে এবাৰ এখন সভা আহ্বান কৰি সমগ্ৰ ভাৰতৰ ঋষিবৃন্দক তাত সমবেত কৰাইছিল। ৰাজৰ্ষিয়ে এটা প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াইছিল যে যিজন সকলোতকৈ ব্ৰহ্মজ্ঞানী ঋষি তেওঁক দহ হাজাৰ খীৰতী গাই দান কৰিব আৰু সেইবিলাকৰ শিংবোৰ সোণেৰে বন্ধাই দিব। তেতিয়া আনবিলাক ঋষি নিতাল মাৰিলে। কিন্তু মহৰ্ষি যাজ্ঞবল্ক্যই তেওঁৰ শিষ্যবিলাকক এই গাইবোৰক তেওঁৰ আশ্ৰমলৈ লৈ যাবলৈ ক'লে। যাজ্ঞবল্ক্যৰ এই কাৰ্য্যত আন আন ঋষিসকল খঙত জলি-পকি উঠিল। কাৰণ তেওঁলোকে ধৰি ললে যে এইটো যাজ্ঞবল্ক্য বিদ্যাজনিত অহংকাৰ। সেয়ে আন ঋষিসকলে তেওঁক উদ্দেশ্য কৰি কবলৈ ধৰিলে—'সবাতোকৈ জ্ঞানী আপুনিয়ে নেকি?' যাজ্ঞবল্ক্যই ধেমালিৰ শুবত কলে যে তেওঁ সেইটো কব নোখোজে কিন্তু গাইবোৰ দোখ তেওঁৰ লোভ জন্মিছে। তেতিয়া সমবেত বাকী ঋষি সকলে তেওঁৰ ওপৰত জাউৰিয়ে-জাউৰিয়ে প্ৰশ্নবান নিষ্পেক কৰাত লাগিল। কিন্তু যাজ্ঞবল্ক্যৰ ওচৰত তেওঁলোকে হাৰ মানিব লগীয়া হ'ল। তেতিয়া গাৰ্গী উঠি ইমান প্ৰশ্ন কৰিলে যে যাজ্ঞবল্ক্য ব্যতিব্যস্ত হৈ পৰিছিল। গাৰ্গীৰ এই প্ৰশ্নসমূহ আছিল প্ৰধানকৈ ব্ৰহ্ম বিষয়ক।

মৈত্ৰেয়ী আৰু গাৰ্গীৰ বাহিৰেও উপনিষদ যুগত ঐয়েত্ৰী, শুলভা আদি বিছুৰী নাৰীসকলে

পৰম শিধ্য। লাভ কৰি বিদ্বৎ সমাজত এক উচ্চ আসন লাভ কৰিব পাৰিছিল। নাৰীৰ এই উচ্চ শিক্ষা আহৰণ বুদ্ধৰ যুগলৈকে অপৰিবৰ্তিত হৈয়ে আছিল বুলি কব পাৰি।

কিন্তু পৰৱৰ্ত্তীকালত সমাজৰ পৰিবৰ্তনৰ লগে লগে নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰত বাধা আহি পৰিছিল। ইতিমধ্যে সমাজৰ আইন-শৃংখলা আদি বন্ধা কৰাৰ নামত বহুতো নীতি-নিয়ম বিধিবদ্ধ কৰা হৈছিল। এই নীতি-নিয়মে সমাজত নাৰীৰ স্থানো নিকপিত কৰিলে পুৰুষৰ তলত। বিশেষকৈ মনু সংহিতাই নাৰীৰ বৈদিক সাহিত্য অধ্যয়ন বাৰণ কৰি দিয়াত নাৰীৰ সমানাধিকাৰৰ বিলোপ ঘটিল। নাৰীসকলৰ উপনয়নাদি সংস্কাৰ কাৰ্য্যও

বাদ পৰি আহিল আৰু তেওঁলোকে যাগ-যজ্ঞ কৰাটো বন্ধ হ'ল। ছোৱালীৰ বাল্য-বিবাহ ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন হ'ল। গতিকে পুৰুষ প্ৰধান সমাজ ব্যৱস্থাত স্বাভাৱিকতে স্ত্ৰী-শিক্ষা স্থগিত হৈ পৰিছিল। তেতিয়া কেৱল ৰাজ পৰিয়াল বা সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়ালৰ জীয়ৰী বা নৰ্ত্তকী আদিয়েহে কিছু কিছু শিক্ষা লাভ কৰিবলৈ সুযোগ পাইছিল।

তথাপি এইটো পৰম গোৰৱৰ কথা যে ভাৰতীয় নাৰীয়ে যুগে যুগে নিজৰ পাণ্ডিত্য আৰু প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দেখুৱাই আহিছে আৰু বৰ্তমান কালত ভাৰতবৰ্ষৰ লগতে সমগ্ৰ বিশ্বৰ নাৰীয়ে পুৰুষৰ সমানে স্থান অধিকাৰ কৰি শিক্ষা-দীক্ষাৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত দুৰ্বাৰ গতিত আগবাঢ়ি গৈছে।

— x —

[প্ৰবন্ধটো যুগুত কৰোঁতে সহায় লোৱা গ্ৰন্থ কেইখন হ'ল—

- 1) ভাৰত ভূমি—বিজয় চন্দ্ৰ ভাগৱতী।
- 2) Ancient India—R. C. Majumdar.
- 3) Education in Ancient India—Dr. A. S. Altekar]

পীৰ আজান ফকিৰ আৰু

অসমীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতিত তেওঁৰ অৱদান :

মঃ নুৰুল ইছলাম

১ম বাৰ্ষিক, স্নাতক

অসমৰ সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ ভগতত পীৰ আজান ফকিৰ চাহেবে এক সুকীয়া স্থান দখল কৰি থৈ গৈছে। ইছলাম ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰাৰ অদম্য আশা বুকুত বান্ধি সুদূৰ মধ্য-প্ৰাচ্যৰ বাগদাদ চহৰৰপৰা আহি অসম ভূমিত প্ৰৱেশ কৰা আজান ফকিৰ মূলতঃ ধৰ্ম প্ৰচাৰক আছিল যদিও তেওঁ এই দেশৰ মাটি, পানীৰ লগত হাড়ে-হিমজুৰে মিলি গৈ অসমীয়া মাতৃকথা তথা অসমীয়া ভাষা শিকি এজন নিৰ্ভাজ অসমীয়াৰ পৰিচয় দিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁ আছিল অতি দয়ালু, মৰমিয়াল আৰু ক্ষমাশীল। তদুপৰি তেওঁ এজন সুকবিও আছিল। আল্লাৰ মহিমা আৰু বাণীবোৰ তেওঁ অসমীয়াতে অতি সহজ আৰু গুৰুসাকৈ ৰচনা কৰি ভক্তবৃন্দৰ আগত গীত আকাৰে প্ৰচাৰ কৰাত তেওঁৰ জনপ্ৰিয়তা ইমানেই বাঢ়ি গৈছিল যে সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজৰ মাজত তেওঁ অতি জনপ্ৰিয় হৈ উঠিছিল।

আজান ফকিৰ চাহেব আহি অসমত উপস্থিত হোৱাৰ সময়ত আহোম স্বৰ্গদেউ আছিল প্ৰতাপ সিংহ। প্ৰতাপ সিংহৰ ৰাজত্ব কালৰ পৰা স্বৰ্গদেউ গদাধৰ সিংহৰ দিনত মৃত্যুবৰণ কৰালৈকে ফকিৰ চাহেব এই দেশতে আছিল। এই কালছোৱাত

তেওঁ অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত ঘূৰি-পকি ইছলাম ধৰ্মৰ শাস্তিবাণী জনসাধাৰণৰ মাজত প্ৰচাৰ কৰি অৱশেষত উজনি অসমৰ দিখৌ নৈৰ পাৰৰ শৰাগুৰি চাপৰিত ভক্তবৃন্দৰ সৈতে আল্লাৰ অপাৰ মহিমাৰ জয়গুণ গাই থাকিবলৈ লৈছিল। ফকিৰৰ সহজ-সৰল জীৱন-যাপন আৰু গুণ-গৰিমাত মুগ্ধ হৈ দিনে দিনে ভক্তৰ সংখ্যা বাঢ়ি গৈছিল আৰু তেওঁৰ জনপ্ৰিয়তাও বৃদ্ধি পাই আহিছিল।

কিন্তু আজান ফকিৰ চাহেবৰ জনপ্ৰিয়তাই তেওঁৰ কাল হ'লগৈ। ফকিৰৰ জনপ্ৰিয়তা দেখি আহোম স্বৰ্গদেৱৰ বিগ্ৰহ বিৰূপাক্ষ ৰূপাই দা-ধৰাৰ চকুৰ পোৰনি উঠিল। তেওঁ ফকিৰ চাহেবক স্বৰ্গদেৱৰ হতুৱাই এশিকনি দিয়াৰ উদ্দেশ্যে স্বৰ্গদেৱৰ ওচৰত ফকিৰক মোগলৰ গুপ্তচৰ বুলি লগালেগৈ। কিন্তু স্বৰ্গদেৱে ফকিৰৰ বিৰুদ্ধে দিয়া অভিযোগৰ কোনো প্ৰমাণ নোপোৱাত প্ৰথমতে ৰূপাইৰ অভিযোগৰ ওপৰত কোনো গুৰুত্ব দিয়া নাছিল। কিন্তু এবাৰ ছুবাৰ, তিনিবাৰকৈ ফকিৰৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ অনাত ৰাজকৰ্মচাৰী হিচাপে ৰূপাইক সন্তুষ্ট কৰাৰ অৰ্থে ৰজাই টেকেলা পাঠাই পীৰ চাহেবক গড়গাঁৱলৈ ধৰাই নিয়ালে। ৰজাৰ অনুমতি নোলোৱাকৈ ধৰ্মপ্ৰচাৰ কৰাৰ অভিযোগত

স্বৰ্গদেৱে কপাই-দা-ধৰাব পৰামৰ্শমতে আজ্ঞান ককিৰ চকু হুটি কাটিবলৈ আদেশ দিলে। কিন্তু আলৌকিক শক্তিয়ে মহিমামণ্ডিত আজ্ঞান চাহেব স্বৰ্গদেৱৰ এই নিৰ্ভৰ আদেশত অলপো বিচলিত নহ'ল। বৰং এই আদেশ শুনি ভাগি পৰা শিষ্যসকলক পূৰ্বৰ নবীসকলে ভোগ কৰা দুখ-যজ্ঞনা তথা লাঞ্ছনা আদিৰ কাহিনী শুনাই সান্থনা দি ধৈৰ্য্য ধৰিবলৈয়ে উপদেশ দিলে। পীৰ চাহেবৰ এনে অমিয়া বচনত গোটেই শিষ্য-সকলৰ ভয় আৰু ক্লান্ত হৃদয় ক্ষান্ত হৈ পুনৰ দুৰ্দ্ধৰ উৎসাহেৰে বিশ্ব-নিৰুদ্ভাব নাম জপিবলৈহে উঠি-পৰি লাগিল।

পীৰ চাহেবে স্বৰ্গদেৱৰ এনে নিৰ্মম-নিৰ্ভৰ আদেশ শিবোধাৰ্য্য কৰি অকণমানো ইতস্ততঃ নকৰাকৈ বাজদৰবাৰত আহি উপস্থিত হ'লহি আৰু সৰিনয়ে বজাক ক'লে—“স্বৰ্গদেউ মহাবাজ, আপুনি মোক আপোনাৰ চাওঁডাঙৰ হতুৱাই চকু-কাটি অনৰ্থক কষ্ট দিব নেলাগে। চম্বা কৰি হুটি মাটিৰ ‘মলা’ ইয়ালৈ আনিব দিয়ক। পৰমেশ্বৰৰ অসীম দয়াত লাভ কৰা মই মোৰ নয়নযুৰি নিজে উলিয়াই মলাটিত ৰাখিম আৰু আপুনি মোৰ নয়নযুৰি আপোনাৰ শাসনাধীন দিখৌ নৈৰ সোঁতত পেলাই দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব।”

ককিৰ এনে বিনয় বচনত স্বৰ্গদেৱৰ অন্তৰত দয়া উপজিল আৰু পূৰ্বৰ হুকুম বাতিল কৰি হুটি মাটিৰ ‘মলা’ টেকেলাৰ হতুৱাই অনাই ককিৰৰ সমুখত ৰাখিলে। ককিৰে তেতিয়া একাগ্ৰ-চিত্তে আল্লাৰ নাম স্মৰণ কৰি নিজৰ অমূল্য বচন নয়নযুৰি নিমিষৰ ভিতৰতে উলিয়াই বজাক অৰ্পণ কৰিলে। ককিৰ চাহেবৰ এনে না-ভুত-

না-শ্রুত কাণ্ডত বাজদৰবাৰৰ সকলো আচৰিত হ'ল।

চকুযুৰি নিজে উলিয়াই দি চিৰদিনৰ বাবে অন্ধ হৈয়ো নিজৰ দুখ-লাঞ্ছনাৰ কথা অলপো চিন্তা নকৰি কেৱল বাইজৰ মঙ্গলৰ কথাহে তেওঁ চিন্তা কৰিছিল। সেইবাবেই তেওঁ বজাক তেওঁ চকুযুৰি দিখৌ নৈৰ সোঁতত পেলাবলৈ অৱশ্যে কৰিছিল।

“আমাবে নজৰক খালত নেপেলাবি
মৰিৰ বায়ত লোক পুৰি
আমাবে নজৰক পেলাই থৈ আহিবি
পেলাবি দিখৌ নৈৰ শুবিত।”

কিন্তু বজাই পীৰ চাহেবৰ অমূল্যবোধৰ প্রতি অলপো কাণসাৰ নকৰিলে আৰু দিখৌ নৈৰ বালিতে চকু হুটি পেলাই দিলে। লগে লগে ইয়াৰ পৰিণাম ভয়ঙ্কৰ হৈ উঠিল। যুহুৰ্ত্তৰ ভিতৰতে দিখৌ নৈৰ পানী ওফলি উঠিল আৰু সমস্ত গাঁও, নগৰ পানীত বুৰ গ'ল। জনসাধাৰণৰ মনত এক ভয়াবহ আভংকৰ সৃষ্টি হ'ল।

স্বৰ্গদেৱে প্ৰজাৰ মুখে বেতিয়া জানিলে যে ককিৰৰ অভিযোগতহে এনে বানপানীৰ ভাণ্ডৰ লীলাৰ সৃষ্টি হৈছে তেতিয়া তেওঁৰ অন্তৰ আভংকত কঁপি উঠিল আৰু ততাতৈয়াকৈ বাজ বিষয়া হাতীধকৰাক গাঁও-নগৰ আদিত হোৱা অঘটনৰোৰ পৰিদৰ্শন কৰিবলৈ আৰু আজ্ঞান চাহেবৰ অৱস্থাৰ বিষয়ে জানিবৰ কাৰণে পঠিয়াই দিলে। বজাৰ ডাঙৰীয়াই বাজাৰ চৌদিশ পৰিদৰ্শন কৰি অৱশেষত আল্লাহৰ নামত বত হৈ থকা আজ্ঞান ককিৰ এচবলৈ আহিল। সকলোফালে পানী ক্ৰিষ্ট শিষ্যসকলক লৈ আজ্ঞান ককিৰ থকা ঠাইখিনি

অকণ্ঠে পানী নুঠা দেখি হাতীবন্ধৱা বিস্ময়ত
বিমূঢ় হ'ল। তেওঁ ভালদৰে অনুধাৱন কৰিলে
যে প্ৰতিশোধ পৰায়ণ ৰূপাই দা-ধৰাৰ প্ৰবোচনাত
পতিয়ন গৈ স্বৰ্গদেৱে মিছাকৈয়ে আজান চাহেবৰ
নিচিনা খোদা আৰু বচুল শ্ৰেমিকক চকু কাটি
চৰম শাস্তি বিহিলে। ককিৰ চাহেবৰ ওচৰত
বন্ধৱাই বজা ঘৰ আৰু প্ৰজা ঘৰৰ হৈ ক্ষমা
ভিক্ষা মাগিলে। বন্ধৱৰ বাৱহাৰত ককিৰ চাহেব
সন্তুষ্ট হ'ল আৰু তেওঁক আশীৰ্বাদ দি গালে—

“কি দোৱা দি বাম

তোকে এ বন্ধৱা

কি বৰ দি বাম তোকে

পুৰুষে পুৰুষে বিষয় খাই যাবি

ভাঙোতা নহব তোফা।”

জনা যায় ককিৰৰ পৰা এনে অসাধাৰণ দোৱা
লাভ কৰাৰ ফলত নানা কুট-কৌশল কৰিও
তেওঁক কোনেও বাজ বিঘাৰ পৰা পদচ্যুত কৰিব
পৰা নাছিল।

ককিৰৰ পৰা বিদায় লৈ গৈ বন্ধৱা ডাঙৰীয়াই
স্বৰ্গদেৱক সকলো বৃত্তান্ত ক'লে। ককিৰ চাহেব
যে এজন প্ৰকৃত আধ্যাত্মিক ব্যক্তি আছিল
সেইটো ৰূপাই-দা ধৰাই বুজিব নোৱাৰিছিল যদিও
বন্ধৱা ডাঙৰীয়াই বুজি পাইছিল। বন্ধৱাৰ মুখে
আৰু নিজ চকুৰে আজান ককিৰৰ অসাধাৰণ কাৰ্য্য-
বোৰ দেখি স্বৰ্গদেৱে পুনৰ টেকেলাৰ হতুৱাই
ককিৰক ৰাজদৰবাৰলৈ মতাৰ আনি নিজৰ ভুলৰ
বাবে ক্ষমা ভিক্ষা খুজিলে আৰু দেশৰপৰা অপায়
অমঙ্গলবোৰ আঁতৰাই নিবলৈ অনুৰোধ জনালে।
ক্ষমাৰ প্ৰতিভূষকপ পীৰ চাহেবে আল্লাৰ ওচৰত
দোৱা মাগিলত অলপ দিনৰ ভিতৰতে দুৰ্ঘোগ

আঁতৰি গ'ল। পাৰ চাহেবে তেওঁৰ পৱিত্ৰ নয়ন
যুৰি দিখোৰ বালিতে পৰি থকাৰ সন্তোদ সপোন
যোগে পালত শিষ্যসকলক চকু যুৰি লৈ আনি-
বলৈ নিৰ্দেশ দিলে। শিষ্যসকলৰ কেইজনমানে
গৈ দিখোৰ বালিৰ পৰা চকু যুৰি বিচাৰি আনিলে।
তেওঁ পুনৰ চকু যুৰি লগাই ল'লে যদিও এই
পৰিদৃশ্যমান ভগতত তেওঁ দেখাত এক হৈয়ে
থাকিল। এয়েই আছিল আজান ককিৰ চাহেবৰ
চমু বৃত্তান্ত।

আজান চাহেবৰ অদ্ভুত শক্তিত আকৃষ্ট হৈ
স্বৰ্গদেৱে ককিৰক শৰাণুৰি চাপৰিত ধন, সোণ
মাটি-বাৰী আদি দান কৰি তামৰ কলি প্ৰদান
কৰে। তত্পৰি ককিৰৰ ইচ্ছানুগায়ী ধৰ্মপ্ৰচাৰৰ
বাবে এটি মঠো সজাই দিয়ে। স্বৰ্গদেৱৰ অনু-
গ্ৰহপুষ্ট হোৱাত ধৰ্মপ্ৰচাৰ কাৰ্য্যত আৰু একো
বাধা নাথাকিল। তেওঁৰ অমিয়সনা বচনত মুগ্ধ
হৈ বহু লোক আহি তেওঁৰ শিষ্যত লাভ কৰিছিল।
তেওঁৰ মনত ধনা-ধৰ্ম্মাৱ, উচ্চ নীচ, জাতি-ধৰ্ম
সকলো সমান আছিল আৰু সেই কাৰণে তেওঁ
সকলোৰে অসীম শ্ৰদ্ধাৰ পাত্ৰ হৈ পৰিছিল।
সুদূৰ মধ্য-প্ৰচাৰ পৰা আহি অসমৰ সকলো জন
গোষ্ঠীক একেখন মঞ্চৰ ওপৰতে থিয় কৰাই, হিন্দু-
মুছলমান মিলনৰ এনাজৰীডাল বান্ধি উদাৰ নীতিৰ
যি আদৰ্শ দেখুৱাইছিল সেই আদৰ্শ বাবে বহনীয়া
অসমীয়া সংস্কৃতিৰ বৰ পেৰাত সদায় উজ্জল দৃষ্টান্ত
হৈ বৰ আৰু অসমীয়া জাতিক সদায় অনুপ্ৰাণিত
কৰি থাকিব। এই জনা সাধক পুৰুষৰ মনত হিন্দু-
মুছলমানৰ মাজত কোনো বিভেদ ৰখা নাছিল
সেইটো তেওঁ গোৱা তলৰ গীত কাকিৰ পৰাই
বুজিব পাৰি।

“মোৰ মনত ভিন ভাৱ,

নাই ঐ আল্লা

মোৰ মনত একেটি ভাৱ

হিন্দু মুছলমান,

এক আল্লাৰ সন্তান

মোৰ মনত ভিন ভাৱ নাই।”

অসমীয়া জাতিৰ একা-সংহতিত অবিহণা যোগোৱাৰ উপৰিও ছাহ-মিলন চাহেবে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যতো এক অনুপম অৱদান আগ-বঢ়াই গৈছে। তেওঁ মহান আল্লাৰ মাহাত্ম বৰ্ণনা কৰি বহুতো জিকিৰ আৰু জাবী গীত বচনা কৰিছিল। অসমীয়া ভাষাত সহজ-সবলকৈ বচনা কৰা এই জিকিৰ আৰু জাবী গীতবোৰ অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ উঁড়ালত এক অপূৰ্ব সংযোজন বুলি ক'ব পাৰি। সৰ্বসাধাৰণ লোকেও অতি সহজে বুজি পোৱা এই জিকিৰ আৰু জাবী গীতবোৰে প্ৰতিটো গোষ্ঠীকে আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিছে আৰু ইয়াৰ ফলস্বৰূপে অসমৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালতে এই গীতবোৰ প্ৰাণৱন্ত হৈ আছে। মহাপুৰুষ

শংকৰদেৱ মাধৱদেৱৰ বৰগীত সমূহৰ দৰে জিকিৰ আৰু জাবী গীতবোৰেও আধ্যাত্মিকতা আৰু পৰা-মাৰ্থিক তত্ত্ব উজ্জল নিদৰ্শন দাঙি ধৰে।

এইজনা খোদা-ভক্ত, ইছলাম ধৰ্ম প্ৰচাৰক, অসমত হিন্দু-মুছলিম মিলনৰ বাট-কটিয়া, হিন্দু-মুছলমান, বজা-প্ৰজা ধনী-দুখীয়া সকলোৰে অসীম প্ৰিয়-পাত্ৰ সাধকৰ দেহাৱসান ঘটিল শ'বাণুৰি চাপৰিতে মাঘ মাহৰ এটি শনিবাৰে ১২০ বছৰ বয়সত। এনেকৈয়ে পীৰ চাহেবৰ বৈচিত্ৰ্যময় আৰু সংঘাতপূৰ্ণ জীৱনৰ পৰিসমাপ্তি ঘটিল। শ'বাণুৰি চাপৰিৰ এটি মহজিদৰ ওচৰতে মহান পীৰজনাৰ কবৰ দি সমাধিষ্ঠ কৰা হ'ল। বৰ্তমান এই ঠাই-খনি এখন তীৰ্থস্থানত পৰিণত হৈছে। আজান ফকিৰ চাহেব আজি আমাৰ মাজত নাই। কিন্তু তেওঁ দেখুৱাই যোৱা মহান আদৰ্শ অনুসৰণ কৰিলে নিশ্চয় এখন ঐক্যবদ্ধ সোণৰ অসম গঢ়ি তোলাটো সম্ভৱ হ'ব আৰু তেওঁৰ বিদেহী আত্মায়ে পৰম শান্তি লাভ কৰিব।

ঃ+ঃ

। প্ৰবন্ধটো যুগুত কৰোঁতে বিশেষভাবে সহায় লোৱা পুথি কেইখন হ'ল—

- ১। আজান আৰু নগীপীৰৰ চমু ইতিহাস—মঃ আকতাবুদ্দিন আহমেদ।
- ২। জিকিৰ আৰু জাবী—চৈয়দ আব্দুল মালিক।]

অসমীয়া ভাষাৰ কিছুমান পদ্ধতি আৰু উচ্চাৰণ সমস্যা

শ্ৰীধৰ্মকান্ত বৰুৱা

প্ৰবক্তা, অসমীয়া বিভাগ।

অসমীয়া ভাষা মূলতঃ আৰ্য ভাষা সমূহত। ই পূৰ্ব ভাৰতৰ আৰ্য ভাষাসমূহৰ ভিতৰত অন্যতম এটি প্ৰধান ভাষা। ইয়াৰ লেখন আৰু উচ্চাৰণ পদ্ধতি ভিন্ ভিন্। তদুপৰি লিখিত আৰু কথিত ভাষাৰ সামঞ্জস্যহীনতাই উচ্চাৰণ পদ্ধতিত কিছুমান সমস্যাৰ সৃষ্টি নকৰাকৈ নাথাকে। পৃথিৱীৰ প্ৰায়বোৰ ভাষাতেই এনেকুৱা বৈষম্য পৰিলক্ষিত হয়; কিন্তু পুৰণি ভাৰতীয় আৰ্য ভাষা সংস্কৃতত বৰ্ণ আৰু ধ্বনিৰ মাজত তেনেকুৱা বৈষম্য নাই বুলিয়ে কব পাৰি। আধুনিক ভাৰতীয় হিন্দী ভাষাতো এনেকুৱা বৈষম্যৰ বোজা থাকে।

অসমীয়া ভাষাৰ শব্দ ভাণ্ডাৰ সংস্কৃত বা তৎসম শব্দ, অৰ্ধ তৎসম শব্দ, তন্ত্ৰ শব্দ, বিভিন্ন আৰ্য বহিৰ্ভূত শব্দ বা দেশী শব্দ, ভাৰতীয় আৰু অভাৰতীয় শব্দ মালাৰে ভৰপূৰ। এই শব্দ মালাৰ ভিতৰত সংস্কৃতীয়া শব্দ মালা আৰু তন্ত্ৰ শব্দমালাই অসমীয়া ভাষাৰ শব্দ ভাণ্ডাৰৰ বুজন পৰিমাণৰ ঠাই দখল কৰি আছে। অৱ নব্য ভাৰতীয় আৰ্য ভাষাৰ তুলনাত অসমীয়া ভাষা কিছু সুকীয়া হোৱা কাৰণে ইয়াৰ কিছুমান সুকীয়া বৈশিষ্ট্য আছে। ইয়াৰ সুকীয়া বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ পাইছে বিশেষকৈ ইয়াৰ ধ্বনিতত্ত্ব আৰু ৰূপতত্ত্বত। অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্বত বিশেষ জটিলতা নাই।

সংস্কৃত ভাষাৰ অনুপাতে অসমীয়া ভাষাত স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনি উচ্চাৰণ কৰা নহয়। অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত সেইবোৰৰ প্ৰয়োগ থাকিলেও সেই আটাইদোৰৰ অসমীয়া ভাষাত ধ্বনি গুণ নাই। অসমীয়া ভাষাত ১১টা (এছাৰটা) স্বৰবৰ্ণ বা আখৰ আছে যদিও উচ্চাৰণ বা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত ৮টা (আঠোটা) বিশিষ্ট স্বৰধ্বনিহে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াক বিভিন্ন আখৰেৰে কোনেদৰে বুজোৱা হয় তাৰ এটি বিৱৰণ তলত দিয়া হ'ল।

বিশিষ্ট স্বৰধ্বনি

অসমীয়া আখৰ

অ --

অ

আ --

আ

ই --

ই, ঈ

উ --

উ, ঊ

এ --

এ

এ' --

এ'

অ' --

অ'

ও --

ও

অ'ই --

ঐ (দ্বি স্বৰ)

অ'উ --

ঔ

অসমীয়া ভাষাৰ এই বিশিষ্ট স্বৰধ্বনি কেইটা জিভাৰ উচ্চাৰণৰ স্থান অনুসাৰে স্বৰধ্বনিসমূহক সম্মুখ, কেন্দ্ৰীয় আৰু পশ্চ আৰু উচ্চাৰণৰ ধৰণ

অনুসাৰে ক্ৰমে উচ্চ; উচ্চ-মধ্য; উচ্চ নিম্ন মধ্য;
নিম্ন-মধ্য আৰু নিম্ন—এই পাঁচোটো ভাগত ভাগ
কৰা হৈছে। তলৰ তালিকাতনে ইয়াক বুজাত
সহায় কৰিব।

থ	থ, ঠ
দ	দ, ড
ধ	ধ, ঢ
ন	ন, ণ

	সম্মুখ	কেন্দ্ৰীয়	পশ্চ
উচ্চ	ই		উ
উচ্চ-মধ্য	এ		ও
উচ্চ নিম্ন-মধ্য	এ'		অ'
নিম্ন-মধ্য	—		অ
নিম্ন	—	আ	—

সেইদৰে সংস্কৃত ভাষাৰ অনুপাতে অসমীয়া
ভাষাত পঁয়ত্ৰিশটা ব্যঞ্জন বৰ্ণ থাকিলেও অসমীয়া
ভাষাত কেৱল একৈশটা বিশিষ্ট ব্যঞ্জন ধ্বনিহে
আছে। ইয়াক বিভিন্ন আখাৰেবে কেনেদৰে
বুজোৱা হয় তাৰ বিৱৰণ তলত দিয়া হ'ল।

বিশিষ্ট ব্যঞ্জনধ্বনি অসমীয়া আখৰ

ক	ক
খ	খ
গ	গ
ঘ	ঘ
ঙ	ঙ, ঙ
চ	চ ছ (শ, ষ, স)
জ	জ, ঝ, য, হ
ভ	ভ, ঞ, ট

প	ফ	প
ফ	ব	ফ
ব	ভ	ব
ভ	ম	ভ
ম	ব	ম
ব	ল	ব, ড
ল	স	ল
স	হ	শ, ষ, স
হ		হ, ঃ

(অসমীয়া 'য়' আৰু 'ৱ' ঞ্জতিধ্বনি ৰূপে
ব্যৱহাৰ হয় বাবে তালিকাত দেখুওৱা হোৱা
নাই)।

ওপৰৰ তালিকাত দেখুওৱা মতে উচ্চাৰণ
স্থান অনুসাৰে অসমীয়া বিশিষ্ট ব্যঞ্জনধ্বনিসমূহক

চাৰিটা ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি। যেনে—
 ণ্ট্য, কণ্ঠ্য দন্ত মূলীয় আৰু কণ্ঠ্য নালীয় আৰু
 উচ্চাৰণৰ ধৰণ অনুসাৰে ক্ৰমে স্পৰ্শ, অল্পপ্ৰাণ,
 আৰু মহাপ্ৰাণ নাসিক্য, পাশ্বিক কম্পিত আৰু
 উষ্ম ধ্বনি। স্পষ্টকৈ বুজিবৰ কাৰণে তলত
 এখন তালিকা দাঙি ধৰা হ'ল।

বাতিৰ ওলোটা দিন আৰু দ্বিতীয়টোৱে দুখীয়া
 অৰ্থ প্ৰকাশ কৰে। অসমীয়া ভাষাত সংস্কৃতৰ
 বানান অনুসৰি লেখা অসমীয়া শব্দনোবৰ উচ্চাৰণ
 কৰোঁতেও হ্ৰস্ব দীৰ্ঘৰ উচ্চাৰণ কৰা নহয়।
 অসমীয়াত যেনেকৈ /ই/ই/ব হ্ৰস্ব দীৰ্ঘৰ উচ্চাৰণ
 নাই সেইদৰে/উ/উ/বৰ্ণ দুটাৰ উচ্চাৰণত হ্ৰস্ব দীৰ্ঘ

স্পৰ্শ বৰ্ণ	অল্পপ্ৰাণ— মহাপ্ৰাণ	ণ্ট্য	দন্তমূলীয়	কণ্ঠ্য	কণ্ঠ্যনালীয়
		প, ব ফ. ভ	ত, দ থ, ধ	ক, গ খ, গ	
	নাসিক্য	ম	ন	ঙ	
	পাশ্বিক		ল		
	কম্পিত		ব		
	উষ্ম		চ জ	স	হ

সংস্কৃতৰ বৰ্ণমালাৰ অনুকৰণত অসমীয়াতো
 আখৰ বা বৰ্ণৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয় যদিও সেই
 আটাইবোৰৰ ধ্বনি গুণ অসমীয়াত নাই। উদা-
 হৰণস্বৰূপে অসমীয়াত/এ/আৰু/এ'/ (স্বৰধ্বনিৰ
 তালিকাত দেখুওৱাৰ দৰে) এই বিশিষ্ট স্বৰধ্বনি
 দুটা বুজাবলৈ বেলেগ আখৰ বা বৰ্ণ নাই।
 এই দুয়োটাকৈ বুজাবলৈ অসমীয়াত /এ/ আখৰ
 ব্যৱহাৰ কৰা হয়। অসমীয়া ভাষাত ধ্বনিৰ দৈৰ্ঘ্যৰ
 বিশিষ্ট প্ৰয়োগ নহয়; কিন্তু সংস্কৃতত ধ্বনিৰ
 দৈৰ্ঘ্যৰ বিশিষ্ট ৰূপ আছে। সংস্কৃতত ধ্বনিৰ হ্ৰস্ব
 দীৰ্ঘৰ উচ্চাৰণ ভেদে অৰ্থৰ পৰিবৰ্তন ঘটে। যেনে
 'দিন' আৰু 'দীন' এই শব্দ দুটাৰ প্ৰথমটোৱে

নাই। সংস্কৃতৰ/ঋ/ধ্বনিটো অসমীয়াত/বি/ৰূপে
 উচ্চাৰণ কৰা হয়।

সংস্কৃত ভাষাৰ ব্যঞ্জন ধ্বনিত দন্ত্য আৰু মূৰ্দ্ধ
 ধ্বনিৰ পাৰ্থক্য আছে; কিন্তু অসমীয়াত সেই-
 বোৰৰ পাৰ্থক্য বঞ্চিত নহয়। অসমীয়া ভাষাত
 দন্ত মূলীয় ধ্বনিহে বিশিষ্ট ধ্বনি। সেইবাবে
 লেখোঁতে দন্ত্য, মূৰ্দ্ধন্যৰ পাৰ্থক্য ৰাখি লেখিলেও
 উচ্চাৰণৰ ক্ষেত্ৰত একে ধৰণে কৰা হয়। উদাহৰণ
 স্বৰূপে 'মাতি' আৰু 'মাটি' এই শব্দ দুটাত
 থকা দন্ত্য/ত/ আৰু মূৰ্দ্ধন্য/ট/ দুয়োটা ধ্বনি একে
 ধৰণে উচ্চাৰণ কৰা হৈছে। মুঠতে অসমীয়া
 ভাষাত সংস্কৃতীয়া শব্দ উচ্চাৰণ কৰোঁতেও অসমীয়া

ভাষাৰ নীতিকে অনুসৰণ কৰা হয়। সংস্কৃতৰ তালব্য বৰ্ণবোৰ (চ, ছ, জ, ঝ, ঞ, য, শ) অসমীয়া ভাষাত দন্তমূলীয় ধ্বনি ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে অসমীয়া ভাষাত 'চন্দ্ৰ' আৰু 'ছাত্ৰ' শব্দ দুটা এই ৰূপে লেখিলেও তাৰ উচ্চাৰণ আমি দুয়োটা শব্দতে দন্তমূলীয়/চ/ৰ দৰে কৰোঁহঁক। সংস্কৃতৰ অল্পপ্ৰাণ আৰু মহাপ্ৰাণ তালব্য ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ অসমীয়া ভাষাত কৰাই নহয়। সংস্কৃতৰ ঔষ্ঠ্যবৰ্ণ/ৰ/অসমীয়া শব্দৰ আবন্তনিত থাকিলে ই সদায়/ব/ ৰূপে আৰু শব্দৰ মাজত বা শেষত থাকিলে ই/ৰ/বা/উ/ ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে— সংস্কৃতৰ বেদ, দেৱ আদি শব্দ অসমীয়াত ক্ৰমে বেদ, দেৱ, দেউ ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। সংস্কৃতৰ তালব্য ধ্বনি/য়/অসমীয়া শব্দৰ আবন্তনিত দন্ত-মূলীয় উষ্ম/জ/ধ্বনি আৰু আন ঠাইত উচ্চ/ই/ স্বৰ ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে সংস্কৃতৰ যদি, জয় আদি অসমীয়াত যদি, জই ৰূপে উচ্চাৰিত হয়।

অসমীয়া ভাষাত/য়/আৰু/ৰ/ ঋতিধ্বনি ৰূপে ব্যৱহাৰ হয়। ওচৰা-ওচৰিকৈ থকা দুটা ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰি এটাৰ পৰা আনটোলৈ যাওঁতে মাজতে হঠাৎ এটা নতুন ধ্বনি উচ্চাৰিত হোৱা প্ৰথাকে ঋতিধ্বনি বোলা হয়। অসমীয়া ভাষাত ওচৰা-ওচৰিকৈ থকা দুটা স্বৰধ্বনিৰ আগবটো/ই/ আৰু পাছবটো/অ/আ/,এ/ হলে দুয়োটা ধ্বনিৰ মাজত আপোনা আপুনি/য়/ উচ্চাৰিত হয়। আগবটো উ/বা/ও/ হলে আৰু পাছবটো অ/ আ/,এ/ হলে আপোনা-আপুনি/ৰ/ উচ্চাৰিত হ'ব। যেনে—দি—অ>দিয়; দি—আ>দিয়া; দি এ>দিয়ে; ক—অ>কৰ; যহু—এ>যহুৱে;

নাও—এ>নাৱে; লো—আ>লোৱা ইত্যাদি।

অসমীয়া ভাষাত কিছুমান শব্দ/ঢ়/আখৰেৰে লেখা হয়। এই/ঢ়/ আখৰটোক অসমীয়াত/ব/ নাইবা/ৰ/ আৰু /হ/ক সংযুক্ত কৰি উচ্চাৰণ কৰা হয়। যেনে—বুঢ়া শব্দটো এনেদৰে লেখিলেও তাক বুবা বা বুৰ্হা ৰূপে উচ্চাৰিত কৰা হয়। সেইদৰে সংস্কৃতৰ তালব্য বৰ্ণৰে গঢ়া, ভূঞা, কেঞা আদি শব্দৰ/ঞ/অসমীয়াত উচ্চ/ই/স্বৰ ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে—ভুঁইআ, কেঁইআ ইত্যাদি। আনহাতে/ঞ/ধ্বনিটো আন ব্যঞ্জনধ্বনিৰ লগত যুক্ত হৈ থাকিলে ই অসমীয়াত দন্তমূলীয় নাসিক্য/ন/ ধ্বনিৰ ৰূপ লয়। যেনে—যাচঞা, বাজ্ঞা আদি শব্দ অসমীয়াত যাচ'না, বান্'চা আদি ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। সেইদৰে/ড়/ধ্বনিটো অসমীয়াত কম্পিত/ৰ/ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে—গঁড় শব্দটো গঁৰ ৰূপে উচ্চাৰিত কৰা হয়। সংস্কৃতৰ কঠ্যবৰ্ণ /ঙ/অসমীয়াত কঠ্য নাসিক্য ধ্বনি ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। এই/ঙ/ধ্বনিৰ উচ্চাৰণ ইংৰাজী Song শব্দৰ ঙ্গৰ দৰে। আকৌ কোনো কোনো শব্দত ইং অনুস্বাব ধ্বনিৰ দৰে উচ্চাৰিত। শব্দৰ আবন্তনিত ইয়াৰ ব্যৱহাৰ নহয়।

সংস্কৃতৰ তালব্য/শ/, মূৰ্ধনা/ষ, আৰু দন্ত্য/স উষ্ম ধ্বনি কেইটা অসমীয়া ভাষাত সূকীয়াৰূপে উচ্চাৰিত হয়। সংস্কৃতৰ অসংযুক্ত উষ্ম ধ্বনি কেইটা অসমীয়া শব্দৰ আবন্তনিত সাধাৰণতে অঘোষ কঠ্য উষ্ম ধ্বনি /স/ (তালিকাত দেখুওৱা মতে) ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে—সংস্কৃতৰ শব, ষণ্ড, সাব অসমীয়াত ক্ৰমে সব (শব), সাঁব (ষাড), সাব (সাৰ) ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। সেইদৰে সংস্কৃতৰ আশা, আকাশ, বিষ, বস, আদি শব্দ অসমীয়াত আসা,

আকাশ, নিস, বস ৰূপে উচ্চাৰিত হ'ব। আৰু কিছুমান শব্দত স/ব লগে লগে হ/আৰু/খ/ব উচ্চাৰণ শুনা যায়। যেনে—বস>বহ; বিষ>বিখ, বিহ ইত্যাদি। সাধাৰণতে শব্দৰ আৰম্ভণিৰ বাহিৰে আন ঠাইত বিশেষকৈ তন্তুৰ শব্দত/স/ব ঠাইত/হ/ব উচ্চাৰণ কৰা হয়। সংস্কৃতৰ এই উয় ধ্বনিকেইটো যদি আন ব্যঞ্জনধ্বনিৰ লগত যুক্ত হৈ থাকে তেনেহলে অসমীয়া ভাষাত হাব উচ্চাৰণ দন্তমূলীয়/চ/ব দৰে কৰা হয়। যেনে—সংস্কৃতীয়া শব্দ কৃষ্ণ, বিষ্ণু প্ৰশ্ন আদি শব্দ অসমীয়াত ক্ৰমে ক্ৰিচ.ন. বিচ.নু, প্ৰচ.ন আদি ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। আকৌ যদি উয় ধ্বনিৰে যুক্ত হৈ থকা শব্দটোৰ প্ৰথমটো/ব/ বা অনুস্বাৰ বা নাসিকা ধ্বনি হয় তেতিয়াও অসমীয়াত শুকীয়া ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে—দৰ্শন, বৰ্ষ, মাংস আদি শব্দ অসমীয়াত দৰ্শন, বৰ্শ, মাঙ্শ আদি ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। সেইদৰে সংখ্যাবাচক শব্দত থকা সংস্কৃতৰ উয় ধ্বনি তালব্য/শ/ অসমীয়াক দন্তমূলীয় উয়/চ/ ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে সংস্কৃতৰ বিংশতি একবিংশতি, দশ আদি শব্দ অসমীয়াত বিচ (বিশ), একৈচ (একৈশ), দচ (দশ) ৰূপে উচ্চাৰিত হয়। 'দশ' শব্দৰ 'দহ' ৰূপো পোৱা যায়। অসমীয়া নামবাচক শব্দৰ আদিত থকা সংস্কৃতৰ উয়ধ্বনি/স/ ধ্বনিকৈপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে—সত্যভামা, সাবিত্ৰী, শঙ্কৰ ইত্যাদি। কিন্তু তাতে কিছু ব্যতিক্ৰম দেখা যায়। মহেশ, সত্যৈশ, জগদীশ, হৰিশ আদি শব্দত থকা উয় ধ্বনিকেইটো অসমীয়াত দন্তমূলীয় /চ/ উয় ধ্বনিকৈপে উচ্চাৰিত হয়। যেনে—মহেচ, চতীচ, জগদীচ, হৰিচ। নামবাচক শব্দৰ উচ্চাৰণত এনেকুৱা ব্যতিক্ৰম থকা

বাবে কোনো ভাষা বিজ্ঞানীয়ে এইবোৰক শব্দ ভাণ্ডাৰৰ সতে সাঙুৰি ল'ব নোখোজে। তেখেত—সকলে এইটো বেলেগ ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ ফলত হোৱা বুলি ক'ব খোজে।

সংস্কৃতীয়া শব্দৰ উচ্চাৰণ সমস্যাৰ উপৰিও অসমীয়া ভাষাত আন কিছুমান সমস্যা আছে। ভাষাটোৰ লিখিত ৰূপে এই ক্ষেত্ৰত অবিহণা যোগাইছে। অসমীয়া ভাষাত থকা /এ/ আখৰটো দুই ধৰণে উচ্চাৰণ কৰা হয়। কিন্তু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ একে ধৰণে কৰা হয়। ইয়াৰ এটা উচ্চাৰণ 'উচ্চ মধ্য' /এ/ ৰূপে আৰু আনটো উচ্চ-নিম্নমধ্য /এ'/ ৰূপে কৰা হয়। ইয়াৰ স্পষ্ট ৰূপ স্কুল, কলেজত থকা 'বেল' আৰু গছৰ ফল বজোৱা 'বেল' শব্দ দুটা উচ্চাৰণ কৰিলেই পাৰ্থক্য দুটা অনুভৱ কৰিব পাৰি। ইয়াৰে প্ৰথম শব্দটোত /এ/ আৰু দ্বিতীয়টোত /এ'/ উচ্চাৰিত হোৱা শুনা যায়। কিন্তু লেখোঁতে দুয়োটা একেধৰণে লেখা যায়। বিশেষকৈ উজনি আৰু নামনি অঞ্চলৰ লোকৰ লিখিত ৰূপত এই পাৰ্থক্য ধৰিব পাৰি। উজনিৰ লোকে উচ্চাৰণ কৰোঁতে গ'ক বাত'বি, চ'কু আদি ৰূপে কৰে; কিন্তু নামনিৰ লোকে গক, বাতৰি, চকু আদি ৰূপে উচ্চাৰিত কৰে। ব্যাকৰণৰ নিয়মমতে কোনো শব্দত /অ/ ধ্বনিৰ পৰিবৰ্তী অক্ষৰত/ই/বা/উ/ধ্বনি থাকিলে পূৰ্ববৰ্তী অক্ষৰত থকা/অ/ধ্বনি/অ'/ ধ্বনিলৈ ৰূপান্তৰিত হয়। কিন্তু কোনো নাসিকা ধ্বনিৰ পাছত পৰিবৰ্তী অক্ষৰত/ই/বা/উ/ধ্বনি থাকিলে পূৰ্ববৰ্তী অক্ষৰত থকা /অ/ধ্বনি/অ'/ধ্বনিলৈ ৰূপান্তৰিত নহয়। যেনে শনি, মনি ইত্যাদি। উজনি অঞ্চলৰ লোকে ব্যাকৰণৰ এই নীতি মানি চলে যদিও

ভাতো ব্যতিক্ৰম নথকা নহয়। ব্যাকৰণৰ এই নীতিৰ বাবে আমি অকাৰান্ত ধাতুৰ ৰূপ লোৱা পদবোৰ যেনে— ক'ব, হ'ব, ল'ব, ল'ম, ক'ম এইৰূপে উচ্চাৰণ কৰিব লাগে। কিন্তু কিছুমান শব্দ অকাৰান্ত ৰূপত লেখিলেও সেইবোৰ ব্যঞ্জনান্ত ৰূপত উচ্চাৰণ কৰা হয়। যেনে— ঘব, মুখ, কব, ধব, মব ইত্যাদি। আকৌ কিছুমান ব্যঞ্জনান্ত শব্দ অকাৰান্ত ৰূপত উচ্চাৰণ কৰা হয়। সেইবোৰ যেনে—পাৰ-অ (পাৰ); পাভ-অ (পাভ); নাৰ-অ (নাৰ); গাধ-অ (গাধ); এ'ঘাৰ অ (এ'ঘাৰ); বাৰ অ (বাৰ) ইত্যাদি।

সংস্কৃত তৎসম শব্দবোৰো অসমীয়াত অকাৰান্ত ৰূপত উচ্চাৰণ কৰা হয়। যেনে লোহ, বিকশিত, জ্ঞাত ইত্যাদি। আকৌ গতত ব্যঞ্জনান্ত ৰূপে উচ্চাৰিত হোৱা শব্দবোৰো পঢ়ত অকাৰান্ত ৰূপত উচ্চাৰিত হয়। যেনে—কৃষ্ণ, চৰণ শৰণ ইত্যাদি। অসমীয়াত যিবোৰ শব্দৰ শেষত/ঈয়/আক/অয়/প্রত্যয়ান্ত আছে সেইবোৰ শব্দও অকাৰান্ত ৰূপত উচ্চাৰিত হয়। যেনে—প্ৰিয়, দ্বিতীয়, স্বৰ্গীয়, দেয়, বিধেয় ইত্যাদি। যুক্ত ব্যঞ্জনান্তৰে শেষ হোৱা শব্দবোৰো অসমীয়াত অকাৰান্ত ৰূপত উচ্চাৰিত কৰা হয়। যেনে—সন্ত, মহন্ত, চন্দ্ৰ, বাক্য, ধৈৰ্য,

গুৰু ইত্যাদি। যুক্ত ব্যঞ্জনান্তৰে শেষ হোৱা শব্দৰ ক্ষেত্ৰটো ব্যতিক্ৰম পোৱা যায়। সেইবোৰ অকাৰান্ত ৰূপত উচ্চাৰিত কৰা নহয়। তেনেকুৱা কিছুমান শব্দ হ'ল—বান্ধ, কান্ধ, ফান্দ, ইত্যাদি। অসমীয়া এক আখৰীয়া ব্যঞ্জনান্ত ধাতুবোৰো অকাৰান্ত শব্দৰ ৰূপত উচ্চাৰিত কৰা হয়। তেনে কিছুমান ধাতু হ'ল— যেনে : ক, খ, থ, ল, ব ইত্যাদি।

আলোচিত আলোচনাৰ পৰা আমি এটা সিদ্ধান্তলৈ আহিব পাৰোঁ। যে আমাৰ অসমীয়া ভাষাৰ উচ্চাৰণৰ ক্ষেত্ৰত কিছুমান নিৰ্দিষ্ট পদ্ধতি আছে; কিন্তু এই পদ্ধতি আমি সকলোৱে মানি নচলাব ফলত উচ্চাৰণৰ ক্ষেত্ৰত দুই/চাৰিবি বিভ্ৰাট ঘটে। সেয়েহে আমি সমূহীয়া প্ৰচেষ্টাৰে এই আসোঁৱাহবোৰ দূৰ কৰাৰ প্ৰচেষ্টা হাতত ল'ব লাগে। ভাষাৰ উচ্চাৰণৰ ক্ষেত্ৰত ক্ষুদ্ৰ আৰু আঞ্চলিক স্বার্থসমূহ পৰিত্যাগ কৰিব নোৱাৰিলে ভাষাৰ উন্নতি সাধন নহয়। ভাষা এটাৰ বিজ্ঞান-সন্মত বিচাৰ বিশ্লেষণ কৰা সকলো শ্ৰেণী লোকৰে প্ৰধান কৰ্তব্য।

আভাস লোৱা গ্ৰন্থ :

- ১। Assamese its Formation and Development—
by Dr. B. K. Kakati, M. A. Ph. D.
- ২। ভাষা-বিজ্ঞান—ড° উপেন গোস্বামী।
- ৩। অসমীয়া ভাষাৰ ব্যাকৰণ—ড° উপেন গোস্বামী।
- ৪। অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপ কথা—ড° উপেন গোস্বামী।
- ৫। অসমীয়া ব্যাকৰণৰ মৌলিক বিচাৰ—ড° গোলোক গোস্বামী।

১৯৯০-৯১ চনৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত অনুষ্ঠিত কৰা বিভিন্ন প্রতিযোগিতাৰ ফলাফলসমূহ :

খেল-ধেমালি (ল'ৰাৰ) :

১০০ মিটাৰ দৌৰ :

- ১ম—পূৰ্ণ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
- ২য়—কামদেৱ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)
- ৩য়—লৱ ৰাভা (স্নাঃ ৩য়)

২০০ মিটাৰ দৌৰ :

- ১ম—কামদেৱ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)
- ২য়—প্ৰফুল্ল ৰাভা (উঃ মাঃ ১ম)
- ৩য়—ভোগেশ্বৰ বড়ো (উঃ মাঃ ২য়)

৪০০ মিটাৰ দৌৰ :

- ১ম—প্ৰফুল্ল ৰাভা (উঃ মাঃ ১ম)
- ২য়—পূৰ্ণ বড়ো (উঃ মাঃ ২য়)
- ৩য়—সঞ্জয় ৰাভা (উঃ মাঃ ১ম বি.)
- কামদেৱ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

৮০০ মিটাৰ দৌৰ :

- ১ম—সঞ্জয় ৰাভা (উঃ মাঃ ১ম বিঃ)
- ২য়—কামদেৱ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)
- ৩য়—ভবানী প্ৰসাদ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)

১৫০০ মিটাৰ দৌৰ :

- ১ম—সঞ্জয় ৰাভা (উঃ মাঃ ১ম বিঃ)
- ২য়—পূৰ্ণ বড়ো (উঃ মাঃ ১মঃ)

৩য় সুবোধ চন্দ্ৰ দাস (উঃ মাঃ ১ম)

লং জাম্প :

- ১ম—হুলাল ৰাভা (উঃ মাঃ ২য়)
- ২য়—লীলাধৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
- ৩য়—সূৰ্য্য কান্ত বড়ো (স্নাঃ ১মঃ)

হাই জাম্প :

- ১ম—হামিদ আলী (উঃ মাঃ ১ম)
- ২য়—লীলাধৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
- ৩য়—সঞ্জয় ৰাভা (উঃ মাঃ ১ম বি)

ত্ৰিপুল জাম্প :

- ১ম—প্ৰফুল্ল ৰাভা (উঃ মাঃ ১ম)
- ২য়—কামদেৱ কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)
- ৩য়—সঞ্জয় ৰাভা (উঃ মাঃ ১মঃ বিঃ)

চটপুট থ্ৰু' :

- ১ম—জনাদিন বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
- ২য়—ভবানী প্ৰসাদ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
- ৩য়—অনিল কুমাৰ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)

জেভেলিন থ্ৰু' :

- ১ম—মঃ হামিদ আলী (উঃ মাঃ ১ম)
- ২য়—লৱ কুমাৰ ৰাভা (স্নাঃ ৩য়)
- ৩য়—ভবানী প্ৰসাদ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)

ডিচকাচ থু :

- ১ম—মঃ হামিদ আলী (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য়—ভরানী প্রসাদ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়—অনিল কুমার বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)

পোলভণ্ট :

- ১ম মঃ হামিদ আলী (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য় ভরানী প্রসাদ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়—পরিভ্র বড়ো (উঃ মাঃ ২য়)

পাঞ্জা :

- ১ম—ভরানী প্রসাদ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য়—কামদেব কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)
 ৩য় শংকর পাঠক (উঃ মাঃ ১ম)

বিলেবেচ ১০০ × ৪ :

- ১ম দল—সঞ্জয় বাভা (উঃ মাঃ ১ম বি)
 সুব্রেশ দাস (উঃ মাঃ ১ম)
 পূর্ণ বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 বহিম বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য় দল—মঃ হামিদ আলী (উঃ মাঃ ১ম)
 অনিল বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 উৎপল বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 লীলাধর বড়ো (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য় দল—অমৃত কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)
 বীবেণ ঠাকুরীয়া (স্নাঃ ১ম)
 কুলেন্দ্র কলিতা (উঃ মাঃ ১ম)
 কনক দৈমাবী (উঃ মাঃ ১ম)

ভঙ্গীবঙ্গ :

- বিজয়ী দল—উচ্চতর মাধ্যমিক প্রথম বার্ষিক
 (থ) শাখা
 বিজিত দল—স্নাতক ৩য় বার্ষিক ।

ক্রিকেট :

- বিজয়ী দল—স্নাতক প্রথম বার্ষিক
 বিজিত দল—উচ্চতর মাধ্যমিক প্রথম বার্ষিক
 Man of the Match :

Bedanta Kr Dekar—T. D. C. 1st
 Best Bowler :

Nilim Dutta—H. S. (Sc) 1st

বছরব্য শ্রেষ্ঠ খেলুর্বে :

শ্রীকামদেব কলিতা (উঃ মাঃ ২য়) কলা

খেল-খেমালি (ছোবালী) :

১০০ মিটার দৌৰ :

- ১ম—মিচ্ পূর্ববী মহন্ত (উঃ মাঃ ২য়)
 ২য় মিচ্ লিপিকা ভদ্র (উঃ মাঃ ২য়)
 ৩য় মিচ্ মঞ্জুলা ঠাকুরীয়া (স্নাঃ ৩য়)

২০০ মিটার দৌৰ :

- ১ম—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাবী (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য় অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়—মিচ্ লিপিকা ভদ্র (উঃ মাঃ ২য়)

৪০০ মিটার দৌৰ :

- ১ম—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাবী (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য়—মিচ্ অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়—মিচ্ লিপিকা ভদ্র (উঃ মাঃ ২য়)

৮০০ মিটার দৌৰ :

- ২ম—মিচ্ অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য় মিচ্ অঞ্জলি দৈমাবী (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়—মিচ্ যুথিকা বয় (স্নাঃ ৩য়)

লং জাম্প :

- ১ম—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাবী (উঃ মাঃ ১ম)
 ২য়—মিচ্ অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
 ৩য়—মিচ্ কাকলি অধিকাবী (স্নাঃ ৩য়)

ত্ৰিপুল জাম্প :

- ১ম—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাৰী (উঃ মাঃ ১ম)
২য়—,, অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
,, যুথিকা বয় (স্নাঃ ৩য়)
৩য়—' মঞ্জু দাস (উঃ মাঃ ২য়)

জ্যেভেলিন ধু' :

- ১ম—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাৰী (উঃ মাঃ ১ম)
২য়—" অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
৩য়—" জোনাকী দাস (উঃ মাঃ ১ম)

ডিচ্কাচ ধু' :

- ১ম—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাৰী (উঃ মাঃ ১ম)
২য়—" অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
৩য়—" লিপিকা ভদ্র (উঃ মাঃ ২য়)

বেলেঞ্চ বেচ :

- ১ম—মিচ্ আমিনা বেগম (উঃ মাঃ ১ম)
২য়—" যুথিকা বয় (স্নাঃ ৩য়)
৩য়—" শিখাবাণী সবকাৰ (স্নাঃ ৩য়)

পাঞ্জা :

- ১ম—মিচ্ মীৰা মহন্ত (স্নাঃ ৩য়)
২য়—" বীণাপাণী নাথ (উঃ মাঃ ২য়)
৩য়—" তৰা বায়ন (স্নাঃ ৩য়)

বিলেবেচ :

- ১ম দল—অঞ্জলি দৈমাৰী (উঃ মাঃ ১ম)
অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)
লিপিকা ভদ্র (উঃ মাঃ ২য়)
আমিনা বেগম (উঃ মাঃ ২য়)
২য় দল—মিচ্ যুথিকা বয় (স্নাঃ ৩য়)
,, কাকলি অধিকাৰী (স্নাঃ ৩য়)
,, মীৰা মহন্ত (স্নাঃ ৩য়)
,, মঞ্জুলা ঠাকুৰীয়া (স্নাঃ ৩য়)

৩য় দল—শিখাবাণী সবকাৰ (স্নাঃ ৩য়)

বীণাপাণী নাথ (উঃ মাঃ ২য়)

মঞ্জু দাস (উঃ মাঃ ২য়)

বীণা দাস (উঃ মাঃ ১ম)

চট্‌পুট ধু' :

১ম—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাৰী (উঃ মাঃ ১ম)

২য়—,, মঞ্জু দাস (উঃ মাঃ ২য়)

৩য়—,, আমিনা বেগম (উঃ মাঃ ২য়)

বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠা খেলুৱৈ :

মিচ্ অঞ্জলি দৈমাৰী

[উচ্চতৰ মাধ্যমিক প্ৰথম বাৰ্ষিক 'কলা']

ছাত্ৰ জিৰণিকোঠা বিভাগৰ ফলাফল :

কেৰম : (একক)

চেম্পিয়ন শ্বিপ—নৱ কুমাৰ কলিতা (৩য়, স্নাতক)

বানার্চ আপ সুবোধ চন্দ্ৰ দাস (উঃ মাঃ ১ম)

কেৰম : (দ্বৈত)

চেম্পিয়ন শ্বিপ—নৱ কুমাৰ কলিতা (স্নাতক, ৩য়)

নিৰঞ্জন মণ্ডল (স্নাঃ ২য়)

বানার্চ আপ—বানেশ্বৰ দাস (উঃ মাঃ ১ম)

প্ৰবীণ কলিতা (,,)

বেৰ্ডমিণ্টন (একক)

চেম্পিয়ন—প্ৰশান্ত কলিতা (স্নাঃ ১ম)

বানার্চ আপ—বিপুল দাস (উঃ মাঃ ১ম)

বেৰ্ডমিণ্টন (দ্বৈত)

চেম্পিয়ন—ৰমেন কলিতা (উঃ মাঃ ১ম)

মৃণাল পাটোৱাৰী (উঃ মাঃ ১ম)

বানার্চ আপ—বাবুল কলিতা (উঃ মাঃ ২য়)

ধনঞ্জয় ডাকুৰা (উঃ মাঃ ১ম)

ছাত্ৰী জিৰণিকোঠা বিভাগৰ ফলাফল :

বিং (একক)

চেম্পিয়ন—মিচ্, বীণা নাথ

বানার্চ আপ—মিচ্, অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)

বিং (দ্বৈত)

চেম্পিয়ন—মিচ্, বীণাপাণি নাথ (উঃ মাঃ ২য়)

মিচ্, বীণা নাথ।

বানার্চ আপ—মিচ্, পাৰ্বতী নাথ

মিচ্, অঞ্জনা বাভা (উঃ মাঃ ১ম)

কেবম : (একক)

চেম্পিয়ন—মিচ্, বিজুমণি শৰ্মা (উঃ মাঃ ১ম)

বানার্চ আপ—মিচ্, বীণাপাণি নাথ (উঃ মাঃ ২য়)

কেবম : (দ্বৈত)

চেম্পিয়ন—মিচ্, বীণাপাণি নাথ (উঃ মাঃ ২য়)

মিচ্, বীণা নাথ।

বানার্চ আপ—মিচ্, আমিনা বেগম (উঃ মাঃ ২য়)

মিচ্, লিপিকা ভদ্র (উঃ মাঃ ২য়)

বেডমিণ্টন : (একক)

চেম্পিয়ন—মিচ্, কাকলি অধিকাৰী (স্নাঃ ৩য়)

বানার্চ আপ—মিচ্, আমিনা বেগম (উঃ মাঃ ২য়)

বেডমিণ্টন : (দ্বৈত)

চেম্পিয়ন—মিচ্, কাকলি অধিকাৰী [স্নাঃ ৩য়]

মিচ্, শিখাবাণী সবকাৰ [স্নাঃ ৩য়]

বানার্চ আপ—মিচ্, বীণাপাণি নাথ [উঃ মাঃ ২য়]

মিচ্, বীণা নাথ।

কইনা প্ৰতিযোগিতা :

১ম—মিচ্, শিখাবাণী সবকাৰ [স্নাঃ ৩য়]

২য়—মিচ্, মঞ্জু দাস [উঃ মাঃ ২য়]

৩য়—মিচ্, আমিনা বেগম [উঃ মাঃ ২য়]

চিঙ্গাই প্ৰতিযোগিতা :

১ম—মিচ্, সুভদ্রা দাস।

২য়—মিচ্, মধুমিতা দাস। [স্নাঃ ৩য়]

মিচ্, মঞ্জুলা ঠাকুৰীয়া [স্নাঃ ৩য়]

পুষ্প সজ্জা :

১ম—মিচ্, কাকলি অধিকাৰী [স্নাঃ ৩য়]

২য়—মিচ্, হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

৩য়—মিচ্, ভৱানী মহন্ত।

সমাজ সেৱা বিভাগৰ ফলাফল :

১ম—দ্বীপেন বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

২য়—বেদান্ত ডেকা [স্নাঃ ১ম]

বামেশ্বৰ কলিতা [উঃ মাঃ ১ম]

৩য়—অম্বুজ কুমাৰ বৰা [উঃ মাঃ ১ম]

দীপক ছেত্ৰী [উঃ মাঃ ১ম]

প্ৰণৱ বড়ো [উঃ মাঃ ১ম]

শংকৰদেৱ কছাৰী [উঃ মাঃ ১ম]

কনক বড়ো [উঃ মাঃ ১ম]

বিশ্বজিৎ কলিতা [উঃ মাঃ ১ম]

কদ্ৰ বড়ো [উঃ মাঃ ১ম]

বিবাজ বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

প্ৰণৱ কলিতা [স্নাঃ ২য়]

নিবঞ্জন মণ্ডল [স্নাঃ ৩য়]

জীৱেশ্বৰ পাঠক [উঃ মাঃ ২য়]

লক্ষ্মণ বাভা [স্নাঃ ১ম]

দেৱজিৎ দাস [উঃ মাঃ ১ম]

সুবেশ চন্দ্ৰ দাস [উঃ মাঃ ১ম]

কামিনী কান্ত বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

দিলীপ কুমাৰ বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

ভৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ বিভাগৰ ফলাফল :

আকস্মিক বক্তৃতা :

১ম—কৈলাশ কলিতা (স্নাঃ ৩য়)

২য়—নীলিম দত্ত (উঃ মাঃ ১ম বিঃ)

৩য়--দ্বিগেন বড়ো (উ: মা: ২য়)

অসমীয়া কবিতা আৱৃতি :

১ম মিচ্ তৰা বায়ন (স্না: ৩য়)

২য় মিচ্ নীৰা বায়ন (স্না: ১ম)

মিচ্ জৱা ঠাকুৰীয়া (স্না: ২য়)

৩য়—মিচ্ মঞ্জুলা দাস (উ: মা: ১ম)

ইংৰাজী কবিতা আৱৃতি :

১ম মিচ্ জ্যোতিকণা দেৱী (উ: মা: ১ম)

২য়—মিচ্ তৰা বায়ন (স্না: ৩য়)

৩য় শ্ৰীকৈলাশ কলিতা (স্না: ৩য়)

কুইজ প্ৰতিযোগিতা :

১ম দল - ৰাজীৱ ৰাভা (উ: মা: ১ম)

হেমন্ত দাস (উ: মা: ১ম)

মেদিনীমোহন ৰাভা (উ: মা: ১ম)

২য় দল—বলেন চৌধুৰী (স্না: ১ম)

কৈলাশ কলিতা (স্না: ৩য়)

নুকুল ইছলাম (উ: মা: ১ম)

৩য় দল—মৃণাল পাটোৱাৰী (উ: মা: ১ম বি)

[i] নীলিম দত্ত (উ: মা: ১ম বি)

সুবজিত কাকতি (উ: মা: ১ম বি)

[ii] মিচ্ মঞ্জুলা দাস (উ: মা: ১ম বি)

মিচ্ জ্যোতিকণা দেৱী (")

মিচ্ অৰ্চনা দাস (")

সাহিত্য প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল :

অসমীয়া কবিতা :

১ম—ললিত চন্দ্ৰ ৰাভা (স্না: ২য়)

২য়—অৰুণ চন্দ্ৰ বড়ো (উ: মা: ২য় বি:)

কৈলাশ কলিতা (স্না: ৩য়)

৩য়—চবিন কুমাৰ বৈশ্য (উ: মা: ১ম)

অসমীয়া গল্প :

১ম—দ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস (স্না: ১ম)

২য়—ললিত চন্দ্ৰ ৰাভা (স্না: ২য়)

৩য়—হীৰামণি বৰা (উ: মা: ১ম)

বেটুপাত অঙ্কন :

নিচুকনি বঁটা :

শ্ৰীবিষ্ণুজিৎ ৰাভা (উ: মা: ১ম)

সাংস্কৃতিক বিভাগৰ ফলাফল :

বাতৰি পঢ়া :

১ম মিচ্ তৰা বায়ন [স্না: ৩য়]

২য় মিচ্ নীৰা বায়ন [স্না: ১ম]

৩য়—কৈলাশ কলিতা [স্না: ৩য়]

বৰগীত :

১ম—মিচ্ হীৰামণি দেৱী [উ: মা: ২য়]

২য়—মিচ্ পদ্মী পাঠক [স্না: ১ম]

৩য় আদিত্য দাস [উ: মা: ১ম]

লোকগীত :

১ম ভূপেন দত্ত [উ: মা: ১ম]

২য়—মিচ্ শেৱালি দাস [উ: মা: ২য়]

৩য়—মিচ্ অৰুণা বৈশ্য [স্না: ২য়]

ভঞ্জন :

১ম—মিচ্ পদ্মী পাঠক [স্না: ১ম]

২য় কৈলাশ কলিতা [স্না: ৩য়]

৩য়—মিচ্ সাৰদা ৰাভা [উ: মা: ১ম]

বিহুগীত :

১ম—সুৰেশ চন্দ্ৰ দাস [উ: মা: ১ম]

২য়—মিচ্ পদ্মী পাঠক [স্না: ১ম]

মিচ্ শেৱালি দাস [উ: মা: ২য়]

৩য়—মিচ্ হীৰামণি দেৱী [উ: মা: ২য়]

বিয়ানাস :

১ম—মিচ্ শেরালি দাস [উঃ মাঃ ২য়]

২য়— „ পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

৩য়— „ কল্পনা চৌধুরী [উঃ মাঃ ২য়]

ভূপেন্দ্র সংগীত :

১ম—মিচ্ পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

২য়—শ্রীকৈলাশ কলিতা [স্নাঃ ৩য়]

৩য়—মিচ্ সাবদা বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

বাতাগীত :

১ম—মিচ্ সাবদা বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

২য়— „ পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

৩য়—শ্রীসঞ্জয় কুমার বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

জ্যোতি সংগীত :

১ম—মিচ্ পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

„ অর্চনা দাস [উঃ মাঃ ১ম]

২য়—শ্রীকৈলাশ কলিতা [স্নাঃ ৩য়]

৩য়—মিচ্ হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

বড়ো গীত :

১ম—রূপধব বড়ো [উঃ মাঃ ১ম]

২য়—মিচ্ অঞ্জলি দৈমাবী [উঃ মাঃ ১ম]

৩য়— „ হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

বনগীত :

১ম—মিচ্ সাবদা বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

২য়— „ পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

„ শেরালি দাস [উঃ মাঃ ২য়]

৩য়—কৈলাশ কলিতা [স্নাঃ ৩য়]

খেয়াল :

১ম—মিচ্ হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

২য়— „ পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

৩য়—বতন ঠাকুরীয়া [উঃ মাঃ ১ম]

গজল :

১ম—কৈলাশ কলিতা [স্নাঃ ৩য়]

২য়—পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

৩য়—হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

আধুনিক গীত :

১ম—মিচ্ হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

২য়—মিচ্ শেরালি দাস [উঃ মাঃ ১ম]

৩য়—কৈলাশ কলিতা [স্নাঃ ৩য়]

বিষ্ণু বাতাগীত

১ম—মিচ্ হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

২য়—কৈলাশ কলিতা [স্নাঃ ৩য়]

৩য়—মিচ্ শেরালি দাস [উঃ মাঃ ২য়]

জিকিৰ :

১ম—মিচ্ হীৰামণি দেৱী [উঃ মাঃ ২য়]

২য়— „ পহুমী পাঠক [স্নাঃ ১ম]

৩য়—কৈলাশ কলিতা [স্নাঃ ৩য়]

বিহুনৃত্য : (একক)

১ম—মিচ্ মঞ্জুলা দাস [উঃ মাঃ ১ম]

২য়—মিচ্ অঞ্জনা বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

৩য়—মিচ্ সুশীলা বাভা [উঃ মাঃ ১ম]

আধুনিক নৃত্য :

১ম—মিচ্ ধৰিত্রী গগৈ [উঃ মাঃ ২য়]

২য়— „ মঞ্জুলা দাস [উঃ মাঃ ১ম]

৩য়— „ জোনালী দাস [উঃ মাঃ ১ম]

কৌতুক :

১ম—দ্বিজেন্দ্র কুমার দাস [স্নাঃ ১ম]

২য়—দেৱজিৎ দাস [উঃ মাঃ ১ম]

৩য়—ভূদেৱ অধিকাৰী [উঃ মাঃ ১ম]

ভেষজচন :

১ম—মিচ্ শিখাবাণী সবকাব [স্নাঃ ৩য়]

১য় — .. মঞ্জলা ঠাকুৰীয়া [স্না: ২য়]
 ৩য়— শ্ৰীদ্বিপেন বাভা [উ: মা: ১ম]
 — মিচ যুথিকা বয় [স্না: ৩য়]

যজ্ঞ সংগীত :

১ম— নয়ন কলিতা [উ: মা: ১ম]
 ২য়— দেৱজিৎ দাস [উ: মা: ১ম]
 — কিশোৰী নিয়োগী [উ: না: ২য়]

যুকাভিনয় :

১ম— ভূদেৱ অধিকাৰী [উ: মা: ১ম]
 ২য় দেৱজিৎ দাস [উ: মা: ১ম]
 ৩য়— নৱ কুমাৰ কলিতা [স্না: ৩য়]

একক অভিনয় :

১ম— কামদেৱ কলিতা [উ: মা: ২য়]
 ২য়— দেৱজিৎ দাস [উ: মা: ১ম]
 — সঞ্জয় কুমাৰ বাভা [উ: মা: ১ম বি:]

একাংক নাট প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল :

শ্ৰেষ্ঠ নাটক : "কলঙ্কিত মানৱ"
 শ্ৰেষ্ঠ পৰিচালক : হীৰেণ বাভা।
 শ্ৰেষ্ঠ অভিনেতা : দ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস [স্না: ১ম]

শ্ৰেষ্ঠ অভিনেত্ৰী : বীণাপাণি নাথ [উ: মা: ২য়]

বছৰৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ সংগীত প্ৰতিযোগী :

মিচ পহুমী পাঠক [স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক]

—:~:—

॥ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ॥

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে বকো জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ-একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ পদত মোক ভোট দি জয়যুক্ত কৰা কাৰণে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মই আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ।

সাধাৰণ সম্পাদকৰ গুৰুদায়িক গ্ৰহণ কৰাৰ কেইদিনমান পাছতে মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক উৎসৱ ‘মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ’ ছয় দিনীয়া কাৰ্য-শ্ৰুচীৰে আৰম্ভ হয়। অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথদেৱে মহাবিদ্যালয়ৰ পতাকা উত্তোলন কৰি এই উৎসৱৰ শুভাৰম্ভ কৰে। উৎসৱৰ দিন কেইটাত বিভিন্ন খেলা-ধুলা, গীত-মাত, কুইজ, নাটক, ভেশচন আদিৰ প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। অধ্যক্ষৰ সভাপতিত্বত বহা বঁটা বিতৰণী সভাৰে উৎসৱৰ সমাৰম্ভ হয়। বঁটা বিতৰণী সভাত মুখ্য অতিথিৰ আসন অলংকৃত কৰিছিল বিকালী মহাবিদ্যালয়ৰ (ধূপধৰ) অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত ব্ৰজেন্দ্ৰ কুমাৰ বায় চৌধুৰীদেৱে। তেখেতৰ সাক্ষাৰী আৰু বনাল ভাষণে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক অনুপ্রাণিত কৰিছিল। এই ছেগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ হৈ মই তেখেতলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

প্ৰতিবছৰে পালন কৰি অহাৰ দৰে এই বেলিও মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী-শিক্ষক-কৰ্মচাৰী মিলি বিদ্যাৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী আই বীণাপানিৰ শ্ৰীচৰণত পুষ্পাৰ্ঘ্য নিবেদন কৰা হয়। তদুপৰি

মহাপুৰুষ শ্ৰীশংকৰদেৱৰ তিৰোভাৱ তিথি ভাগৱত পাঠ, নাম-কীৰ্ত্তন আৰু মহাপুৰুষ জনাৰ জীৱনী আৰু কৰ্মৰাজিৰ ওপৰত অনুষ্ঠিত কৰা আকস্মিক বক্তৃতা প্ৰতিযোগিতা আদি বিভিন্ন কাৰ্য্য-শ্ৰুচীৰে পালন কৰা হয়।

এই বছৰৰ নৱাগত আদৰ্শ সভাখন অতি জাক-জমকতাবে অনুষ্ঠিত হৈ যায়। সভাত সভাপতিত্ব কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথদেৱে। এই সভাত বিশিষ্ট অতিথি হিচাপে উপস্থিত থাকি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° নিৰ্মল কুমাৰ চৌধুৰীদেৱে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীক উদ্দেশ্যি এটা বহুমূলীয়া ভাষণ দিয়ে। উপাচার্য চৌধুৰীদেৱলৈ আমাৰ সজ্জক প্ৰণাম যাচিলোঁ। সভাত উপস্থিত থাকি আমাক উৎসাহিত কৰা বাবে স্থানীয় গণ্য-মান্য লোকসকললৈকো আমি ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ এই বছৰৰ “আন্তঃমহাবিদ্যালয় ফুটবল টুৰ্ণামেণ্ট” দক্ষিণ কামৰূপ মহাবিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত হয়। এই ফুটবল প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে যথেষ্ট পাবদৰ্শিতা দেখুৱাই চেমি ফাইনেল খেল খেলাৰ যোগ্যতা লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। প্ৰতি গৰাকী খেলুৱৈলৈ মোৰ অভিনন্দন থাকিল আৰু তেওঁলোকৰ উজ্জল ভৱিষ্যত কামনা কৰিলোঁ।

মই বৰ দুঃখীভাৱে যে মোৰ কাৰ্য্যকালছোৱাত আমি কেবাবাবো শোকাঙ্ক বোৱাব লগা হ’ল।

আমি সকলোত হেৰুৱালোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ
বৰ্ষাধৰ বাভা (উঃ মাঃ ২য়) ভগৱত চন্দ্ৰ নাথ
(উঃ মাঃ ১ম), হেমন্ত বাভা (স্নাতক ১ম),
আৰু ছাত্ৰী জিলি বাভা (উঃ মাঃ ১ম)। তেখেত
সকলৰ স্বৰ্গগত আত্মাই চিৰ শান্তি লাভ কৰক—
এয়ে ভগৱানৰ ওচৰত আমাৰ প্ৰাৰ্থনা। ইয়াৰ
উপৰি আমি প্ৰাক্তন ক্ৰধান মন্ত্ৰী বাৰ্জীৰ গান্ধী,
প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী দীনেশ গোপাৰ্মী, অসমৰ
শিল্পী নিপ বৰুৱা আৰু আমাৰ মহাবিদ্যালয়
প্ৰতিষ্ঠাতা উল্লেখযোগ্য অবিহণা যোগোৱা ব্যক্তি
গৰ্জেন কলিতাৰ মৃত্যুত শোক সভা পাতি তেখেত
সকলৰ স্বৰ্গগত আত্মাৰ সদগতি কামনা কৰা হয়
আৰু লগতে শোক সন্তপ্ত পৰিয়াল সকললৈ সম-
বেদনা জ্ঞাপন কৰা হয়।

মহাবিদ্যালয় একোখনৰ বথেষ্টে অভাৱ অভি-
যোগ থাকে। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ো তাৰ বাতি-
ক্ৰম নিশ্চয় নহয়। ইয়াত আমি গোটেইবোৰ
অভাৱ উল্লেখ নকৰি মাত্ৰ কেইটিমান অভাৱৰ
কথা কহঁপক্ষৰ সু-বিবেচনাৰ বাবে দাঙি ধৰিলোঁ।
এই কেইটা হ'ল— (১) মহাবিদ্যালয় চৌহদত
এখন কেণ্টিনৰ ব্যৱস্থা কৰা। (২) ছাত্ৰ-ছাত্ৰী
তথা শিক্ষকৰ বাবে চাইকেল ছেদৰ ব্যৱস্থা কৰা।
(৩) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে শৌচাগাৰৰ ব্যৱস্থা কৰা।
(৪) কলা শাখাৰ প্ৰতিটো বিষয়ত স্নাতক মহ-
লাত 'মেজৰ' পাঠ্যক্ৰমৰ ব্যৱস্থা কৰা। (৫) স্নাতক
মহলাত বিজ্ঞান শাখা প্ৰৱৰ্ত্তন কৰা। (আগন্তুক
শিক্ষা বৰ্ষৰ পৰাই) (৬) ছাত্ৰীসকলৰ বাবে এটা

গ্ৰাহন-বহল কমন ৰুমৰ ব্যৱস্থা কৰা আৰু (৭)
মহাবিদ্যালয়ৰ সৌন্দৰ্য বৰ্দ্ধনৰ বাবে এটা আটক
ধুনীয়া স্থায়ী গেট নিৰ্মাণ কৰা আদি।

সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে কাৰ্য্যভাৱ চলাই
যাওঁতে বিভিন্ন দিশত দিহা পৰামৰ্শ দি উপকৃত
কৰা কাৰণে মই মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ তথা ছাত্ৰ
একতা সভাৰ সভাপতি দ্বীযুত যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথ
দেৱৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ হৈ থাকিলোঁ। মহা-
বিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক অধ্যাপিকা সকললৈকো মোৰ
আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা আৰু ধন্যবাদ জনাইছোঁ।
লগতে মোৰ কাৰ্য্যভাৱ চলাই যাওঁতে প্ৰতি পদে
পদে সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱা বাবে ছাত্ৰ
একতা সভাৰ সহকৰ্মী সকলৰ সৈতে অক্ষয়, প্ৰশান্ত
ব্ৰজ দীপক, পঙ্কজ, বিপুল সাৰদা, লতিকা সভা
অঙ্গনালৈকো আন্তৰিক ধন্যবাদ যাচিছোঁ। তদুপৰি
সকলো সময়তে সহযোগিতা আগবঢ়োৱাৰ বাবে
মহাবিদ্যালয়ৰ কাৰ্যালয় সহায়ক সকললৈকো মই
আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সদৌ শেষত, মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ
ধন্যবাদ বাঁচি আৰু সকলোৰে ওচৰত মোৰ জ্ঞাত-
অজ্ঞাত ভুল ত্ৰুটিবোৰৰ বাবে ক্ষমা মাৰ্জনা বিচাৰি
মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

‘জয়ন্তু জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়।’

ধন্যবাদেৰে—

শ্ৰীমন্ত্ৰণ প্ৰসাদ ৰাভা

সাধাৰণ সম্পাদক, ছাত্ৰ একতা সভা

সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে জৱাহৰলাল নেহৰু মহা-বিদ্যালয়ৰ ১৯৯০-৯১ চনৰ ছাত্ৰ-একতা সভাৰ বাবে হোৱা নিৰ্বাচনত মোক ভোট দি জয়যুক্ত কৰি সাংস্কৃতিক সম্পাদক হিচাপে সেৱা কৰিবলৈ সুযোগকণ দিয়াৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মই আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ।

কুটি আৰু সংস্কৃতি হ'ল এটা জাতিৰ প্ৰাণ। ইয়াৰ অবিহনে কোনো জাতি জীয়াই থাকিব নোৱাৰে। কুটি সংস্কৃতিৰ জৰিয়তেই এটা জাতিৰ পৰিচয় পাব পাৰি। বাবে-বহণীয়া সংস্কৃতিৰ এক অপূৰ্ব সমন্বয় হ'ল অসমীয়া সংস্কৃতি। এনে এক বিশাল সংস্কৃতি যাতে কোনো কাৰণত কালৰ বুকুত জাহ যাব নোৱাৰে তাৰ কাৰণে আমি সকলোৱে সদা সতৰ্ক থকা প্ৰয়োজন। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলেও কেৱল পাঠা-পুথি অধ্যয়নতে আবদ্ধ নাথাকি আমাৰ ৰাজ্যখনত বসবাস কৰি থকা বিভিন্ন জাতি-উপজাতি কুটি-সংস্কৃতিৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ আৰু বিকাশ সাধনত মনোনিবেশ কৰি বৰ অসমৰ একাৰ ভেটিৰ এনাজবোডাল শক্তিশালী কৰিবলৈ যত্ন কৰা উচিত।

আমি কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ কেইদিন মান পিছতে মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক উৎসৱ “মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ” অনুষ্ঠিত হৈছিল। এই উৎসৱ ১১।২।৯১ ইং তাৰিখৰ পৰা ১৮।২।৯১ ইং তাৰিখলৈকে চলিছিল।

এই উপলক্ষে সাংস্কৃতিক বিভাগৰ ফালৰ পৰা গীত-মাত-নাচ আদিৰ বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল আৰু এই প্ৰতিযোগিতা সমূহত সৰহ সংখ্যক প্ৰতিযোগীয়ে যোগদান কৰি উদ্যোক্তা সকলক আনন্দিত কৰাৰ লগতে মনত প্ৰেৰণা যোগাইছিল। একাংক নাট প্ৰতিযোগিতাত এইবাৰ কেবাটাও নাট্যদলে যোগদান কৰি দৰ্শক তথা অধ্যাপক-অধ্যাপিকাবৃন্দক যথেষ্ট আমোদ দিছিল। এইখিনিতে প্ৰতিযোগী আৰু দৰ্শকসকলক মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনোৱাৰ লগতে বিচাৰক হিচাপে যি সকল ব্যক্তিক নিৰ্বাচন জনোৱা হৈছিল তেখেত সকল আহি আমাৰ কাৰ্য্য-সূচী চলাই নিয়াত সহায়তা কৰাৰ বাবে মই তেখেতসকললৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ উপলক্ষে অনুষ্ঠিত কৰা প্ৰদৰ্শনী প্ৰতিযোগিতাত এইবাৰ প্ৰতিযোগীৰ অভাৱৰ বাবে “হস্তশিল্প”ৰ প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰিব পৰা নগ'ল। মই আশা কৰিছোঁ ভৱিষ্যতে যেন এই প্ৰতিযোগিতাত ভালে-সংখ্যক প্ৰতিযোগীয়ে যোগদান কৰে। অৱশ্যে এইবাৰ পোন প্ৰথম বাৰৰ বাবে সাংস্কৃতিক শিতানত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা “মুকাভিনয়” আৰু “যন্ত্ৰ সংগীত” প্ৰতিযোগিতাই ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা দৰ্শকবৃন্দক বেছ আমোদ আৰু আনন্দ দিয়ে। সাংস্কৃতিক বিভাগৰ ফালৰ পৰা আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত মহাপুৰুষ শ্ৰীশংকৰদেৱৰ

শিৰোভাৱ তিথিও এক আকৰ্ষণীয় আৰু গান্ধাৰ্য-পূৰ্ণ পৰিবেশত পালন কৰা হয়।

এইবাব গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আন্তঃমহা-বিদ্যালয় যুৱ-মহোৎসৱত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে যোগদান কৰিব নোৱাৰিলে। কাৰণ তেতিয়া আন ভালেমান অস্থবিধাৰ লগতে আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী-সকল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাৰ কাৰণে বাস্তৱ আছিল।

মোৰ কাৰ্যকালৰ শেষৰ ফালে অৰ্থাৎ বোৱা ২৮।১০।৯১ ইং তাৰিখে সাংস্কৃতিক বিভাগৰ তহাৰ-ধানত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ এটি দলে গৈ আকাশবাণী গুৱাহাটী কেন্দ্ৰত ভিন্নস্বৰী গীত-মাত্ৰ অনুষ্ঠান এটি ৰেকৰ্ডিং কৰে। উক্ত গীত-মাত্ৰ সমূহ আকাশবাণীৰ ৩ নৱেম্বৰ তাৰিখৰ কাৰ্য্যসূচীত থকা 'সুৰভি' অনুষ্ঠান যোগে প্ৰচাৰিত হয়। এই কাৰ্য্যসূচী সম্পাদন কৰাত বিভিন্ন দিশত সহায়তা কৰা বাবে অধ্যাপক শ্ৰীকমলেশ্বৰ ঠাকুৰীয়া ছাৰ, অধ্যাপক শ্ৰীপ্ৰাণেশ্বৰ নাথ ছাৰ আৰু গ্ৰন্থাগাৰ সহায়ক শ্ৰীভাৰত চৌধুৰীৰ ওচৰত মই বিশেষভাৱে কৃতজ্ঞ হৈ ৰলোঁ।

সাংস্কৃতি সম্পাদক হিচাপে কাৰ্য্যভাৰ চলাই বাওঁতে মোক বিভিন্ন দিশত দিশ-পৰামৰ্শ দি উৎসাহিত কৰা বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত বতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথদেৱৰ ওচৰত মই চিৰ কৃতজ্ঞ

হৈ থাকিলোঁ। সাংস্কৃতিক বিভাগৰ তহাবধায়ক অধ্যাপক শ্ৰীযুত শৰৎ চন্দ্ৰ তালুকদাৰদেৱে মোক প্ৰতি পদে পদে দিশ-পৰামৰ্শ দি উপকৃত কৰা বাবে তেখেতৰ ওচৰতো মই কৃতজ্ঞ হৈ ৰলোঁ। অধ্যাপক শ্ৰীযুত বসন্ত কুমাৰ দত্ত চাৰৰ লগতে সমূহ অধ্যাপক-অধ্যাপিকালৈকো মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। লগতে মোক বিভিন্ন দিশত সহায়-সহযোগিতা কৰা বন্ধু-বান্ধৱী, প্ৰাক্তন সাংস্কৃতিক সম্পাদক যোনাথন মাৰাক, বেদান্ত, বীৰাজ, লক্ষ্মধৰ, বমণী, যত্ন, প্ৰশান্ত, দিলীপ, কামিনী, কৈলাশ, অক্ষয়, পঙ্কজ, ব্ৰজ হুলাল, দ্বিপেন, যুথিকা, হীৰামণি, কল্পনা, কণিকা, মীৰা, ভৱানী, মাইলু পক্ষা, নৱনীতা বিজু, প্ৰমী আৰু অঞ্জলি মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু শুভেচ্ছা বাচিছোঁ।

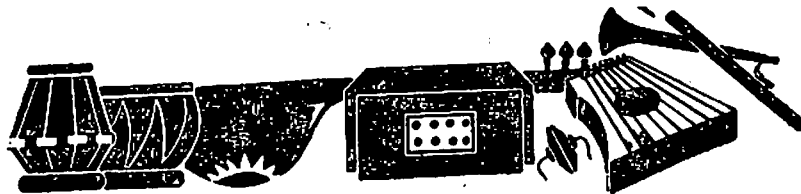
সদৌশেষত সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনাই আৰু মোৰ অনিচ্ছাকৃত ভুল-ত্রুটিৰ বাবে ক্ষমা মাৰ্জনা বিচাৰি প্ৰতিবেদনৰ মোখনি মাৰিলোঁ।

‘জৱতু জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়’

ধন্যবাদেৰে—

শ্ৰীদেৱাজ্জৎ দাস

সম্পাদক, সাংস্কৃতিক বিভাগ।

॥ খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ॥

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মোক জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ১৯৯০-৯১ চনৰ বাবে হোৱা ছাত্ৰ একতা সভাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক পৰিষদৰ নিৰ্বাচনত খেল বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰাত মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

‘খেল’ কেৱল আনন্দৰে উৎসৱ নহয় বৰ্তমান ই শিক্ষাৰ এটা প্ৰধান অঙ্গ হিচাপে পৰিগণিত হৈছে। খেলৰ জৰিয়তে শাৰীৰিক পুষ্টি আৰু মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন হোৱাৰ লগতে ই বিভিন্ন দেশ, জাতি আৰু গোষ্ঠীৰ মাজত মিলাপ্ৰীতি আৰু বন্ধুত্বৰ ভাৱ গঢ়ি তোলাত সহায়তা কৰে। বৰ্তমান সময়ত পাঠ্যপুথি পঢ়াৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে খেলাধুলাৰ প্ৰতি মনোযোগ দিয়াটো অতি প্ৰয়োজনীয় কৰ্তব্য হৈ পৰিছে। খেলাধুলাৰ প্ৰতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত আগ্ৰহ জন্মাই তোলাত শিক্ষানুষ্ঠান বিলাকে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লব পাৰে।

বিগত বছৰবোৰৰ দৰে এই বছৰো মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক উৎসৱ ‘মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ’ বিভিন্ন কাৰ্য্যসূচীৰে পালন কৰা হয়। খেল বিভাগৰ ফালৰ পৰা বিভিন্ন খেলৰ প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। খেলসমূহত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ উৎসাহ যথেষ্ট দেখা গৈছিল। অৱশ্যে এইবাৰ খেল প্ৰতিযোগিতাত কিছুমান নিম্ন মানৰ খেল বাদ দি

কেইটিমান নতুন খেলৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত খেলৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী নথকা সত্ত্বেও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে নিজৰ যোগ্যতাৰ পৰিচয় দিবলৈ সমৰ্থ হৈছে। তাৰ বাবে প্ৰতিগৰাকী খেলুৱৈক মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

এইবেলি আমাৰ মহাবিদ্যালয় খেল-পথাৰত দুখনে মহাবিদ্যালয়ৰ লগত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ হোৱা সীমিত অভাবৰ এদিনীয়া ক্ৰিকেট খেল-খনত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে সুন্দৰ খেল প্ৰদৰ্শন কৰি জয়লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। গুৱাহাটী বিশ্ব বিদ্যালয়ৰ অধীনৰ আন্তঃ মহাবিদ্যালয় ক্ৰিকেট টুৰ্ণামেণ্টতো আমাৰ মহাবিদ্যালয়ে যোগদান কৰি প্ৰাৰম্ভিক খেলবোৰত জয়লাভ কৰি চেমি-ফাইনেল খেল খেলাৰ যোগ্যতা লাভ কৰে।

মহাবিদ্যালয় এখনৰ খেলসমূহ সুচাৰুৰূপে পৰিচালিত কৰিবলৈ যিখিনি খেলৰ সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন - সিমানখিনি সামগ্ৰী আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত নাই। সেয়ে মই মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক খেলৰ প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীখিনিৰ অভাৱ সোনকালে পূৰণ কৰি দিবলৈ অনুৰোধ জনালোঁ। তদুপৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকললৈকে মোৰ এটা অনুৰোধ তেখেত সকলে যাতে নিয়মিতভাবে খেলাধুলাৰ অনুশীলন কৰি থাকে।

মোৰ কাৰ্যকালছোৱাত সকলো দিশৰ পৰা সহায়-সহযোগ আৰু দিহা-পৰামৰ্শ দি উপকৃত

কবি কাবণে খেল বিভাগব তহারধারক অধ্যাপক
শ্রীযুত অরুণী দাস ছাবলৈ মোব আস্থবিক কৃতজ্ঞতা
জ্ঞাপন কৰিলে।। ইয়াবোপৰি অধ্যক্ষ মাননীয় শ্রীযুত
যতীন্দ্র চন্দ্র নাথদেৱ, মাননীয় শ্রীযুত দ্বিজেন দাস ছাব
আক শ্রীযুত মদন চন্দ্র কাকতি ছাবদেৱলৈ মোব
কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। লগতে ছাত্র-একতা
সভাব সদস্য সকল আক বন্ধু-বান্ধৱী—সৰ্বশ্রী ভৱানী,
কামদেৱ, অঞ্জলি, গঞ্জনা, উপেন, নৱ, তৰা, মধু-
মিতা, অনুজ, কনক, প্রণৱ, দ্বিজেন, লতিকা,
শুভদ্রা, উৰ্বশী, বাপী, মাইনু, মাজনী নৱনীতা,

বেদান্ত, হিৰা, অনু আক মেদিনীলৈ আস্থবিক
ধন্যবাদ আক কৃতজ্ঞতা যাঁচিলো।

নদৌ শেষত সকলোলৈকে ধন্যবাদ জনাই
আক মোব অজ্ঞানিতে হোৱা ভুল-ত্রুটিবোৰৰ বাবে
ক্ষমা মাৰ্জনা বিচাৰি প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।
“জয়তু জরাহবলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়।”

ধন্যবাদেৰে—

শ্রীকামিনী কান্ত ৰাভা
সম্পাদক, খেল বিভাগ।

তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে মোক জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ-একতা সভাৰ তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰৰ সম্পাদক হিচাপে সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুযোগকণ দিলে আৰু মোৰ কাৰ্যকালছোৱাত বিভিন্ন ধৰণে সহায় সহযোগিতা আগবঢ়ালে সেইসকললৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

বিগত বছৰবোৰৰ দৰে এই বেলিও মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক উৎসৱ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' যথেষ্ট উলহ-মালাহৰে উদ্‌যাপন কৰা হয়। এই উপলক্ষে 'তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ' বিভাগৰ পৰা তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা, আবৃত্তি প্ৰতিযোগিতা, আকস্মিক বক্তৃতা প্ৰতিযোগিতা আৰু কুইজ প্ৰতিযোগিতাৰ আয়োজন কৰা হয়। কিন্তু অতি পৰিতাপৰ কথা যে প্ৰতিযোগীৰ অভাৱৰ কাৰণে তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাখন অনুষ্ঠিত কৰিব পৰা নগ'ল। অৱশ্যে তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত বাহিৰে বাকীবোৰ প্ৰতিযোগিতাত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অংশ গ্ৰহণ যথেষ্ট উৎসাহজনক হৈছিল। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকললৈ মোৰ এটি অনুৰোধ—আগলৈকে যেন তেওঁলোকে তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত যোগদান কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহে।

আমাৰ দেশৰ গণতান্ত্ৰিক শাসন ব্যৱস্থাত 'তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰাদি'ৰ যে যথেষ্ট গুৰুত্ব আছে সেইটো নকলেও হয়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ জ্ঞান তথা ব্যক্তিত্বৰ বিকাশ সাধনতো যুক্তি-তৰ্কাদিৰ ভূমিকা কম নহয়। সেয়ে ছাত্ৰ অৱস্থাৰ পৰাই আমি যুক্তি তৰ্কৰে সকলো বিষয় বিচাৰ বিশ্লেষণ কৰাৰ অভ্যাস আহৰণ কৰা উচিত। এনে অভ্যাস গঢ়ি

ভুলিবলৈ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত পতা তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাৰ বাহিৰেও আন সময়তো মাজে সময়ে দুই একোখন তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা তথা আলোচনা চক্ৰ অনুষ্ঠিত কৰাটো নিতান্ত প্ৰয়োজনীয়। কিন্তু মই বৰ হুখিত যে মোৰ কাৰ্যকালত তেনে ধৰণৰ আলোচনা চক্ৰ বা তৰ্ক প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰিব নোৱাৰিলো। যিয়েই নহওক, আগলৈকে এনে ধৰণৰ প্ৰতিযোগিতা বা আলোচনা চক্ৰাদি অনুষ্ঠিত হ'ব বুলি আশা কৰিলোঁ।

মোৰ কাৰ্যভাৰ চলাই যাওঁতে বিভিন্ন দিশত দিহা-পৰামৰ্শ দি উপকৃত কৰা কাৰণে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ, অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলক মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ আৰু বিশেষভাৱে তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰৰ তথ্যৱধানক অধ্যাপক শ্ৰদ্ধেয় ৰিজেন দাস ছাৰৰ ওচৰত মই চিৰ-ঋণী হৈ থাকিলো। লগতে ছাত্ৰ বন্ধু ৰিজেন বাভা, দীপক দৈমাৰী, লোহিত বাভা, সঞ্জয় দাস, নুপেন পাটোৱাৰী, প্ৰণৱ বাভা, পঙ্কজ কলিতা, শঙ্কৰ কলিতা, প্ৰদীপ কলিতা আৰু হৰিমোহন বাভাক তেওঁলোকে আগবঢ়োৱা সহায় সহযোগিতাৰ কাৰণে মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ জনালোঁ।

সদৌ শ্ৰেষ্ঠ, সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত মোৰ অজানিতে বৈ যোৱা ভুল-ত্রুটিৰ বাবে ক্ষমা-মাৰ্জনা বিচাৰি মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিছোঁ।

"জয়ন্তু জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়।"

ধন্যবাদেৰে—

শ্ৰীহীৰেণ বাভা।

সম্পাদক, তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ।

আমাৰ প্ৰতিভা

মিচ বাণাপানি নাথ (উঃ মাঃ ১য় বাৰ্ষিক)
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠা অভিনেতা

শ্ৰীদেৱেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস (স্নাতক প্ৰথম বাৰ্ষিক)
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠ অভিনেতা

মিচ অঞ্জলি দৈমাৰা (উঃ মাঃ প্ৰঃ বাৰ্ষিক)
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠা খেলুৱৈ

শীকামদেৱ কলিতা (উঃ মাঃ ২য় বাৰ্ষিক)
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ

মিচ প্ৰহ্মী পাঠক (স্নাতক প্ৰঃ বাৰ্ষিক)
বছৰৰ শ্ৰেষ্ঠা গায়িকা

ঃ সমাজ সেৱা বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ঃ

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মোক জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয় ছাত্ৰ-একতা সভাৰ সমাজ সেৱা বিভাগৰ সম্পাদকৰ পদত নিৰ্বাচিত কৰা কাৰণে নই মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ অস্তুৰভাৱ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সমাজ সেৱা মানুহে হ'ল দেশ সেৱা। এই সেৱা আমি দূৰ-দূৰণিলৈ নোযোৱাকৈয়ে কৰিব পাৰোঁ। আমাৰ সকলোৰে নিজ নিজ ঘৰখনৰ উপৰিও নিজ নিজ চুবুৰী বা অঞ্চলটোৰ প্ৰতি এটা দায়বদ্ধতা আছে। আঞ্চলিক প্ৰয়োজন অনুসাৰে এই দায়িত্ব হয়তো বেলেগ বেলেগ হ'ব পাৰে। এনে দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ সমাজৰ লোক সকল যদি দলবদ্ধভাবে আগবাঢ়ি আহে আৰু নিজৰ নিজৰ প্ৰয়োজন সমূহ পূৰণ কৰি লয় তেতিয়া দেশৰ যে কল্যাণ সাধিত হ'ব তাত কোনো সন্দেহ নাই। সমাজ সেৱাৰ মাজেৰে বিভিন্ন জাতি বা সম্প্ৰদায়ৰ মাজত মিলাপ্ৰীতি স্থাপন কৰি ঐক্যৰ এনাজৰীডালো সৃষ্টি কৰিব পাৰি। দহৰ আৰু বাইজৰ মজল সাধিব পৰা এনে এটা মহৎ কামত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে নিশ্চয় আগভাগ ল'ব পাৰে। সেয়ে বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয়বোৰৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে এনে অভ্যাস আহৰণ কৰি লোৱা উচিত।

আন আন বছৰৰ দৰে এই বেলিও মই দায়িত্ব-ভাৰ লোৱাৰ কেইদিনমান পাছতে 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' আৰম্ভ হয়। এই উপলক্ষে মহাবিদ্যালয়

চৌহদ পৰিষ্কাৰ কৰাৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত এখনি ছাফাই প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই প্ৰতিযোগিতাত শৃংখলানোথ, নিষ্ঠা, ধৈৰ্য্য আৰু সেৱাৰ মনোভাৱ দেখুৱাবলৈ সমৰ্থ হোৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নিৰ্বাচন কৰি পুৰস্কৃত কৰা হয়।

মোৰ কাৰ্য্যকালত আমি সমাজ সেৱাৰ ক্ষেত্ৰ মহাবিদ্যালয় চৌহদতে সীমিত ৰাখিবলগীয়া হয়। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে জিৰণি সময়ছোৱাত বহিবলৈ মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদত থকা গছবোৰৰ তলে তলে একোখন কাঠৰ বেঞ্চ নিৰ্মাণ কৰা হয়। এই-খিনিতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে ভোগ কৰি অহা এটি অভাৱৰ কথা মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষৰ দৃষ্টি গোচৰ কৰা হ'ল। সেইটো হৈছে শৌচাগাৰৰ অভাৱ। আশা কৰোঁ এই বিষয়ে কৰ্তৃপক্ষই বিহিত ব্যৱস্থা ল'ব।

সমাজ সেৱা বিভাগৰ গুৰুদায়িত্ব পালন কৰাত মোক সকলো দিশৰ পৰা দিহা-পৰামৰ্শ আদি দি উপকৃত কৰা কাৰণে মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথদেৱ আৰু সমাজ সেৱা বিভাগৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক শ্ৰীযুত নবীন চন্দ্ৰ মুদিয়াৰদেৱলৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।। লগতে প্ৰতি পদে পদে মোক সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱাৰ বাবে বন্ধু সৰ্বশ্ৰী— কামিনী, দেৱজিৎ, প্ৰশান্ত, অক্ষয়, দীপক, পঙ্কজ, ব্ৰজ, লক্ষ্মণ, প্ৰদীপ, ৰূপেন, পূৰ্ণ আৰু ৰাজেশ্বৰী

বিজুমণি, জ্যোতিকাণা, নৱনীতা পম্পা, তুতুমণি, নেহক মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ শ্ৰীবৃদ্ধি কামনা
অচ্ছৰ্ণা আৰু অধিকাক মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ ইতিবেশা টানিলোঁ।
যাঁচিছোঁ।

সদৌ শেষত, মোৰ কাৰ্য্যভাৰ চলাই যাওঁতে
অজ্ঞানিতে বৈ যোৱা ভুল-ত্ৰুটিবিলাকৰ বাবে সক-
লোৰে ওচৰত ক্ষমা মাৰ্জনা বিচাৰি আৰু জৱাহৰলাল

ধন্যবাদেৰে—
শ্ৰীদিলীপ কুমাৰ ৰাভা
সম্পাদক, সমাজ সেৱা বিভাগ।

॥ ছাত্র জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন ॥

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে দেশ মাতৃৰ কাৰণে
প্ৰাণ আহুতি দিয়া বীৰ শ্বহীদ সকললৈ মই
সশ্ৰদ্ধ প্ৰণিপাত জনাইছোঁ। ১৯৪০-৪১ ইং চনৰ
বাবে মোক জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্র
জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদক হিচাপে বিনা প্ৰতিদ্বন্দ্বি--
তাৰে নিৰ্বাচিত হ'বলৈ সুযোগকণ দিয়াৰ বাবে
মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্র-ছাত্রীলৈ মই আন্তৰিক
ধন্যবাদ যাঁচিছোঁ।

বিগত বছৰবোৰৰ দৰে এই বেলিও 'মহা-
বিদ্যালয় সপ্তাহ' যথেষ্ট উলহ-মালহেৰে উদ্‌যাপন
কৰা হয়। ছাত্র জিৰণি কোঠাৰ কালৰ পৰাও
কেৱম আৰু বেডমিণ্টন খেল অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল।
খেলসমূহত যথেষ্ট সংখ্যক প্ৰতিযোগীয়ে যোগদান
কৰিছিল আৰু খেলবোৰ অতি উচ্চ মানৰ হৈছিল।
নিয়মীয়া অনুশীলন আৰু যত্ন কৰিলে এই সকল
প্ৰতিযোগীয়ে যে ভৱিষ্যতে যথেষ্ট সুনাম অৰ্জন
কৰিব পাৰিব তাত কোনো সন্দেহ নাই। এই-
খিনিতে মই খেলুৱৈসকলক অভিনন্দন জনালোঁ।
আৰু তেখেতসকলৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত কামনা
কৰিলোঁ।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অভাৱ-অভিযোগবোৰৰ
লেখ দি অন্ত কৰিব নোৱাৰি। তাতে আকৌ
ভূতৰ ওপৰত দানহ ওলোৱাদি বছৰৰ মাজভাগতে
প্ৰৱল ঘূৰ্ণীবতাহে আমাৰ ছাত্র জিৰণি কোঠাটোকে
ধৰি মহাবিদ্যালয় ভৱনৰ বিস্তৰ ক্ষতি সাধন কৰি
গ'ল। অৱশ্যে মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষৰ নেৰা-নেপেৰা
চেপ্তাত প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগে ক্ষতি সাধন কৰা ভৱন
সমূহৰ পুনৰ নিৰ্মাণ সম্ভৱ হৈ উঠিছে আৰু আমাৰ
ছাত্র-জিৰণি কোঠাটোৰো নিৰ্মাণ কাৰ্য সম্পন্ন হৈ

উঠিছে। "Indoor games"ৰ শিতানত ভালে-
মান অভাৱ আছে যদিও গোটেইবোৰ অভাৱ
উল্লেখ নকৰি কেৱল এটা অভাৱৰ কথাহে কৰ্তৃপক্ষৰ
বিবেচনাৰ কাৰণে দাঙি ধৰিলো। সেইটো হ'ল
টেবুল টেনিচ খেল। টেবুল টে-চ খেলটো
"Indoor games"ৰ শিতানত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি
ছাত্র-ছাত্রীয়ে যাতে অহা চেষ্টাৰ পৰাই এই খেল
খেলিব পাৰে তাৰ কাৰণে যথাযোগ্য ব্যৱস্থা গ্ৰহণ
কৰিবলৈ মই মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ
জনালোঁ।

মোৰ এই কাৰ্য্যকালছোৱাত বিভিন্ন ধৰণে
দিহা-পৰামৰ্শ আদি দি সহায় কৰা কাৰণে ছাত্র-
জিৰণি কোঠাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক মঃ মজিবৰ
বহমান ছাবলৈ মই আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন
কৰিলো। লগতে ছাত্রবন্ধু জগৎ. ৰতন, প্ৰবীণ
বানেশ্বৰ, নৰেণ, সঞ্জয়, মৃণাল, ভূদেৱ, ৰমেন, জীৱেশ্বৰ,
নিৰঞ্জন. ধনঞ্জয় আৰু ছাত্রী বন্ধু বিজু, মাইনু.
ৰেখা, অঞ্জু, ৰঞ্জু আদিলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ
যাঁচিলোঁ।

সদৌ শেষত সমূহ ছাত্র-ছাত্রীলৈ ধন্যবাদ
জনাই আৰু মোৰ অজানিতে হোৱা ভুল-ত্রুটি-
বোৰৰ বাবে মাৰ্জনা বিচাৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ
সামৰণি মাৰিলোঁ।

ধন্যবাদেৰে —

শ্ৰীশূৰেশ চন্দ্ৰ ৰাস

সম্পাদক, ছাত্র জিৰণি কোঠা।

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিত অসমৰ অস্তিত্ব বন্ধা আন্দোলনত প্ৰাণান্ত দিয়া বীৰ শ্বহীদসকলৰ স্মৃতিত অশ্ৰু-অঞ্জলি যাঁচি মই সশ্ৰদ্ধ শ্ৰদ্ধাৰ্হ নিবেদন কৰিছোঁ। ১৯৯০-৯১ চনৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক পৰিষদৰ বাবে হোৱা নিৰ্বাচনত ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে মোক বিনা প্ৰতিদ্বন্দ্বিতাবে নিৰ্বাচিত হ'বলৈ সুযোগকণ দিয়াৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মই আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

বিগত বছৰবোৰৰ দৰে এই বছৰো মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক উৎসৱ 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' যথেষ্ট উলহ-মালহেৰে পালন কৰা হয়। ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা বিভাগৰ কালৰ পৰাও কেইটিমান খেলৰ প্ৰতিযোগিতা পতা হয়। কিন্তু এই প্ৰতিযোগিতাত ছাত্ৰী প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা যথেষ্ট সংখ্যক হোৱা নাছিল। ভৱিষ্যতে এই খেলসমূহত সক্ৰিয়ভাৱে যোগদান কৰিবলৈ মই ছাত্ৰীসকলক অনুৰোধ জনালোঁ।

এইখিনিতে মই ছাত্ৰীসকলে সততে ভোগ কৰি অহা অশুবিধাৰ কথা অলপ দাঙি ধৰিব বিচাৰিছোঁ। ছাত্ৰী অনুপাতে ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাটো যথেষ্ট সৰু হৈছে। তদুপৰি ছাত্ৰীসকল বহিবলৈ কোঠাটোত ডেকা-বেঞ্চ বহুত কম। আৰু এটা কথা হ'ল ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাটো যি ঠাইত অৱস্থিত সেই ঠাইখিনি স্ফুল নহয়। জিৰণি কোঠাটো কিছু পৰিমাণে একাধৰীয়া হলে

ভাল হয়। গতিকে মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই এই বিষয়ে চিন্তাকৰি এটা উপযুক্ত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব বুলি আশা কৰিলোঁ।

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে কাৰ্য্যভাৰ চলাই যাওঁতে মোক বহুমূলীয়া উপদেশ আৰু পৰামৰ্শ আদি দি উপকৃত কৰা বাবে শ্ৰদ্ধাভাজন অধ্যক্ষদেৱ, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপিকা মাননীয়া শ্ৰীমতী বিজয়া ডেকা বাইদেউ আৰু মাননীয় শিক্ষাপ্ৰকৃষ্টদেউ মোৰ ভক্তিভৰা শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। মোৰ কাৰ্য্যকালৰ প্ৰতিটো কামতে সহায়তা কৰা ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ তহাৱধায়ক মঃ মজিবৰ বহমান ছাঁৰলৈকো আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনালোঁ। ইয়াৰ উপৰি মোক প্ৰতি পদে পদে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা বান্ধৱী মাইলু, পাবতী আৰু বিজুমণিক আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা আৰু ধন্যবাদ যাচিছে।

সৰ্দো শেষত সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ যাঁচি আৰু মোৰ অনিচ্ছাকৃত ভুল ত্ৰুটিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰি প্ৰতিবেদনৰ সমাৱণি মাৰিলোঁ।

‘জয়ন্তু জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়’
ধন্যবাদেৰে—

মিচ. বীণা দাস
সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা।

আলোচনী সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে মোক আলোচনী সম্পাদক হিচাপে মোৰ আগবঢ়াবলৈ সহযোগকণ দিয়া কাৰণে মই মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱীলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সম্পাদকৰ কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পাছৰে পৰা মই মহাবিদ্যালয়ৰ মুখপত্ৰ 'জৱাহৰ জ্যোতি'ক সময়মতে পোহৰলৈ অনাৰ কাৰণে আশ্ৰয় চেপ্টা কৰিছিলো। যদিও বিভিন্ন কাৰণত ই সমূহ হৈ যুটিল। তথাপি কিছু পলমকৈ হলেও আপোনা-লোকৰ হাতত "জৱাহৰ জ্যোতি"ক তুলি দিবলৈ পাঠ মই নগৈ আনন্দিত হৈছোঁ। আলোচনীখনৰ মানদণ্ড কিমান উন্নত হৈছে সেইটো আমি বিচাৰ কৰিব নেযাওঁ। কিয়নো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ লিখা-মেলাৰ এয়া আৰম্ভণিহে। অভ্যাস আৰু অমুশীলনৰ জৰিয়তে আমাৰ এই লেখক সকলৰ মাজৰ পৰাই ভৱিষ্যতে নিশ্চয় একো একোজন সু-সাহিত্যিক ওলাব। ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকললৈ মোৰ এটি অনুৰোধ তেখেত সকলে যেন লিখা-মেলাৰ অভ্যাস অব্যাহত ৰাখে।

আলোচনী বিভাগৰ ফালৰ পৰাও বহুৰেৰেকীয়া মহাবিদ্যালয় সম্প্ৰদায়ত এখনি সাহিত্য প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। এই প্ৰতিযোগিতাত 'গল্প' আৰু 'কবিতা' লিখাত যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে ১ম, ২য় আৰু ৩য় স্থান লাভ কৰিছিল সেই সকলক পুৰস্কৃত কৰা হৈছিল।

'জৱাহৰ জ্যোতি'ৰ লগতে মই একে নামেৰে থকা মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাৰ প্ৰকাশৰ কামো হাতত লৈছিলো। প্ৰতি তিনি মাহৰ মূৰে মূৰে এই প্ৰাচীৰ পত্ৰিক প্ৰকাশ কৰাৰ কথা যদিও মোৰ কাৰ্য্যকালভোৱাত কেৱল এবাৰহে প্ৰকাশ কৰিবলৈ সমৰ্থ হওঁ। মই আশা কৰিছোঁ মোৰ পৰৱৰ্তী আলোচনী সম্পাদক জনে এই বিষয়ত নিশ্চয় মনোযোগ দিব।

আলোচনীখনৰ সম্পাদনা কাৰ্য্যত মোক সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱাৰ কাৰণে মই আলোচনী বিভাগৰ তহাৰদায়ক অধ্যাপক শ্ৰীযুত লক্ষী কান্ত শৰ্মা ছাৰৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ হৈ থাকিমোঁ। মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ নাথদেৱৰ বহুমূলীয়া দিহা-পৰামৰ্শৰ বাবেও মই তেখেতৰ ওচৰত চিৰংগী হৈ থাকিলোঁ। তদুপৰি অধ্যাপক শ্ৰীযুত বসন্ত দত্ত ছাৰ, অধ্যাপক শ্ৰীযুত যুগেন্দ্ৰ কুমাৰ শৰ্মা ছাৰ আৰু অধ্যাপক শ্ৰীযুত যতীন মেধি ছাৰে কবিতা, গল্প, প্ৰবন্ধ আদি চাই মেলি শুধৰাই দিয়া বাবে মই আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। প্ৰাচীৰ পত্ৰিকাখন প্ৰকাশত সহায় সহযোগ কৰি মোক উপকৃত কৰা কাৰণে মই অধ্যাপক শ্ৰীযুত কমলেশ্বৰ ঠাকুৰীয়া আৰু অধ্যাপক শ্ৰীযুত প্ৰাণেশ্বৰ নাথ ছাৰৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ থাকিলোঁ। লগতে মোক বহুমূলীয়া সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱা বাবে ছাত্ৰ বন্ধু সৰ্বশ্ৰী-লক্ষ্মণ প্ৰসাদ ৰাভা, দ্বিজেন্দ্ৰ কুমাৰ দাস, ধনঞ্জয় তালুকদাৰ, বেদান্ত

ডেকা আৰু বলেন চৌধুৰীক মোৰ অকৃত্ৰিম মৰম
আৰু ধন্যবাদ জনালে।।

‘জৱাহৰ জ্যোতি’ৰ এই সংখ্যাৰ বেটুপাতটো
অঙ্কন কৰি দিয়া বাবে মই মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক
শ্ৰীযুত প্ৰাণেশ্বৰ নাথ ছাবক মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ
জ্ঞাপন কৰিলে।। এইখিনিতে মই মিৰ্জাৰ ‘জনতা
প্ৰেছ’ৰ স্বত্বাধিকাৰী শ্ৰীযুত যোগেশ পালদেৱক তেখে-
তৰ পৰম ব্যস্ততাৰ মাজতো আমাক আলোচনীখন
ছপা কৰি উলিয়াই দিয়া বাবে আন্তৰিক ধন্যবাদ
আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। তদুপৰি ‘জনতা

প্ৰেছ’ৰ সমূহ কৰ্মচাৰীলৈকো মোৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ
জনালে।।

সদৌ শেষত, সকলোৰে ওচৰত মোৰ অজানিত
ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা-মাৰ্জনা বিচাৰি আৰু
জৱাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ শ্ৰীবৃদ্ধি
কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলে।।

ধন্যবাদেৰে—

শ্ৰীকৈলাশ ৰুপিতা।

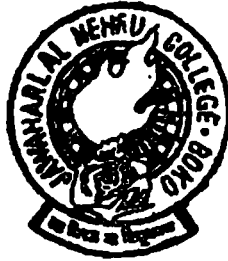
সম্পাদক. আলোচনী বিভাগ।

—:+:—

THE JAWAHAR JYOTI

JAWHARLAL NEHRU COLLEGE MAGAZINE

THIRTEENTH ISSUE
1990-91

ENGLISH
SECTION

Prof. Incharge,
Sri Lakshi Kanta Sarmah

Editor,
Sri Kailash Kalita

English Section

The Twenty Seventh year of Jawaharlal Nehru College	: By Principal J. C. Nath	: 1
Devaluation-Its Impact on Economy :	S. C. Talukdar	: 9
Sociology and its Importnace in Modern Times	: Sri Praneswar Nath	: 13
University Grants Commission		: 17
Present Teaching and Office Staff of the College		: 23

THE TWENTY SEVENTH YEAR OF JAWAHARLAL NEHRU COLLEGE

By Principal J. C. NATH

1991 will be remembered as a most disastrous year for our college. The institution built up bit by bit during the last twenty seven years was devastated and reduced to shambles in half an hour. A devastating cyclonic storm with heavy down-pour of rain hail-stone, unprecedented in living memory, lashed an area of about ten square kilometres of Boko in South Kamrup on the night of 3rd May at 7-30 P. M.. The fury of the cyclonic storm lasted for just half an hour, turning the entire area into a sheet of ankle-deep hail-snow and knee-deep water, snapping electricity connections, levelling scores of dwelling houses and institutional buildings to the ground, and uprooting thousands of fruit and forest trees. Many people were rendered homeless and had to be removed to

nearby educational institutions and public buildings for safety and had to be provided with relief

The college became the worst victim of the cyclonic storm. Three of its buildings were completely destroyed and the other two were partially damaged. The entire Library building measuring 1176 sft and the major portion of the Administrative Building measuring 1200 sft were levelled to the ground. The roofs of the Science Building along with the ceilings were blown off. The new college building measuring 7448 sft and the newly constructed Girls' Hostel measuring 1632 sft were partially damaged. Library books, Office records, laboratory materials, scientific instruments, almirahs, furniture and equipments worth several lakh rupees were damaged. The impact of the cyclone

was so great that the roofs of the buildings were blown off to nearby paddy fields, villages and forests.

Hundreds of campus trees (including the sal trees grown in the 100 bighas of the spacious campus) and electric and telegraph posts were uprooted, blocking the N. H. No. 37 in front of the college and creating traffic jam for scores of loaded trucks carrying timber and coal from Meghalaya for several hours. Three of the 4th grade employees who were residing in the campus miraculously escaped death from a huge falling eucalyptus tree. The total loss of the college assessed by Govt. P. W. D. stood at Rs. 13,00,000/- (Rupees thirteen lakh) approximately.

The Principal was informed of the havoc half an hour after the storm. He along with two teachers of the college Sri S. Nath and M. Khan immediately rushed to the local Police station and contacted the O.C. and S. D. C. Sri A. K. Nath. All these Offices and the two teachers along with the principal proceeded to the college in a bus at 9.00 p. m.

and saw the heart-rending scene.

Nothing could be done in the pitch-dark and drizzling night. In the midst of the calamities, the principal's worry was the holding of next morning's on going T. D. C. part—I Examination of Guwahati University. He had to pass a sleepless night. Next day, early in the morning the teachers and other employees of the college who were available in station were informed of the calamity and requested to be present in the college at 7.00 A. M. Nature's fury and the havoc done dumb founded every body. But there was no time to stand and stare. The first task was to clear the debries from at least one hall, and arrange for holding the morning's examination without interruption. The teachers couldnot wait for others, they took sweeping brushes and whatever needed and within stipulated time the examination started.

The news of the damage to the buildings and properties of the college soon spread like wild fire and streams of people men-women

and children—from the neighbouring areas started pouring in and continued to come in large number for several days. On 5-5-91 the college Governing Body met in an emergency session and took stock of the unprecedented situation and decided to take up measures on a war footing. The teachers and other employees of the college rose like one man to meet the extraordinary situation. The first Dignitary to visit the college on 6th of May was the Vice-chancellor of Guwahati University, Dr. N. K. Choudhury. Immediately on receipt of the news from the principal, the hon'ble Vice Chancellor, along with Dr. B. C. Lahkar, Principal, Guwahati Commerce College and Member of the E. C. of G. U. rushed to the college. Dr. Choudhury expressed great satisfaction for holding the on going T. D. C. Examinations without disruption despite the calamity that overtook the college and assured all help to tide over the difficulties faced by it. Guwahati Door Darshan, All India Radio, Guwahati and all the Major Dailies

of the State published from Guwahati gave wide coverage flashing the news of the cyclonic disaster that befell the college.

On 9th May a deputation led by the Principal and consisting of Sri J. Sarma, Member, of the G. B. and Sri S. C. Talukdar, Sri M. C. Kakati, and Sri U. C. Kar—all teachers of the college, meet the Deputy Commissioner, Kamrup, Sri M. N. Baruah, Chief Secretary Sri H. N. Das, the D. P. I., Dr. R. C. Das and the Governor Sri Loknath Misra. The members of the deputation were overwhelmed when they were received with sympathy and kindness by His Excellency, the Governor of Assam, the Chief Secretary and the D. C. and assured all help that they could give to the college.

But the members of the Delegation were shocked at the unsympathetic attitude of the D. P. I., Dr. R. C. Das and his rude behaviour towards them. The hon'ble D. P. I. at first refused to meet the Deputationists saying he was not prepared to meet them without

previous appointment. When however he met them, he flatly told them that he did not have time to visit the college nor could he allow any officer under him to visit it and expressed inability to help the college in any way. His behaviour and bureaucratic attitude not only disgusted the Members of the Delegation but also added insult to injury. The whole thing was reported to the Governor at Raj Bhavan who was very unhappy and promised to pull up the D.P.I. for his unseemly behaviour.

The Revenue Commissioner Sri Gongopadhaya along with the A. D. C. Sri Kalita and other officers visited the college on 10th May for an on-the-spot-study of the situation. Other top Govt. and Non-Govt. officials who visited the college included Sri M. N. Baruah, D. C., Kamrup, Sri R. N. Baruah, Executive Engineer, Gauhati West Division and his staff, Dr. Arun Bhuyan, Inspector of colleges, Assam, the Statistical and Information Officer

of G. U. Sri Das, and the Deputy Treasurer. G. U. Sri B. Patowary. Other prominent persons who visited the college and gave consolation were Prof Ashraf Ali, Former D. P. I., Assam, Sri Nibaran Bora, veteran leader, Sri Hiranya Kumar Bhattacharyya, former I. P. S., Dr Pabitra Kumar Choudhuri, former member Assam Public Service Commission, Srimati Narbada Choudhuri, Ex-President of the G. B. of our college. Their visit to the college at the time of calamity was a source of solace to the authority, staff and students.

The hon'ble Governor of Assam, Sri Lok nath Misra sanctioned Rs—20,000/- from the Prime Minister's Relief Fund and exerted this good offices in convincing the Govt. of Assam for release of another Rs—1,00,000/- (Rupees one lakh) by the Education Department. The Deputy Commissioner, Kamrup sanctioned Rs—5000/ and the Director, I. T. D. P., Guwahati sanctioned Rs.—20,000/- to the college for taking up the repair work.

With the grants received from the sources indicated above, the college authorities took up the repair and reconstruction work of the building of the college. By November 1991, the reconstruction of the Administrative Building and the Science Building, and the repair of the New College Building and the Girls' Hostel were complete. In addition an Assam type building measuring 16' x 40' sft. meant for Boys' Common Room cum Union Office was constructed at a cost of Rs. 80,000/- approximately. The porch of the Science Building measuring 20' x 20' sft. was renovated and converted into Biology Laboratory. The Girls' Hostel has been temporarily used as the Library as the Library Building was completely damaged.

Meanwhile plans and estimates for a Library Building and extension of the new college building for class room accommodation have been drawn up and submitted to the U. G. C. for financial assistance during the Eighth Plan period. Until receipt of financial assistance from either the U. G. C. or the State Govt.

construction of these buildings cannot be taken up for lack of financial resources of the college.

Two more sad incidents cast a pall of gloom on the college community. On the morning of August 28, Sri Jagat Chandra Nath, a student of the 1st year H. S. Arts class, while coming to college by scooter was runover by a speeding bus just in front of the college gate and instantaneously killed. The students immediately reacted sharply and stopped all vehicular traffic for a couple of hours. The reckless driving and constant blowing of horns have been irritating the students for quite some time and they have been moving the concerned authorities to control speed of motor vehicles and prevent blowing of horns in the college area on the N. H. No. 37. After the tragic death of the unfortunate student, the P.W.D. authorities have however put up signpost in the area cautioning slow speed and prohibiting blowing of horns during college hours.

The other unfortunate incident relates to the army action called

'Operation Rhino' Sri Hemanta Kumar Rabha aged 22 Yrs, a student of the 1st year B. A. class of the college was picked up by the army from his home at Ambuk Majpara, 5 K. M. south of Dhupdhara at 7-30 P. M. on 8 Dec' 91 and was taken to the Army Camp at Rangjuli in the Goalpara District and was brutally tortured and killed. The dead body was handed over to the family on 10 Dec. at 1-30 P. M. The killing of this promising boy who was an artist made everybody sad. On 12 December, the Principal along with some teachers of the college and the General Secy. of the students union visited the house of Late-Hemanta Rabha and consoled his father Sri Kshirod Rabha, a Rtd. L. P. School teacher, his two sisters and his elder brother. There were bandhs and protest meetings throughout South Kamrup and South Goalpara condemning army atrocity and the brutal killing. We pray for the peace of the departed souls of Sri Jagat Chandra Nath and Sri Hemanta Rabha.

The Silver lining of the dark

days of 1991 was the second visit of Dr. N. K. Choudhury, Vice-Chancellor, Guwahati University to the college on the occasion of the Fresh Men's Social held on 8 October' 91.

Addressing the Staff, students and members of the public on the occasion Dr. Choudhury expressed his happiness at the reconstruction of college buildings damaged by the cyclonic storm on 3 May last and congratulated the college authorities for timely resuming the academic activities after the summer vacation. He referred to his first visit on 6-5-91 when he was horrified at the extent of damage done to the college by the cyclonic storm and was rather sorry to see that the institution built up during 27 years was destroyed overnight. He exhorted all those connected with the college not to lose heart but to rededicate to the building of it a new so that it can continue to serve the cause of higher education for the uplift of the tribal and backward people of the area. Dr. Choudhury told the audience that the affiliated colleges were parts and parcels of the

University and on their progress and development rested the good name of the University itself. While reminding the teachers of their duties and responsibilities Dr. Choudhury said that they were the torch bearers of society and they should keep themselves abreast with the expanding frontiers of knowledge in their respective fields so as to guide the students in their studies. The students were very much inspired when the hon'ble Vice-Chancellor said that students from rural areas were by no means inferior in natural intelligence and merit to their counterparts in urban areas and could show equally good results in examinations provided they were given the opportunities. He exhorted the students to read hard to cope with the growing knowledge and shun the Indian T. V. culture for their own good. Earlier on the day, the Principal of the college unfurled the college flag and inaugurated the Wall Magazine. Unfurling the college flag the Principal briefly recounted the history of the college and exhorted the students to imbibe the ideas and ideals

of national unity and integrity religious tolerance, democratic socialism and scientific outlook cherished by Pandit Jawaharlal Nehru after whom the college is named. While inaugurating the Wall Magazine he emphasized the need of developing the latent talents of the students along with receiving instruction in the prescribed courses of studies.

The get-together of the old and new students was held at 10 A-M. under a tastefully decorated pandal erected for the purpose. More than a thousand students joined the function where they exchanged their views freely and a large number of them sang and danced in an atmosphere of joy and merry-making. The occasion was enlivened by the enthusiastic participation of the Members of the Teaching Staff.

The college authorities proposed to Open Science Faculty in Degree Course from the 1991-92 academic session. Accordingly arrangements were made for appointment of necessary teachers in various Departments. But the proposal had to be shelved for want of adequate number of

applicants for admission to the First Year T. D. C. Class.

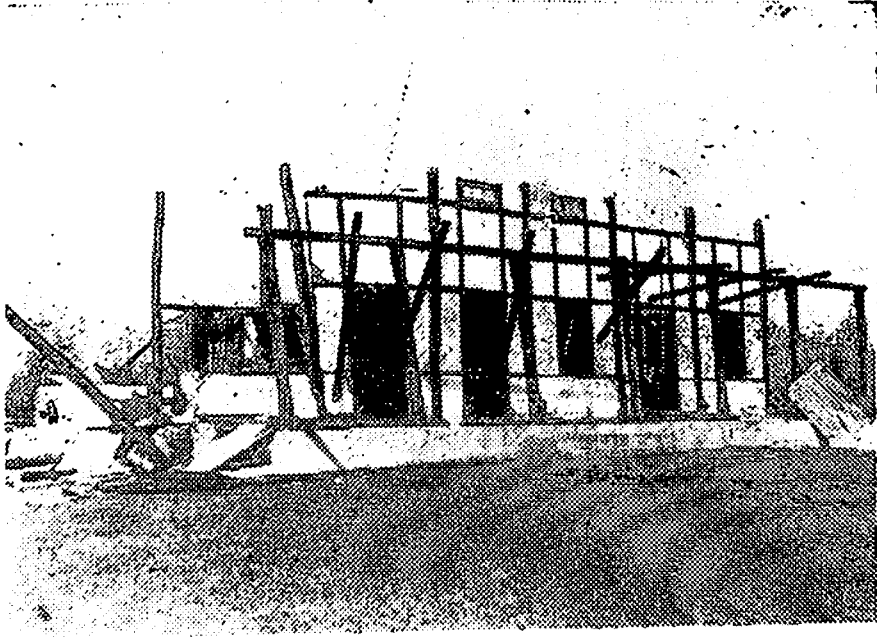
Guwahati University accorded permission to open Major Course in Political Science and Education from 1990-91. Sri Praneswar Nath and Miss Kshiroda Mali joined the college in March 1991 as Lecturers in Political Science and Education respectively. The other new Members who joined the college during 1991-92 as teachers are Sri Pranab Sarma, Department of Physics, Sri Dhiraj Das, Department of Mathematics and Srimati Purabi Rabha, Department of Botany. We extend our hearty welcome to them.

It has been our consistent endeavour to achieve academic excellence through hard work, devotion to duty, discipline and adherence to principles. With that end in view, the guidelines received from the U. G. C., the University and the State Government from time to time have been faithfully enforced. Teachers have been instructed to conduct themselves in accordance with the ideals of the profession. For instance, to ensure regular attendance and punctuality, they have been instructed to

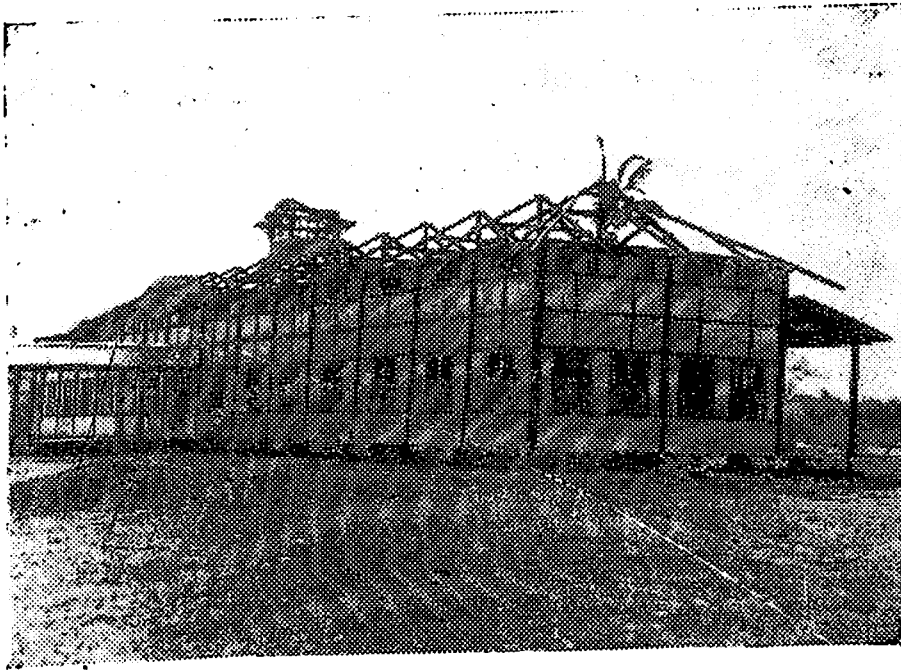
record their arrival and departure in the teachers' attendance register. They are also instructed to follow the latest U. G. C. guidelines regarding work-load and professional ethics. Vigilance is maintained regarding teaching and attendance in Library for study and research purposes. Regarding maintenance of discipline among students, ragging has been completely prohibited, attendance in lectures have been made compulsory, and rules regarding award of scholarships, stipends and other financial benefits have been strictly followed. At the same time, the authorities have also left no stone unturned to provide the basic minimum facilities to the teachers, employees and students of the college with the limited resources at their disposal. As a result, a harmonious relationship has developed between the authorities and the staff and students which has helped the continued peace and progress in the institution. It is fervently hoped that this atmosphere of harmony, peace and understanding among all connected with the institution will prevail uninterruptedly for its all-round development. ▲

আলোক চিত্ৰত :

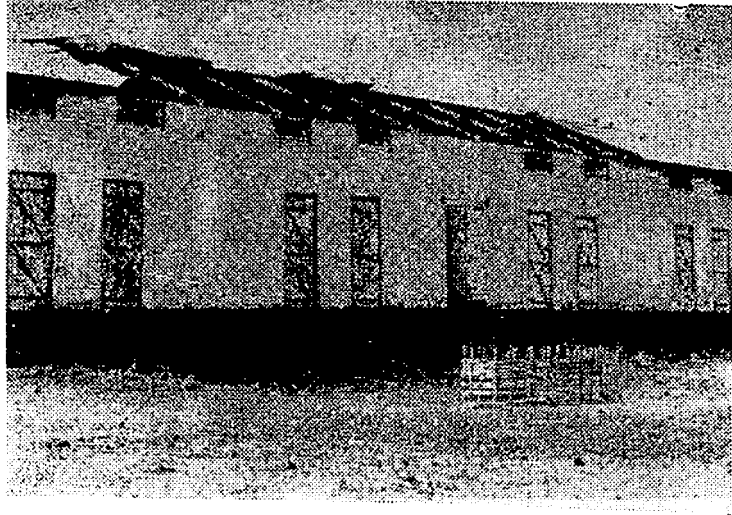
৩ মে (১৯৯১)ৰ দিনা প্ৰলয়ংকৰা ঘূৰ্ণাবতাহত বিধ্বস্ত হোৱা মহাবিদ্যালয়
ভৱনৰ অংশ বিশেষ—

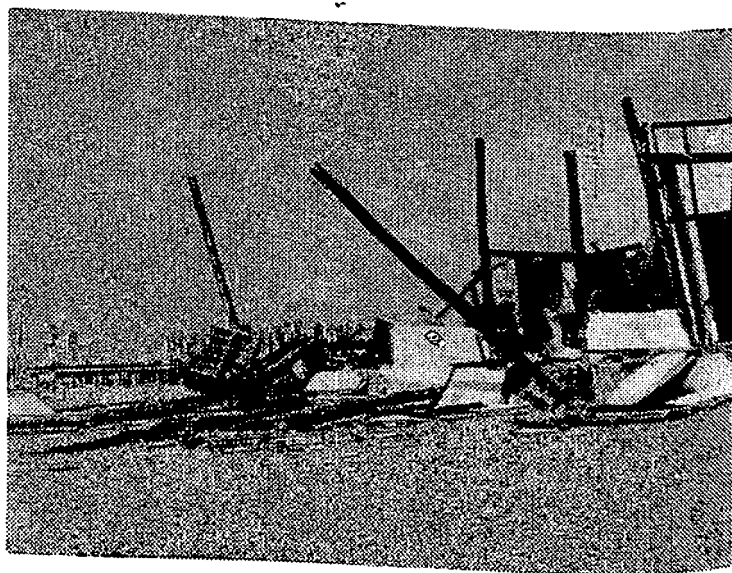
ধ্বংসস্থ প্ৰতি পৰিণত হোৱা মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থালয় ভৱন।

বা-মাৰলীয়ে উকুৱাই নিয়াৰ পিচত মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞান ভৱনৰ দৃশ্য।

বেয়াকৈ ক্ষতিগ্রস্ত হোৱা
ছাত্ৰী-নিবাস ভৱন।

কংসত্পত মহাবিদ্যালয়ৰ
প্ৰশসনীয় ভৱন।

ক্ষতিগ্রস্ত হোৱা মহাবিদ্যালয়ৰ
মুখ্য ভৱনৰ একাংশ।

DEVALUATION -ITS IMPACT ON ECONOMY

S. C. Talukdar,
Head of the Department
of Economics

Devaluation of Indian currency in the month of July, 1991 invoked countrywide repercussion resulting in sensitive debate in different lobbies, both political and non-political. Earlier in the year 1966. Indian currency was devalued for the first time during the regime of the Congress Govt. headed by late Indira Gandhi at the background of the two successive droughts. The explosive growth of population reached such a dimension that the increased rate of growth of production during the plan periods could not support the ever-increasing population. The natural calamities like flood and droughts which were rather a recurring feature added fuel to the ever-increasing economic crisis. Taking together all these problems, India had no option other than to import the

must items of consumption resultantly in the increasing demand for foreign exchange. This naturally led to the foreign exchange crisis.

But the background of the current devaluation was different from that of the earlier devaluation. Economists attributed the current devaluation to the mismanagement of fiscal policy, over-consumption and corruption in the Central and State enterprises. According to Dr. R. N. Malhotra, Governor of RBI, the country had been living beyond its means and devaluation is the price it has to pay for low productivity and high inflation. With the assumption of powers, the Finance Minister of India Dr. Monmohan Singh, an eminent economist, having found no alternative to revive the ailing economy, adhered to a drastic measure

like devaluation of Indian currency for the second time in the month of July, 1991.

Devaluation, simply, means slashing down the exchange rate of a currency in terms of other currencies. In other words, the exchange

value of a currency is brought down in terms of other country's currency.

The newly established exchange-rate of Indian currency after devaluation in terms of four hard currencies is as follows.

Foreign currency	Indian currency prior devaluation	Indian currency after devaluation
Pound (England)	Rs. 34.36	Rs. 41.59
Dollar (USA)	Rs. 21.09	Rs. 25.95
Deutsche Mark (German)	Rs. 11.72	Rs. 14.15
Yen (Japan)	Rs 15.22	Rs. 18.62

This shows that the external value of rupee has been brought down by an average of 18%.

In order to understand the cause and effect of current devaluation, one must appreciate the dynamism of International trade. A country acquires foreign currencies through export of goods and buys the other items of goods from foreign countries. In a system, where exchange rates are free to fluctuate, the rate of exchange largely depends on the

supply of a currency in relation to the demand for it in the foreign exchange market. The demand for a country's currency depends on the volume of exports and the supply of its currency depends on the volume of imports. When the supply of the country's currency exceeds its demand, the currency will get devalued.

Now, the question arises—is devaluation at all necessary to overcome the present crisis of economy? It

is at this juncture, different circles advanced their arguments for and against the devaluation. This naturally leads to the wide-range debate in general and more particularly in the political circle. It, therefore, needs careful analysis of the current state of economy. During the last decades, India's export performance was on the decline owing to the inflation and resultant increase in the cost of production. The political instability causing frequent overthrow of the democratically established Govt. in the recent past is also to a great extent responsible for galloping inflation in the country. Secondly, the rupee had already been over-valued in the foreign exchange market and the monetary authority found it difficult to maintain the external value of the rupee. Thirdly, an over-valued rupee resulted in a flight of capital from the country in the recent past. The investors apprehending erosion of their investments, moved out their investments to foreign countries. Fourthly, there was drainage of foreign exchange reserves of the country and it had

become increasingly impossible on the part of the RBI to maintain the external value of the rupee. Before devaluation, people preferred to buy foreign exchange from the RBI but they delayed to remit it and instead tempted to sell it in the illegal foreign exchange market. Fifthly, non-resident Indians and exporters delayed transfer of their funds. This malpractices prevailed prior devaluation. These are the immediate responsible factors which hastened the Govt. to devalue rupee. Political circle however hinted that the rupee devaluation was done under the duress from abroad and specially from the IMF. Since 1986, the Govt. resorted to overspending resultant to overwhelming budget deficit during the seventh plan period which stood at Rs. 35,700 crores against the original estimate of Rs. 1400 crores. No doubt, this was detrimental to the economic growth. Apart from this, the annual plan for 1990-91 has ended up with a budget deficit, of Rs. 13,500 crores. Under the circumstances of recurring budget deficit, the Govt. had no option but

to borrow from financial institutions like the World Bank and IMF. The Organisation of Economic Co-operation and Development in its recent study has revealed that India's aggregate external debts have reached a high magnitude of Rs. 1,25,000 crores in January 1990. Under such situation, the only way is to obtain fresh loan to repay the old debts.

But there are conditionality clauses of IMF to obtain fresh loan. The number one being the devaluation of rupee, the other is liberal trade policy. Whether devaluation is good or bad, the need to devalue rupee under the aforesaid circumstances, is beyond dispute.

The immediate effect of devaluation is that it makes exports cheaper and imports costlier. The export items of Indian goods abroad becomes cheaper in terms of foreign currencies. This will lead to increased demand for Indian goods resultant to export promotion which by its turn acquire foreign exchange. On the other hand, imported goods will be dearer in India for the purchasing power of rupee will go down in terms of foreign currency. This

will check the supply of rupee in relation to demand for it. Another important point to be reckoned is that devaluation will restore confidence on non-resident Indians who were planning to virtually withdraw all their foreign currency deposits estimated at over 20,000 crores.

Devaluation is not enough to compete in the global market. It serves the limited purpose of ascertaining the effect of devaluation on imports. The response of exports to devaluation depends on the purchasing power of rupee against the currencies of its-competing exporters. The Govt. will have to bring about the structural reforms so as to enable devaluation to serve the purpose for which it was done with. In the mean time, the Govt. has announced major reforms in foreign trade. The reforms seek to suspend cash compensatory support scheme for all imports with effect from July, 1991 and thereby to discourage non-essential imports. According to the new policy, all supplementary licences shall stand abolished except in case of small scale sector and for producers of life-saving drugs. ▲

Sociology and its Importnace in Modern Times

Sri Praneswar Nath

Lecturer in Political Science

Sociology is the youngest of the social sciences. The word 'sociology' is derived from the Latin word 'societus' meaning 'society' and the Greek word 'Logos' meaning 'study of science'. The etymological meaning of 'Sociology' is thus the 'Science of Society'. Prof Ginsberg accordingly defines it as "the study of society that is, of the web or tissue of human inter-actions and inter-relations." In other words, sociology is the study of man's behaviour in groups or of the interaction among human beings and also of social relationships and the processes by which human group-activity takes place.

Sociology as science and particularly as a separate field of study is of recent origin. To be more exact, it was in 1839 that Auguste Comte, the French philosopher and

sociologist had coined the term 'Sociology' and defined the scope of this social science and methods which it should employ. Auguste Comte is for this reason, traditionally considered, to be the 'father of sociology'. The teaching of sociology as a separate discipline started in 1876 in the United States, in 1889 in France, in 1907 in Great Britain, after the World War 1 in Poland and India, in 1925 in Egypt and Maxico, and in 1947 in Sweden.

It is quite natural to ask about the value of sociology, the purpose that it serves and the gain that is derived by studying it. There are some critics like Pareto, who assert that sociology is hardly of any value because it does not deal with realities of life and it is concerned only with the ideas which, devoid of

scientific discoveries, are of very little importance in social life. But it is not a correct view about the value of sociology. The study of the important concepts of sociology will convince us that this science is of immense value.

Sociology makes a scientific study of society. Prior to the emergence of sociology, the study of society was carried on in an unscientific manner and society had never been the central concern of any science. It is through the study of sociology that the truly scientific study of society has been possible. The scientific knowledge about society is pre-requisite to any marked improvement in the state of human affairs.

Sociology studies the role of the institutions in the development of the individual. The home and family, the school- and education, the church and religion, the state and government, industry and work, the community and association—these are the great institutions through which society functions.

The study of sociology is indispensable for understanding and pla-

ning of society. Society is a complex phenomenon with a multitude of intricacies. It is rightly said that we can not understand and mend society without any knowledge of its mechanism and construction just as no man, in his senses, would dream of trying to mend a motor car without knowing anything about its machinery and the way the different parts fit in with one another.

The present world is suffering from many problems which can be solved only through the scientific study of society. It is the task of sociology to study the social problems through the methods of the scientific research and also find out the solution for them.

Sociology has drawn our attention to the intrinsic worth and dignity of man. The racial or social differences which once separated man from man are now, with the study of sociology, losing their significance and we are gradually moving to the ideal of common brotherhood of man. Again it is through the study of sociology that our whole outlook on various aspects of crime has changed.

The sciences of criminology, social work and social therapy render commendable service in understanding social situations and solving individual problems.

Sociology has made great contribution to the field of enrichment of human culture. It has removed so many cobwebs from our minds, and social phenomenon is now understood in the light of scientific knowledge and enquiry. According to Lowie, "most of us harbour the comfortable delusion that our way of doing things is the only sensible, if not the only possible one."

In view of its importance sociology is becoming popular as a teaching subject also. It is being accorded an important place in the curricula of Colleges and Universities. By diffusing knowledge about society socialised thinking will emerge, socialised behavior will develop, social planning will be furthered and a new social order will be evolved.

The importance of sociology is further proved by the fact that the subject of sociology is also included in the subjects to be offered by

candidates competing for the higher examinations such as I. A. S., I. F. S. examinations and the like. It is rightly felt that without the study of sociology the training and knowledge of a candidate aspiring to hold a high post in the administrative set-up of his country will be incomplete and imperfect. Prof. Giddings says that just as 'Economics tells us how to get things we want to have, sociology tells us how to become what we want to be.' Clearly sociology has both social and individual advantages. The question of the importance of sociology is today not a question of whether or not we should have it but a question of how the knowledge acquired by it can be used.

In India, the importance of the study of sociology is still greater. The Indian society is undergoing a rapid transformation under the impact of the west. The movies have vastly affected the mode of thinking and living. Besides, linguism, regionalism and casteism are raising their ugly heads. Increasing urbanisation has brought in its wake the

problems such as homicide, epidemics, crime, juvenile delinquency, group conflicts ect. The people are adopting more and more agitational methods. There are a major confusion in the system of education and also a crisis of character everywhere.

The first step towards a solution of the various problems besetting the Indian society is to understand the social background of these problems. Sociology will assist in understanding this background. ▲

Reference:— Introduction to General Sociology by B. B. Shasadeva.

UNIVERSITY GRANTS COMMISSION

NEW DELHI

REPORT OF THE TASK FORCE ON CODE OF PROFESSIONAL ETHICS FOR UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS

PREAMBLE

I. GOAL OF HIGHER EDUCATION IN OUR COUNTRY :

The basic purpose of education is to create skill and knowledge and awareness of our glorious national heritage and the achievements of human civilisation, possessing a basic scientific outlook and commitment to the ideals of patriotism, democracy, secularism, socialism and peace, and the principles enunciated in the Preamble to our constitution.

Higher education has to produce leaders of society and economy in all areas of manifold activities with a commitment to the aforesaid ideals. Higher education should strive for academic excellence, and progress of arts and science. Education, research and extension should be conducted in conformity with our national needs and priorities and ensure that our best talents make befitting contributions to international endeavour on societal needs.

II. TEACHERS AND THEIR RIGHTS :

Teachers should enjoy full civic and political rights of our democratic country. Teachers have a right to adequate emoluments, social position, just conditions of service, professional independence and adequate social insurance.

THE CODE OF PROFESSIONAL ETHICS

I. TEACHERS AND THEIR RESPONSIBILITIES :

Whoever adopts teaching as a profession assumes the obligation to conduct himself in accordance with the ideals of the profession. A teacher is constantly under the scrutiny of his students and the society at large. Therefore, every teacher should see that there is no incompatibility between his precepts and practice. The national ideals of education which have already been set forth and which he/she should seek to inculcate among students must be his/her own ideals. The profession further requires that the teachers should be calm, patient and communicative by temperament and amiable in disposition.

TEACHERS SHOULD :

- (i) adhere to a responsible pattern of conduct and demeanour expected of them by the community :
- (ii) manage their private affairs in a manner consistent with the dignity of the profession :
- (iii) seek to make professional growth continuous through study and research :
- (iv) express free and frank opinion by participation at professional meetings, seminars, conferences etc. towards the contribution of knowledge :
- (v) maintain active membership of professional organisations and strive to improve education and profession through them
- (vi) perform their duties in the form of teaching, tutorial, practical and seminar work conscientiously and with dedication :
- (vii) co-operate and assist in carrying out functions relating to the educational responsibilities of the college and the university such

as : assisting in appraising applications for admission, advising and counselling students as well as assisting in the conduct of university and college examinations, including supervision, invigilation and evaluation : and

- (viii) participate in extension, co-curricular and extra-curricular activities including community service.

II. TEACHERS AND THE STUDENTS :

TEACHERS SHOULD :

- (i) respect the right and dignity of the student in expressing his/her opinion :
- (ii) deal justly and impartially with students regardless of their religion, caste, political, economic, social and physical characteristics :
- (iii) recognise the difference in aptitude and capabilities among students and strive to meet their individual needs ;
- (iv) encourage students to improve their attainments, develop their personalities and at the same time contribute to community welfare ;
- (v) inculcate among students scientific outlook and respect for physical labour and ideals of democracy, patriotism and peace
- (vi) be affectionate to the students and not behave in a vindictive manner towards any of them for any reason ;
- (vii) pay attention to only the achievement of the student in the assessment of merit ;
- (viii) make themselves available to the students even beyond their class hours and help and guide students without any remuneration or reward ;
- (ix) aid students to develop an understanding of our national heritage and national goals and

- (x) refrain from inciting students against other students, colleagues or administration.

III. TEACHERS AND COLLEAGUES :

TEACHERS SHOULD

- (i) treat other members of the profession in the same manner as they themselves wish to be treated ;
- (ii) speak respectfully of other teachers and render assistance for professional betterment ;
- (iii) refrain from lodging unsubstantiated allegations against colleagues to higher authorities ;
- (iv) refrain from allowing considerations of caste, creed, religion, race or sex in their professional endeavour.

IV. TEACHERS AND AUTHORITIES :

TEACHERS SHOULD

- (i) discharge their professional responsibilities according to the existing rules and adhere to procedures and methods consistent with their profession in initiating steps through their own institutional bodies and/or professional organisations for change of any such rule detrimental to the professional interest ;
- (ii) refrain from undertaking any other employment and commitment including private tuitions and coaching classes which are likely to interfere with their professional responsibilities ;
- (iii) co-operate in the formulation of policies of the institution by accepting various offices and discharge responsibilities which such offices may demand ;

- (iv) co-operate through their organisations in the formulation of policies of the other institutions and accept offices ;
- (v) co-operate with the authorities for the betterment of the institutions keeping in view the interest and in conformity with dignity of the profession ;
- (vi) should adhere to the conditions of contract ;
- (vii) give and expect due notice before a change of position is made and
- (viii) refrain from availing themselves of leave except on unavoidable grounds and as far as practicable with prior intimation, keeping in view their particular responsibility for completion of academic schedule.

V. TEACHERS AND NON-TEACHING STAFF :

- (i) Teachers should treat the non-teaching staff as colleagues and equal partners in a co-operative undertaking, within every educational institution ;
- (ii) Teachers should help in the function of joint staff-councils covering both teachers and the non-teaching staff.

VI. TEACHERS AND GUARDIANS :

TEACHERS SHOULD

try to see through teachers' bodies and organisations that institutions maintain contact with the guardians of their students, send reports of their performance to the guardians whenever necessary and meet the guardians in meetings convened for the purpose for mutual exchange of ideas and for the benefit of the institution.

VII. TEACHERS AND SOCIETY :

TEACHERS SHOULD

- (i) recognise that education is a public service and strive to keep the public informed of the educational programmes which are being provided ;

- (ii) work to improve education in the community and strengthen the community's moral and intellectual life ;
- (iii) be aware of social problems and take part in such activities as would be conducive to the progress of society and hence the country as a whole ;
- (iv) perform the duties of citizenship, participate in community activities and shoulder responsibilities of public offices ;
- (v) refrain from taking part in or subscribing to or assisting in any way activities which tend to promote feeling of hatred or enmity among different communities, religions or linguistic groups but actively work for National Integration.

Present Teaching and Office Staff of the College

PRINCIPAL :

Sri Jatindra Chandra Nath, M. A. (B. H. U.)

Department of Assamese :

1. **Sri Basanta Kumar Datta, M. A. (Head of the Deptt.)**
2. „ **Madan Chandra Kakati, M. A.**
3. „ **Dharma Kanta Barua, M. A.**
4. „ **Jatindra Chandra Medhi, M. A.**
5. „ **Kamāleswar Thakuria, M. A.**

Deptt. of English :

1. **Sri Dilip Kumar Das M. A. (Head of the Deptt.)**
2. „ **Mrigendra Kumar Sarmah, M. A.**
3. „ **Umesh Ch. Kar, M. A.**

Deptt. of Economics :

1. **Sri Sarat Ch. Talukdar, M. A. (Head of the Deptt.)**
2. „ **Debendra Nath Sarmah, M. A., B. T.**
3. „ **Akan Ch. Patowary, M. A.**
4. „ **Sadananda Nath, M. A.**

Deptt. of History :

1. **Sri Dwijendra Nath Das, M. A. (Hd. of the Deptt.)**
2. „ **Lakshi Kanta Sarmah, M. A.**

Deptt. of Political Science :

1. Md. Mozibar Rahman, M. A. (Head of the Deptt.)
2. Sri Prabodh Ch. Das, M. A.
3. „ Praneswar Nath, M. A., B. Mus.

Deptt. of Anthropology :

1. Sri Bhabesh Ch. Goswami, M. Sc. (Head of the Deptt.)
2. Mrs. Joyashree Bhuyan, M. A.
3. Mrs. Binaya Devi, M. Sc.

Deptt. of Education :

1. Mrs. Rumita Phukan, M. A.
2. Mrs. Bijaya Deka, M. A.
3. Miss Khiroda Mali, M. A.

Deptt. of Geography :

1. Sri Nabin Ch. Mudiar, M. A.
2. „ Abani Kumar Das, M. Sc.
3. „ Jugal Kishore Nath, M. Sc.

Deptt. of Biology :

1. Mrs. Nanda Devi, M. Sc.
2. Mrs. Purabi Rabha, M. Sc.

Deptt. of Physics :

1. Sri Pranab Kumar Sarmah, M. Sc.

Deptt. of Chemistry :

1. Md. Meraj Khan, M. Sc.

Deptt. of Mathematics :

1. Sri Dhiraj Kumar Das, M. Sc.

Office Staff :

1. Sri Kanak Ch. Das, (U. D. A.)
2. „ Radha Charan Medhi (L. D. A.)
3. „ Sailendra Nath Sarmah, (L. D. A.)
4. „ Amal Kumar Rabha, (L. D. A.)
5. „ Pradip Kumar Das, (L. D. A.)
6. „ Sarbeswar Das, (Grade IV)
- 7 „ Mahesh Das, (Grade IV)
8. Mrs. Urbashi Das, (Girls' Common Room
Attendant)

Library Staff :

1. Sri Gautam Rabha, B. A. (Librarian)
2. „ Bharat Choudhury. (Library Asstt.)
3. Md. Taher Ali, (Library Bearer)

Laboratory Bearer :

1. Sri Jibeswar Thakuria
2. „ Narayan Rabha
3. „ Ajoy Das, Bearer, Students' Union.

Gardener :

1. Sri Sabha Ram Rabha

Graduates of the Year : 1990

1. Md. Azmal Haque (Ass. M) II
2. Atul Ch. Das (Ass. M) II
3. Binod Kumbar (Eco. M) II
4. Md. Chafit Ali (Ass. M) II
5. Md. Jarif Ali (Ass. M) II

6. Nitya Gopal Sarkar (Ass. M) II
7. Md. Pahmat Ali (Eco. M) II
8. Sankar Mahanta (Ass. M) II
9. Miss Dipali Dakua (Ass. M) II
10. „ Dipika Devi (Ass. M) II
11. „ Dipika Kalita (Ass. M) II
12. „ Durgarani Kalita (Ass. M) II
13. „ Hareswari Thakuria (Ass. M) II
14. „ Jahnabi Das (Ass. M) II
15. „ Kalsum Begum (Ass. M) II
16. „ Malaya Das (Ass. M) II
17. Harbinda Boro
18. Kamini Kalita
19. Md. Hanif Ali Choudhury
20. Md. Fazlur Rahman Khan
21. Kailash Ch. Rabha
22. Kamal Choudhury
23. Mridul Kr. Rabha
24. Trailokya Kalita
25. Miss Bimala Pathak
26. „ Faijun Begum
27. „ Hari Priya Kalita
28. „ Nirala Boro
29. „ Pratibha Mahanta
30. Md. Ashraf Ali
31. Chandra Kanta Nath
32. Pradip Mahanta
33. Md. Hasan Rasid

Ex-Editors of the JAWAHAR JYOTI

1. Sri Jnan Sankar Khakhlari 1970-71
2. Under the responsibility of the Editorial Board
1975-76
3. Sri Hangsadhar Daimari--1976-77
4. „ Dhirendra Kr. Choudhury-- 1977-78
5. „ Naramohan Ray Sarkar--1980
6. Miss Sabita Boro--1981-82
7. Sri Abani Kr. Adhikary--1983-84
8. „ Birinchi Kr. Rabha- 1985-86
9. „ Gauranga Choudhury-- 1986-87
10. „ Sankar Mahanta--1987-88
11. „, Harsha Kalita--1988-89
12. Md. Nasiruddin Ahmed--1989-90.

End